

การประเมินสมรรถนะของบัณฑิตระดับปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
ประจำปีการศึกษา 2563

กฤษฎา กฤตเมธกุล และคณะ

งานวิจัยนี้ได้ผ่านการพิจารณาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
และได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง พ.ศ. 2565
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

การประเมินสมรรถนะของบัณฑิตระดับปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
ประจำปีการศึกษา 2563

กฤษฎา กฤตเมธกุล และคณะ

งานวิจัยนี้ได้ผ่านการพิจารณาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
และได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง พ.ศ. 2565
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

ชื่อเรื่อง การประเมินสมรรถนะของบัณฑิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ
หมู่บ้านจอมบึง ประจำปีการศึกษา 2563

ชื่อผู้วิจัย กฤษดา กฤตเมธกุล และคณะ

ปีการศึกษา 2564

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการสำรวจระดับของสมรรถนะของบัณฑิตระดับปริญญาตรีที่สำเร็จการศึกษาจาก มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง และปฏิบัติงานในหน่วยงานหรือสถานประกอบการในปีการศึกษา 2563 เพื่อนำผลการศึกษามาใช้สำหรับการรายงานคุณภาพการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย และใช้เป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนพัฒนาบัณฑิตให้มีทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 โดยศึกษาองค์ประกอบ ใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้ 2) ด้านทักษะการทำงาน และ 3) ด้านคุณลักษณะ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ได้แก่ บัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงในปีการศึกษา 2563 จำนวน 1,145 คน โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 416 คน คิดเป็นร้อยละ 36.33 ของจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาทั้งหมด เครื่องมือในการเก็บรวบรวมเป็นแบบสอบถาม มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา พบว่า

1. ภาพรวมสมรรถนะของบัณฑิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ได้คะแนนรวมเท่ากับ 38,110 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 ± 0.51 ซึ่งเป็นคุณภาพในระดับมากที่สุด แยกเป็นสมรรถนะรายด้าน ได้แก่ สมรรถนะด้านความรู้อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 ± 0.51 สมรรถนะด้านทักษะการทำงานอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 ± 0.51 และสมรรถนะด้านคุณลักษณะอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.61 ± 0.50

2. ภาพรวมสมรรถนะของบัณฑิตของคณะครุศาสตร์อยู่ระดับมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 ± 0.50 แยกเป็นสมรรถนะรายด้าน ได้แก่ สมรรถนะด้านความรู้อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 ± 0.50 สมรรถนะด้านทักษะการทำงานของบัณฑิตอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 ± 0.50 และสมรรถนะด้านคุณลักษณะของบัณฑิตอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.59 ± 0.49

3. ภาพรวมสมรรถนะของบัณฑิตของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอยู่ระดับมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 ± 0.51 แยกเป็นสมรรถนะรายด้าน ได้แก่ สมรรถนะด้านความรู้อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 ± 0.53 สมรรถนะด้านทักษะการทำงานอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 ± 0.53 และสมรรถนะด้านคุณลักษณะอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 ± 0.50

4. ภาพรวมสมรรถนะของบัณฑิตของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์อยู่ระดับมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 ± 0.50 แยกเป็นสมรรถนะรายด้าน ได้แก่ สมรรถนะด้านความรู้อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 ± 0.50 สมรรถนะด้านทักษะการทำงานอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 ± 0.50 และสมรรถนะด้านคุณลักษณะอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 ± 0.48

5. ภาพรวมสมรรถนะของบัณฑิตของคณะศึกษาศาสตร์อยู่ระดับมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 ± 0.55 แยกเป็นสมรรถนะรายด้าน ได้แก่ สมรรถนะด้านความรู้อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 ± 0.56 สมรรถนะด้านทักษะการทำงานอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 ± 0.54 และสมรรถนะด้านคุณลักษณะอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 ± 0.56

6. สมรรถนะของบัณฑิตของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมอยู่ระดับมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 ± 0.49 แยกเป็นสมรรถนะรายด้าน ได้แก่ สมรรถนะด้านความรู้อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 ± 0.50 สมรรถนะด้านทักษะการทำงานอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 ± 0.49 และสมรรถนะด้านคุณลักษณะอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 ± 0.49

7. ภาพรวมสมรรถนะของบัณฑิตของวิทยาลัยมวยไทยศึกษาและการแพทย์แผนไทยอยู่ระดับมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 ± 0.49 แยกเป็นสมรรถนะรายด้าน ได้แก่ สมรรถนะด้านความรู้อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.59 ± 0.50 สมรรถนะด้านทักษะการทำงานอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 ± 0.50 และสมรรถนะด้านคุณลักษณะอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.66 ± 0.47

ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะต่างๆ เป็นผลมาจากการที่มหาวิทยาลัย คณะ/วิทยาลัย สาขาวิชา มีนโยบายที่มุ่งพัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะครบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ มีการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนานักศึกษาแบบ active learning เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน มีความปลอดภัย นอกจากนี้ ได้มีการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนานักศึกษาในคุณลักษณะตาม อัตลักษณ์ของสถาบัน คือ “ใฝ่ดี ใฝ่รู้ สู้งาน”

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาเรื่อง การประเมินสมรรถนะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ปีการศึกษา 2563 สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีนั้น ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ

ขอขอบคุณสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ที่ได้สนับสนุนทุนวิจัยสำหรับการศึกษาในครั้งนี้

ขอขอบคุณสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง สำหรับข้อมูลผู้สำเร็จการศึกษา

ขอขอบคุณผู้บริหารและหัวหน้างานในหน่วยงานหรือสถานประกอบการที่บัณฑิตปฏิบัติงาน สำหรับความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม ตอบคำถาม ผ่านทางช่องทางออนไลน์ผ่าน Google form หรือการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ ซึ่งช่วยให้ได้ผลการศึกษาที่ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผู้วิจัยหวังว่าผลของการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับการใช้เป็นข้อมูลในการประกันคุณภาพการศึกษา และใช้เป็นส่วนหนึ่งของการตรวจสอบตนเองสำหรับการวางแผนเพื่อใช้พัฒนาหรือปรับปรุงการจัดการศึกษาที่เหมาะสม และเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตต่อไป

กฤษฎดา กฤตเมธกุล และคณะ

พฤษภาคม 2565

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญ.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	4
ความสำคัญของการศึกษา.....	4
ขอบเขตของการศึกษา.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ.....	7
แนวคิดเกี่ยวกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ.....	10
มาตรฐานผลการเรียนรู้.....	12
แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์.....	15
บริบทด้านการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.....	17
คุณลักษณะ “ใฝ่ดี ใฝ่รู้ สู้งาน” ตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.....	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	43
3 วิธีการศึกษา.....	47
ตัวแปรที่ศึกษา.....	47
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	48

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	51
การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ.....	52
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	53
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้.....	53
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
สมรรถนะของบัณฑิตในภาพรวม.....	55
สมรรถนะของบัณฑิตคณะครุศาสตร์.....	57
สมรรถนะของบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.....	59
สมรรถนะของบัณฑิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.....	62
สมรรถนะของบัณฑิตคณะวิทยาการจัดการ.....	64
สมรรถนะของบัณฑิตคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม.....	66
สมรรถนะของบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหิดลศึกษาและการแพทย์แผนไทย.....	68
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	71
สรุปผลการวิจัย.....	71
ผลการศึกษา.....	71
อภิปรายผลการวิจัย.....	73
ข้อเสนอแนะ.....	75
บรรณานุกรม.....	77
ภาคผนวก.....	81
เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล.....	83

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3-1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	48
3-2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างคณะครุศาสตร์.....	49
3-3 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.....	49
3-4 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.....	49
3-5 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างคณะวิทยาการจัดการ.....	50
3-6 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม.....	50
3-7 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างวิทยาลัยมวยไทยศึกษาและแพทย์แผนไทย.....	50
3-8 รายการสมรรถนะ.....	51
4-1 สมรรถนะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.....	55
4-2 ค่าเฉลี่ยของคะแนนประเมินสมรรถนะบัณฑิตจำแนกตามคณะ/วิทยาลัย.....	57
4-3 สมรรถนะของบัณฑิตคณะครุศาสตร์.....	57
4-4 สมรรถนะของบัณฑิตคณะครุศาสตร์จำแนกตามสาขาวิชา.....	59
4-5 สมรรถนะของบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.....	59
4-6 สมรรถนะของบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจำแนกตามสาขาวิชา.....	61
4-7 สมรรถนะของบัณฑิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.....	62
4-8 สมรรถนะของบัณฑิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์จำแนกตามสาขาวิชา.....	63
4-9 สมรรถนะของบัณฑิตคณะวิทยาการจัดการ.....	64
4-10 สมรรถนะของบัณฑิตคณะวิทยาการจัดการจำแนกตามสาขาวิชา.....	65
4-11 สมรรถนะของบัณฑิตคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม.....	66
4-12 สมรรถนะของบัณฑิตคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมจำแนกตามสาขาวิชา.....	68
4-13 สมรรถนะของบัณฑิตวิทยาลัยมวยไทยศึกษาและการแพทย์แผนไทย.....	68
4-14 สมรรถนะของบัณฑิตวิทยาลัยมวยไทยศึกษาและการแพทย์แผนไทยจำแนกตามสาขาวิชา.....	70

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1-1	กรอบแนวคิดการวิจัย.....	6
2-1	Iceberg Model ของสมรรถนะ.....	8

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

สมรรถนะ (competency) เกี่ยวข้องกับความรู้ ทักษะ และคุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงาน (job roles) ให้ประสบความสำเร็จอย่างโดดเด่น เดวิด แมคเคลแลนด์ (McClelland, 1973) นักจิตวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยฮาวาร์ดมีแนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่ดีของบุคคลในองค์กรกับระดับทักษะความรู้ ความสามารถ โดยมีความเห็นว่าการวัด IQ และการทดสอบบุคลิกภาพยังไม่ได้สะท้อนความสามารถที่แท้จริงของบุคคล ซึ่งต่อมาแมคเคลแลนด์ได้เขียน บทความเรื่อง “Testing for competence rather than for intelligence” ในวารสาร American Psychologist เพื่อเผยแพร่แนวคิดและสร้างแบบประเมินที่เรียกว่า Behavioral Event Interview (BEI) เพื่อค้นหาผู้ที่มีผลการปฏิบัติงานดี แนวคิดเรื่องสมรรถนะเป็นที่สนใจกันอย่างกว้างขวางโดยมีความเข้าใจที่ตรงกันว่าสมรรถนะ (competency) เป็นความสามารถในงานหรือเป็นคุณลักษณะที่อยู่ภายในบุคคลที่นำไปสู่การปฏิบัติงานให้เกิดความสำเร็จอย่างดีเยี่ยม นอกจากนี้ยังมีแนวคิดเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องสมรรถนะหลัก (core competencies) ซึ่งประกอบด้วยพื้นฐานความรู้ ทักษะ และความสามารถในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดและบรรลุตามความต้องการตามภารกิจหลักขององค์กรในปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐและองค์กรธุรกิจภาคเอกชนให้ความสำคัญกับแนวคิดเรื่องสมรรถนะเป็นอย่างมาก โดยนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารงานตั้งแต่การกำหนดภารกิจของหน่วยงาน การสรรหาบุคลากร การพัฒนาบุคลากรและการประเมินบุคลากรในบทบาทของการเป็นเครื่องมือการบริหารจัดการเพื่อให้องค์กรประสบความสำเร็จ

มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงก่อตั้งเมื่อวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2497 ในชื่อ “วิทยาลัยหมู่บ้านจอมบึง” ต่อมาได้มีการยกฐานะเป็นวิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึงในปี พ.ศ. 2513 เป็น “สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง” ในปี พ.ศ. 2538 และเป็น “มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง” ในปี พ.ศ. 2547 ตามลำดับ ปัจจุบันมหาวิทยาลัยเปิดสอนนักศึกษาระดับปริญญาตรีใน 5 คณะและ 1 วิทยาลัย ได้แก่ คณะครุศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม และวิทยาลัยมวยไทยศึกษาและการแพทย์แผนไทย

มหาวิทยาลัยถือว่าภารกิจด้านการเรียนการสอนเป็นภารกิจหลักในด้านการผลิตและพัฒนาวิชาชีพครู วิชาชีพสาขาอื่น ๆ และมุ่งเน้นจัดการศึกษาตามมาตรฐานและแนวทางการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาแห่งชาติ และประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 เพื่อให้ได้บัณฑิตที่มีลักษณะใฝ่ดี ใฝ่รู้ สู้งาน และมีจิตวิญญาณในวิชาชีพ สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยในการจัดการศึกษามหาวิทยาลัยมุ่งเน้นมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิต (learning outcomes) เป็นมาตรฐานเชิงคุณภาพเพื่อประกันคุณภาพบัณฑิตและสื่อสารให้หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจ และมั่นใจถึงกระบวนการผลิตบัณฑิต โดยมาตรฐานผลการเรียนรู้ตาม

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยได้กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้บัณฑิตมีอย่างน้อย 5 ด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาแห่งชาติ, 2552) ดังนี้

1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม (ethics and moral) เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการประพฤติอย่างมีคุณธรรม จริยธรรมและความรับผิดชอบทั้งในส่วนตัวและส่วนรวม ความสามารถในการปรับวิถีชีวิตในสังคมที่แข่งขันกัน การพัฒนานิสัยและการปฏิบัติตนตามศีลธรรมทั้งในเรื่องส่วนตัวและสังคม

2) ด้านความรู้ (knowledge) เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเข้าใจ การนึกคิด และการนำเสนอข้อมูล การวิเคราะห์และจำแนกข้อเท็จจริงใน หลักการ ทฤษฎี ตลอดจนกระบวนการต่าง ๆ และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้

3) ด้านทักษะทางปัญญา (cognitive skills) หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์และใช้ความรู้ ความเข้าใจในแนวคิด หลักการ ทฤษฎี และกระบวนการต่าง ๆ ในการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อน

4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ (interpersonal skills and responsibility) หมายถึง ความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม การแสดงถึงภาวะผู้นำ ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ความสามารถในการวางแผนและรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง

5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี (numerical analysis, communication and information technology skills) หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข ความสามารถในการใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์และสถิติ ความสามารถในการสื่อสารทั้งการพูด การเขียน และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

นอกจากนั้น สำหรับบัณฑิตระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์ (หลักสูตร 5 ปี) ยังได้เพิ่มมาตรฐานผลการเรียนรู้ของสาขาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ซึ่งเป็นศาสตร์เกี่ยวกับศิลปะและจิตวิทยา การสอนหรือการจัดการเรียนรู้ โดยบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจะต้องมีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้ที่มีรูปแบบหลากหลาย และมีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้ในวิชาเอกที่จะสอนอย่างบูรณาการตามที่สภาวิชาชีพกำหนด

นอกจากการจัดการศึกษาตามข้อเรียกร้องเชิงนโยบายของประเทศแล้ว มหาวิทยาลัยยังคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกและสังคม ซึ่งเป็นที่ปรากฏว่าโลกในศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงและเชื่อมโยงกันในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง มีการเปลี่ยนแปลง ของความรู้และข้อมูลข่าวสารตลอดเวลา การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วส่งผลให้วิถีชีวิต และการทำงานในศตวรรษที่ 21 มีความแตกต่างจากอดีต มีการเปิดกว้างและให้ความสำคัญกับข้อมูล ความรู้และข่าวสารที่หลากหลาย ซึ่งการเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็วของประชาคมโลกนี้ส่งผลให้ผู้คนใน ศตวรรษนี้ต้องมีการปรับตัว และส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่จะต้องให้ความสำคัญกับความรู้ ทักษะความเชี่ยวชาญและสมรรถนะที่เกิดกับตัวผู้เรียน เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมแห่งความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

เครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21st Century Skills) หรือ เครือข่าย P21 ได้พัฒนารอบแนวคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะเฉพาะด้าน ความชำนาญการและความรู้เท่าทันด้านต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อความสำเร็จของ

ผู้เรียนทั้งด้านการงานและการดำเนินชีวิต การจัดการศึกษาควรเน้น ผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียน (student outcomes) ทั้งในด้านความรู้สาระวิชาหลัก (core subjects) โดยการจัดการศึกษาจะต้องมีการผสมผสานร่วมมือกันระหว่างระบบสนับสนุนการเรียนรู้ ได้แก่ มาตรฐานและการประเมิน หลักสูตรและการเรียนการสอน การพัฒนาครู และการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเรียนในศตวรรษที่ 21 การศึกษาจะต้องเป็นการเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมเพื่อใช้ชีวิตในศตวรรษที่ 21 โดยบุคคลในศตวรรษที่ 21 จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับโลก (global awareness) ความรู้เกี่ยวกับการเงิน เศรษฐศาสตร์ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ (financial, economics, business and entrepreneurial literacy) ความรู้ด้านการเป็นพลเมืองที่ดี (civic literacy) ความรู้ด้านสุขภาพ (health literacy) ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม (environmental literacy) นอกจากนี้ด้านความรู้แล้ว นอกจากนั้น การศึกษาในศตวรรษที่ 21 จะต้องเตรียมผู้เรียนในทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม เพื่อสร้างความพร้อมเข้าสู่โลกการทำงานที่มีความซับซ้อนมากขึ้น ผู้เรียนควรที่จะได้รับการพัฒนาด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรม การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา การสื่อสารและการร่วมมือ ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี รวมทั้งมีทักษะด้านชีวิตและอาชีพในการดำรงชีวิตและทำงานในยุคปัจจุบัน ให้ประสบความสำเร็จ ได้แก่ ความยืดหยุ่น และการปรับตัว การริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นตัวของตัวเอง ทักษะสังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม การเป็นผู้สร้างหรือผู้ผลิต (productivity) และความรับผิดชอบเชื่อถือได้ (accountability) ภาวะผู้นำ และความรับผิดชอบ (responsibility)

เมื่อพิจารณาถึงข้อเรียกร้องของการจัดการศึกษาข้างต้นพอที่จะสรุปได้ว่า ผลของการจัดการศึกษาประการสำคัญคือด้านคุณภาพและสมรรถนะของผู้สำเร็จการศึกษาเพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลตามภารกิจและเป้าหมายของหน่วยงานหรือองค์กร โดยสมรรถนะจะเกี่ยวข้องกับความรู้ ทักษะ อุปนิสัย (trait) การรับรู้ตนเองและแรงจูงใจภายใน (motive) ซึ่งสามารถจำแนกเป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความรู้ (knowledge) ทักษะการทำงาน (working skills) และคุณลักษณะ (attributes) โดยในแต่ละองค์ประกอบมีลักษณะสำคัญดังนี้ คือ

1) ความรู้ หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจ การนึกคิด และการนำเสนอข้อมูล การวิเคราะห์และ จำแนกข้อเท็จจริงในหลักการ ทฤษฎี ตลอดจนกระบวนการต่าง ๆ และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ ซึ่งแสดงออกในการมีความรู้พื้นฐานในงานที่ปฏิบัติ การสามารถอธิบายความได้อย่างชัดเจน สามารถสรุปประเด็นเรื่องราวต่าง ๆ ได้ สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในการปฏิบัติงาน และแสวงหาความรู้ใหม่เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

2) ทักษะการทำงาน หมายถึง การที่บัณฑิตมีความสามารถในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพประกอบด้วยความสามารถในด้านการอ่าน การเขียนและการใช้ตัวเลข การมีความเข้าใจและสามารถอธิบายข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน มีทักษะด้านเทคโนโลยีสำหรับการทำงานและการติดต่อสื่อสาร มีความสามารถในการวางแผนงาน สามารถแก้ปัญหาอย่างมีระบบ ตัดสินใจโดยใช้เหตุผล สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ตามสภาพจริงของการปฏิบัติงาน รวมทั้งมีความคิด สร้างสรรค์ ริเริ่มหรือปรับปรุงระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพ

3) คุณลักษณะ หมายถึง การที่บัณฑิตมีท่าทีภายในที่ช่วยในการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วยความรับผิดชอบ มนุษย์สัมพันธ์ที่ดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ความขยันหมั่นเพียรไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและทำงานจนสำเร็จ ความมีวินัย การมีน้ำใจ เสียสละ ให้ความช่วยเหลือ และยินดีให้บริการ มีชื่อเสียง สุจริต ประพฤติตนตามหลักศีลธรรม จริยธรรม และการมีความรักและภาคภูมิใจ ในการเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการสำรวจระดับของสมรรถนะตามองค์ประกอบ 3 ด้านของบัณฑิตระดับปริญญาตรีที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงและปฏิบัติงานในหน่วยงานหรือสถานประกอบการในปีการศึกษา 2563 เพื่อนำผลการศึกษามาใช้สำหรับการรายงานคุณภาพการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย และใช้เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนพัฒนาบัณฑิตให้มีทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 ทั้งในส่วนของกรอบความคิดในด้านการจัดการศึกษา รูปแบบการจัดการเรียนรู้และกระบวนการคิดด้านบทบาทหน้าที่ของผู้สอน นอกจากนี้สารสนเทศการประเมินในครั้งนี้จะช่วยให้สถาบันทราบว่าบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาไปนั้นมีระดับสมรรถนะในการปฏิบัติงานมากน้อยเพียงใด ซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในด้านทักษะการเรียนรู้ การพัฒนาด้านทักษะการทำงานและการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนให้สามารถทำงานให้ประสบความสำเร็จตามมาตรฐานของการปฏิบัติงานในแต่ละสาขาอาชีพ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ในปีการศึกษา 2563 และปฏิบัติงานในหน่วยงานหรือสถานประกอบการ โดยศึกษาใน 3 ด้าน ได้แก่

1. ด้านความรู้
2. ด้านทักษะการทำงาน
3. ด้านคุณลักษณะ

ความสำคัญของการศึกษา

1. มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงทราบข้อมูลคุณภาพบัณฑิตด้านสมรรถนะ ซึ่งสามารถใช้เป็นข้อมูลเพื่อวางแผนพัฒนากระบวนการผลิตบัณฑิต ทั้งด้านการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาอาจารย์ผู้สอน การพัฒนานักศึกษา และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ที่จำเป็นสำหรับมาตรฐานคุณภาพของการจัดการศึกษา

2. มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงใช้สารสนเทศการประเมินในครั้งนี้เป็นข้อมูลเพื่อการสื่อสารและสร้างความมั่นใจแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในด้านคุณภาพของการผลิตบัณฑิตและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีสมรรถนะสำหรับการปฏิบัติงานตามสาขาอาชีพ

3. คณะ วิทยาลัย และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องสามารถใช้สารสนเทศการประเมินสำหรับการจัดทำวงจรคุณภาพ PDCA เพื่อวางแผนพัฒนาหรือการปรับปรุงการผลิตบัณฑิตให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและตลาดแรงงานในศตวรรษที่ 21

ขอบเขตของการศึกษา

1. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ สมรรถนะของบัณฑิตระดับปริญญาตรี ประกอบด้วย

- 1.1 ด้านความรู้
- 1.2 ด้านทักษะการทำงาน
- 1.3 ด้านคุณลักษณะ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ บัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2563 (1 สิงหาคม พ.ศ. 2563 ถึง 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2564) จำนวน 1,145 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ บัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2563 (1 สิงหาคม พ.ศ. 2563 ถึง 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2564) ที่ได้รับการประเมินโดยผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 416 คนคิดเป็นร้อยละ 36.33 ของจำนวนประชากรที่ศึกษา

3. ระยะเวลาในการศึกษา

เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2564 – พฤษภาคม พ.ศ. 2565

4. ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษา

ข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะของบัณฑิต ได้แก่ ผู้ใช้บัณฑิตในหน่วยงานหรือสถานประกอบ การตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างของบัณฑิต

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. บัณฑิต หมายถึง ผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้าน จอมบึงในปีการศึกษา 2563 นับตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2563 ถึงวันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2564 และปฏิบัติงานในหน่วยงานหรือสถานประกอบการ

2. ผู้ใช้บัณฑิต หมายถึง นายจ้าง ผู้บริหารหรือหัวหน้างานในองค์กร หน่วยงาน สถาน ประกอบการที่บัณฑิตปฏิบัติหน้าที่ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพบัณฑิตในการศึกษาในครั้งนี้

3. สมรรถนะ หมายถึง ความรู้ ทักษะการทำงานและคุณลักษณะที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน ให้ประสบความสำเร็จตามสาขาอาชีพ

4. ความรู้ หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจ การนึกคิด และการนำเสนอข้อมูล การวิเคราะห์และจำแนกข้อเท็จจริงในหลักการ ทฤษฎี ตลอดจนกระบวนการต่าง ๆ และสามารถเรียนรู้ ด้วยตนเองได้ ซึ่ง

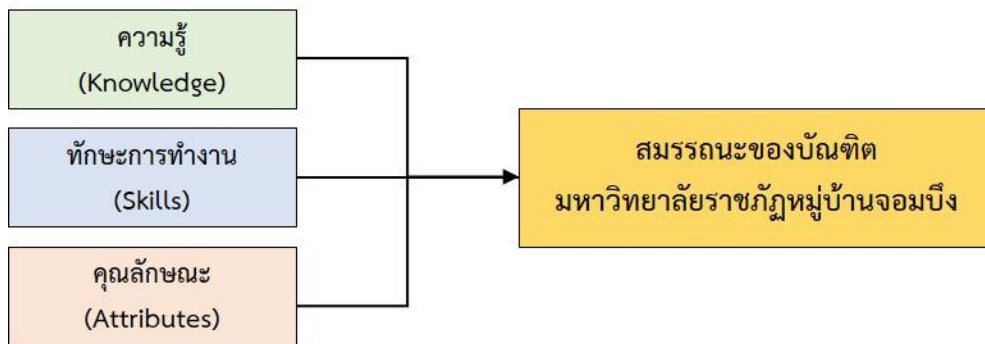
แสดงออกในการมีความรู้พื้นฐานในงานที่ปฏิบัติ การสามารถอธิบายความได้อย่างชัดเจน สามารถสรุปประเด็นเรื่องราวต่าง ๆ ได้ สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในการปฏิบัติงาน และแสวงหาความรู้ใหม่เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ โดยวัดจากมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) ตั้งแต่ระดับ 5 หมายถึง มีพฤติกรรมแสดงออกมากที่สุด ไปจนถึงระดับ 1 หมายถึง แสดงพฤติกรรมน้อยที่สุด

5. ทักษะการทำงาน หมายถึง การที่บัณฑิตมีความสามารถในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยความสามารถในด้านการอ่าน การเขียนและการใช้ตัวเลข การมีความ เข้าใจและสามารถอธิบายข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วนมีทักษะด้านเทคโนโลยีสำหรับการทำงานและการติดต่อสื่อสาร มีความสามารถในการวางแผนงาน สามารถแก้ปัญหาอย่างมีระบบตัดสินใจโดยใช้เหตุผล สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ตามสภาพจริงของการปฏิบัติงาน รวมทั้งมีความคิดสร้างสรรค์ ริเริ่มหรือปรับปรุงระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพ โดยวัดจากมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบลิเคิร์ต (Likert Scale) ตั้งแต่ระดับ 5 หมายถึง มีพฤติกรรมแสดงออกมากที่สุด ไปจนถึงระดับ 1 หมายถึง แสดงพฤติกรรมน้อยที่สุด

6. คุณลักษณะ หมายถึง การที่บัณฑิตมีท่าทีภายในที่ช่วยในการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วยความรับผิดชอบ มนุษย์สัมพันธ์ที่ดี สามารถกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ความขยันหมั่นเพียรไม่ย่อท้อ ต่ออุปสรรคและทำงานจนสำเร็จ ความมีวินัย การมีน้ำใจ เสียสละ ให้ความช่วยเหลือและยินดีให้บริการ มีความซื่อสัตย์ สุจริต ประพฤติตนตามหลักศีลธรรม จริยธรรม และการมีความรักและภาคภูมิใจในการเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร โดยวัดจากมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบลิเคิร์ต (Likert Scale) ตั้งแต่ระดับ 5 หมายถึง มีพฤติกรรมแสดงออกมากที่สุด ไปจนถึงระดับ 1 หมายถึง แสดงพฤติกรรมน้อยที่สุด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยเป็นไปแนวคิดเรื่องสมรรถนะของเดวิด แมคเคลแลนด์ (McClelland, 1973) กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และคุณลักษณะ “ใฝ่ดี ใฝ่รู้ ใฝ่งาน” ตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง โดยสมรรถนะประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ ความรู้ (knowledge) ทักษะการทำงาน (skills) และคุณลักษณะ (attributes) ซึ่งมีความจำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ

ภาพที่ 1-1 กรอบแนวคิดการวิจัย
ที่มา : ผู้วิจัย (2565)

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษา เรื่อง การประเมินสมรรถนะของบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ปีการศึกษา 2562 ผู้วิจัยได้ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ
2. แนวคิดเกี่ยวกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ
3. บริบทด้านการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
4. คุณลักษณะ “ใฝ่ดี ใฝ่รู้ สู้งาน” ตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ

ความหมายของสมรรถนะ

แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะเริ่มต้นจากการนำเสนอบทความทางวิชาการของเดวิด แมคเคลแลนด์ (McClelland, 1973) นักจิตวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยฮาวเวิร์ดเมื่อปี ค.ศ. 1960 ซึ่ง กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่ดีของบุคคลในองค์กรกับระดับทักษะความรู้ ความสามารถ โดยมีแนวคิดว่าการวัด IQ และการทดสอบบุคลิกภาพยังไม่ได้สะท้อนความสามารถที่แท้จริงของบุคคล ซึ่งต่อมาแมคเคลแลนด์ได้เขียนบทความเรื่อง “Testing for competence rather than for intelligence” ในวารสาร American Psychologist เพื่อเผยแพร่แนวคิดและสร้างแบบประเมินที่เรียกว่า Behavioral Event Interview (BEI) เพื่อค้นหาผู้ที่มีผลการปฏิบัติงานดี แนวคิดเรื่องสมรรถนะเป็นที่สนใจกันอย่างกว้างขวางโดยมีแนวคิดว่าสมรรถนะ (competency) เป็นความสามารถในงานหรือเป็นคุณลักษณะที่อยู่ภายในบุคคลที่นำไปสู่การปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังมีการเสนอแนวคิดเรื่องความสามารถหลัก (core competencies) โดยถือว่าในการประกอบธุรกิจจะต้องมีสมรรถนะหลัก ได้แก่ พื้นฐานความรู้ ทักษะ และความสามารถในการทำงานเพื่อให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดตรงตามความต้องการขององค์กร ในปัจจุบันได้มีการนำแนวคิดสมรรถนะไปใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารงานมากขึ้นโดยใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารองค์กร

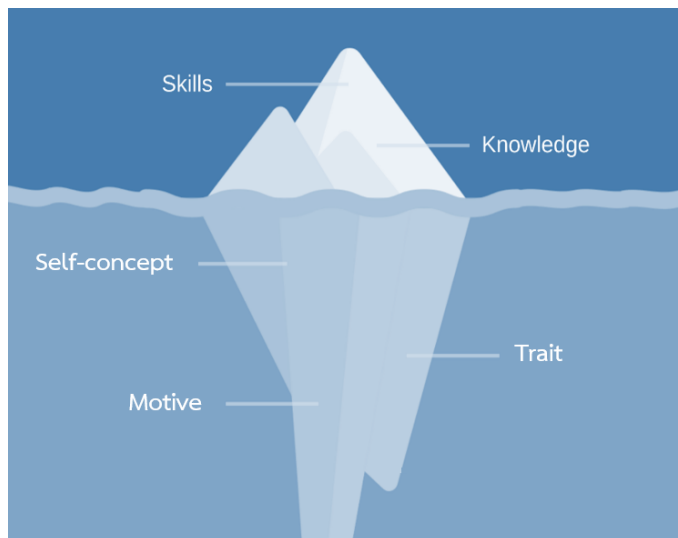
สำหรับความหมายของสมรรถนะนั้น มีการให้ความหมายที่แตกต่างกัน เช่น สก็อต บี พารี (Scott B. Parry) ให้ความหมายว่าสมรรถนะเป็นกลุ่มของความรู้ (knowledge) ทักษะ (skills) และคุณลักษณะ (attributes) ที่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งมีผลกระทบต่องานหลักของงานและเป็นสิ่งที่สามารถเสริมสร้างขึ้นได้โดยผ่านการฝึกอบรมและการพัฒนา (สุกัญญา รัตมีธรรมโชติ 2004 : 48) แมคเคลแลนด์ กล่าวว่า สมรรถนะ คือ บุคลิกลักษณะที่ซ่อนอยู่ภายในบุคคลซึ่งสามารถผลักดันให้บุคคลนั้นสร้างผลการปฏิบัติงานที่ดีหรือตามเกณฑ์ที่กำหนดในงานที่ตนรับผิดชอบ ซึ่งอาจกล่าวโดยสรุปความหมายของสมรรถนะได้ว่า เป็นคุณลักษณะของบุคคล

ประกอบด้วยความรู้ ทักษะ และคุณสมบัติต่าง ๆ ซึ่งจำเป็นในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ มีผลงานได้ตามเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนด

องค์ประกอบของสมรรถนะ

ตามแนวคิดของแมคเคิลแลนดี้ได้กำหนดองค์ประกอบของสมรรถนะเป็น 5 ส่วน คือ

1. ความรู้ (knowledge) คือ ความรู้เฉพาะในเรื่องที่ต้องรู้ เป็นความรู้ที่เป็นสาระสำคัญ
2. ทักษะ (skill) คือ สิ่งที่ต้องการให้ทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยทักษะที่เกิดขึ้นนั้นมาจากพื้นฐานทางความรู้ และสามารถปฏิบัติได้อย่างแคล่วคล่องว่องไว
3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง (self-concept) คือ เจตคติ ค่านิยมและความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตนหรือสิ่งที่คุณคิดว่าตนเองเป็น
4. บุคลิกลักษณะประจำตัวของบุคคล (traits) เป็นสิ่งที่อธิบายถึงบุคคลนั้น เช่น คนที่ น่าเชื่อถือและไว้วางใจได้หรือมีลักษณะเป็นผู้นำ เป็นต้น
5. แรงจูงใจ/เจตคติ (motives/attitude) เป็นแรงขับภายในซึ่งทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่เป้าหมายหรือมุ่งสู่ความสำเร็จ

ภาพที่ 2-1 Iceberg Model ของสมรรถนะ

ที่มา : ผู้วิจัย (2565) ดัดแปลงจากเทียน ทองแก้ว (ม.ป.ป.)

ความรู้ ทักษะ และเจตคติเป็นองค์ประกอบที่ทำให้เกิดสมรรถนะ ดังนั้นความรู้เพียงอย่างเดียวจะไม่เป็นสมรรถนะ แต่ถ้าเป็นความรู้ที่สามารถนำมาใช้ให้เกิดกิจกรรมจนประสบความสำเร็จถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของสมรรถนะ สมรรถนะในที่นี้จึงหมายถึงพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดผลงานสูงสุด

ประเภทของสมรรถนะ

สมรรถนะสามารถจำแนกได้เป็น 5 ประเภทคือ

1. สมรรถนะส่วนบุคคล (personal competencies) หมายถึง สมรรถนะที่แต่ละคนมี เป็นความสามารถเฉพาะตัว เช่น ความสามารถของนักดนตรี นักกายกรรม นักกีฬา ซึ่งลักษณะเหล่านี้ยากที่จะเลียนแบบหรือต้องมีความพยายามสูงมาก
2. สมรรถนะเฉพาะงาน (job competencies) หมายถึง สมรรถนะของบุคคลกับการทำงานในตำแหน่งหรือบทบาทเฉพาะตัว เช่น อาชีพนักสำรวจต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์ตัวเลข การคิดคำนวณ ความสามารถในการทำบัญชี เป็นต้น
3. สมรรถนะองค์การ (organization competencies) หมายถึง ความสามารถพิเศษ เฉพาะองค์การนั้น
4. สมรรถนะหลัก (core competencies) หมายถึง ความสามารถสำคัญที่บุคคลต้องมี หรือต้องทำเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เช่น พนักงานเลขานุการสำนักงานต้องมีสมรรถนะหลัก คือ การใช้คอมพิวเตอร์ได้ ติดต่อประสานงานได้ดี หรือผู้จัดการบริษัทต้องมีสมรรถนะหลัก คือ การสื่อสาร การวางแผน การบริหารจัดการ และการทำงานเป็นทีม เป็นต้น
5. สมรรถนะในงาน (functional competencies) หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่มีตามหน้าที่ที่รับผิดชอบ

ระดับของสมรรถนะ

ระดับของสมรรถนะ หมายถึง ระดับความรู้ ทักษะและคุณลักษณะซึ่งแตกต่างกันโดยกำหนดเป็นตัวชี้บ่งพฤติกรรม (behavioral indicator) ที่สะท้อนถึงความสามารถในแต่ละระดับ (proficiency scale) โดยกำหนดเกณฑ์การจัดระดับความสามารถไว้ 5 ระดับคือ

1. ระดับเริ่มต้น (beginner) มีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎี
2. ระดับมีความรู้บ้าง (novice) สามารถประยุกต์แนวคิดทฤษฎีมาใช้ในงาน
3. ระดับมีความรู้สูง (intermediate) สามารถนำความรู้ ทักษะ มาใช้ให้เป็นรูปธรรม
4. ระดับมีความรู้สูงมาก (advance) สามารถแปลงทฤษฎีมาเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติและผู้อื่นสามารถนำเครื่องมือไปปฏิบัติได้จริง
5. ระดับความเชี่ยวชาญ (expert) สามารถกำหนดทิศทางการยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการในเรื่องความรู้ ทักษะที่เกี่ยวข้องให้แก่หน่วยงานได้

การนำแนวคิดสมรรถนะไปประยุกต์ใช้

1. การนำ competency ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการทรัพยากรมนุษย์ (HR) สามารถทำได้หลายประการ คือ

1.1 การวางแผนทรัพยากรมนุษย์ (human resource planning) จะเป็นการวางแผนทรัพยากรมนุษย์ทั้งความต้องการเกี่ยวกับตำแหน่ง ซึ่งจะต้องเกี่ยวข้องกับการกำหนดสมรรถนะในแต่ละตำแหน่ง เพื่อให้ทราบว่าในองค์การมีคนที่เหมาะสมจะต้องมีสมรรถนะใดบ้าง เพื่อให้สอดคล้องกับการวางกลยุทธ์ขององค์การ

1.2 การตีค่างานและการบริหารค่าจ้างและเงินเดือน (job evaluation of wage and salary administration) เป็นการนำสมรรถนะมาใช้ในการกำหนดค่างาน

1.3 การสรรหาและการคัดเลือก (recruitment and selection) เมื่อมีการกำหนดสมรรถนะไว้แล้วการสรรหาพนักงานก็ต้องให้สอดคล้องกับสมรรถนะของตำแหน่งงาน

1.4 การบรรจุตำแหน่งตามสมรรถนะของผู้มีคุณสมบัติเหมาะสมหรือมีความสามารถตรงตามตำแหน่งที่ต้องการ

1.5 การฝึกอบรมและพัฒนา (training and development) การฝึกอบรมและพัฒนาควรดำเนินการฝึกอบรมให้สอดคล้องกับสมรรถนะของบุคลากร

1.6 การวางแผนสายอาชีพและการสืบทอดตำแหน่ง (career planning and succession planning) องค์กรจะต้องวางแผนเส้นทางอาชีพ (career path) ในแต่ละเส้นทางที่แต่ละคนก้าวเดินไปในแต่ละขั้นตอนนี้ต้องมีสมรรถนะอะไรบ้าง องค์กรจะช่วยเหลือให้ก้าวหน้าได้อย่างไร และตนเองจะต้องพัฒนาอย่างไร และต้องมีการวัดสมรรถนะเพื่อนำไปสู่การพัฒนา ซึ่งจะนำไปสู่กระบวนการฝึกอบรมต่อไป

1.7 การโยกย้าย การเลิกจ้าง การเลื่อนตำแหน่ง (rotation termination and promotion) การทราบสมรรถนะของแต่ละคนทำให้สามารถบริหารงานบุคคลเกี่ยวกับการโยกย้าย การเลิกจ้าง และการเลื่อนตำแหน่งได้ง่ายและเหมาะสม

1.8 การจัดการผลการปฏิบัติงาน (performance management) เป็นการนำหลักการจัดการทางคุณภาพที่เรียกว่า วงจรคุณภาพ มาใช้ในการวางแผนทรัพยากรมนุษย์ โดยคำนึงถึงสมรรถนะของแต่ละคน รวมทั้งการติดตามการทำงานและการประเมินผลก็พิจารณาจากสมรรถนะ และนำผลที่ได้ไปปรับปรุงต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

การพัฒนากรอบคุณวุฒิแห่งชาติในหลาย ๆ ประเทศเริ่มมาตั้งแต่ ค.ศ. 1900 ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน โดยมีองค์ประกอบหลายประการที่สร้างความตระหนักต่อความจำเป็นในการพัฒนากรอบคุณวุฒิ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2552) ได้แก่

1. การส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (lifelong learning) ในทุกระดับการศึกษาโดยใช้หลักการเทียบโอนและการรับรองประสบการณ์ซึ่งไม่มีคุณวุฒิรับรอง เพื่อให้ประชาชนทุกคนมีโอกาสเข้าถึงการศึกษา และมีแรงจูงใจในการศึกษาและประสบความสำเร็จ นำไปสู่การเกิดการเรียนรู้ ตลอดชีวิต

2. การปฏิรูประบบคุณวุฒิของสหภาพยุโรปตามปฏิญญาโบโลญญา (Bologna Declaration) ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในการพัฒนาการศึกษาและระบบการรับรองคุณวุฒิ ทั้งด้านการปรับปรุง

มาตรฐานและระบบการศึกษาของประเทศให้มีคุณภาพและศักยภาพ เพื่อให้ก้าวทันการพัฒนาของโลก และสร้างรายได้เปรียบทางการแข่งขันด้านการศึกษาส่งผลให้ประเทศอื่น ๆ ทั่วโลกต้องมีการพัฒนารอบคุณภาพของตนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

3. การพัฒนาระบบคุณภาพให้ได้มาตรฐานสากลและโปร่งใส เนื่องจากกระแสโลกาภิวัตน์สร้างความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ประเทศต่าง ๆ จึงมุ่งพัฒนาการศึกษาให้เป็นที่ยอมรับในระดับชาติและนานาชาติทั้งด้านคุณภาพและมาตรฐาน เพื่อให้ระบบการศึกษาของประเทศก้าวสู่ความเป็นสากล การพัฒนาคุณภาพของแต่ละประเทศให้สามารถเทียบเคียงกันได้ในระดับนานาชาติ และการเชื่อมโยงหรือบูรณาการระบบโครงสร้างของคุณภาพในระดับการศึกษาต่าง ๆ ของประเทศให้เป็นหนึ่งเดียว เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันในการเข้าถึงการศึกษาของประชาชนทุกคนและเกิดการเชื่อมต่อของระบบการศึกษาภายในประเทศเป็นเป้าหมายสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาของทุกประเทศทั่วโลก

4. การสร้างรายได้เปรียบทางการแข่งขันในยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ การลงทุนที่มีประสิทธิภาพและได้ผลยั่งยืนที่สุด คือ การพัฒนาศักยภาพของประชากรด้วยการศึกษาโดยเฉพาะ การสร้างทักษะทางวิชาชีพที่มีคุณภาพและตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานโลกเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประชากรมีคุณค่าและเป็นที่ต้องการของหน่วยงานต่าง ๆ มากขึ้น นอกจากนี้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศยังสร้างโอกาสในการสร้างทรัพยากรบุคคลที่เป็นที่ต้องการของโลก การเข้ามาศึกษาต่อและการทำงานในประเทศของคนต่างชาติ ขณะเดียวกันประชากรในประเทศก็มีโอกาสศึกษาต่อและทำงานต่างประเทศเช่นกัน

สำหรับประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้กำหนดแนวทางการพัฒนาบัณฑิตเพื่อให้สอดคล้องกับ “บัณฑิตมีคุณภาพ พัฒนาชาติยั่งยืน” โดยสร้างกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของประเทศ (Thai qualifications framework for higher education - TQF: HEd) ซึ่งหมายถึงกรอบที่แสดงระบบคุณวุฒิการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศ ซึ่งประกอบด้วย ระดับคุณวุฒิ การแบ่งสายวิชา ความเชื่อมโยงต่อเนื่องของคุณวุฒิระดับหนึ่งไปสู่ระดับที่สูงขึ้น มาตรฐานผลการเรียนรู้ของแต่ละระดับคุณวุฒิซึ่งเพิ่มสูงขึ้นตามระดับของคุณวุฒิ ลักษณะของหลักสูตรในแต่ละระดับคุณวุฒิ ปริมาณการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเวลาที่ต้องใช้ การเปิดโอกาสให้เทียบโอนผลการเรียนรู้จากประสบการณ์ ซึ่งเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้ง ระบบกลไกที่ให้ความมั่นใจในประสิทธิผลการดำเนินงานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของสถาบันอุดมศึกษาว่าสามารถผลิตบัณฑิตให้บรรลุคุณภาพตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ ซึ่งมาตรฐานผลการเรียนรู้ (domains of learning) ต้องครอบคลุมอย่างน้อย 5 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. คุณธรรม จริยธรรม (ethics and moral)
2. ความรู้ (knowledge)
3. ทักษะทางปัญญา (cognitive skills)
4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (interpersonal skills and responsibility)
5. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (numerical analysis, communication and information technology skills)

มาตรฐานผลการเรียนรู้

มาตรฐานผลการเรียนรู้ คือ ข้อกำหนดเฉพาะซึ่งเป็นผลที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนพัฒนาขึ้นจากการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้านที่ได้รับการพัฒนาระหว่างการศึกษาจากการเรียนและการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถาบันอุดมศึกษาจัดให้ทั้งในและนอกหลักสูตรและแสดงออกถึงความรู้ความเข้าใจและความสามารถจากการเรียนรู้เหล่านั้นได้อย่างเป็นที่เชื่อถือ เมื่อเรียนจบในรายวิชาหรือหลักสูตรนั้นแล้ว มาตรฐานผลการเรียนรู้ซึ่งมีอย่างน้อย 5 ด้านดังกล่าวข้างต้น เป็นมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิตทุกคนในทุกระดับคุณวุฒิ โดยแต่ละด้านจะมีระดับความซับซ้อนเพิ่มขึ้นเมื่อระดับคุณวุฒิสูงขึ้น

มาตรฐานผลการเรียนรู้ระดับปริญญาตรี

มาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้านของปริญญาตรีอย่างน้อยต้องเป็นดังนี้

1. ด้านคุณธรรมจริยธรรม สามารถจัดการปัญหาทางคุณธรรม จริยธรรมและวิชาชีพโดยใช้ดุลยพินิจทางค่านิยม ความรู้สึกของผู้อื่น ค่านิยมพื้นฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ แสดงออกซึ่งพฤติกรรมทางด้านคุณธรรมและจริยธรรม อาทิ ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต เสียสละ เป็นแบบอย่างที่ดี เข้าใจผู้อื่นและเข้าใจโลก เป็นต้น

2. ด้านความรู้ มีองค์ความรู้ในสาขาวิชาอย่างกว้างขวางและเป็นระบบ ตระหนักรู้หลักการ และทฤษฎีในองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง สำหรับหลักสูตรวิชาชีพมีความเข้าใจเกี่ยวกับความก้าวหน้าของความรู้เฉพาะด้านในสาขาวิชา และตระหนักถึงงานวิจัยในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาและการต่อยอดองค์ความรู้ ส่วนหลักสูตรวิชาชีพที่เน้นการปฏิบัติจะต้องตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ ข้อบังคับที่เปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์

3. ด้านทักษะทางปัญญา สามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจและสามารถประเมินข้อมูลแนวคิดและหลักฐานใหม่ ๆ จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และใช้ข้อมูลที่ได้ในการแก้ไขปัญหาทางอื่น ๆ ด้วยตนเอง สามารถศึกษาปัญหาที่ค่อนข้างซับซ้อนและเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขได้อย่างสร้างสรรค์โดยคำนึงถึงความรู้ทางภาคทฤษฎี ประสบการณ์และทางภาคปฏิบัติ และผลกระทบจากการตัดสินใจ สามารถใช้ทักษะและความเข้าใจอันถ่องแท้ในเนื้อหาสาระทางวิชาการ และวิชาชีพสำหรับหลักสูตรวิชาชีพนักศึกษาสามารถใช้วิธีการปฏิบัติงานประจำและหาแนวทางใหม่ในการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม

4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มีส่วนช่วยและเอื้อต่อการแก้ปัญหาในกลุ่มได้อย่างสร้างสรรค์ไม่ว่าจะเป็นผู้นำหรือสมาชิกของกลุ่ม สามารถแสดงภาวะผู้นำในสถานการณ์ที่ไม่ชัดเจนและต้องใช้นวัตกรรมใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มในการวิเคราะห์ ปัญหาได้อย่างเหมาะสมบนพื้นฐานของตนเองและของกลุ่ม รับผิดชอบในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งพัฒนาตนเองและวิชาชีพ

5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสามารถ ศึกษาและทำความเข้าใจในประเด็นปัญหา สามารถเลือกและประยุกต์ใช้เทคนิคทางสถิติหรือ คณิตศาสตร์ที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสมในการศึกษา ค้นคว้าและเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประมวลผล แปลความหมาย และนำเสนอข้อมูลสารสนเทศอย่างสม่ำเสมอ สามารถสื่อสาร

ได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในการพูด การเขียน สามารถ เลือกใช้รูปแบบของการนำเสนอที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มบุคคลที่แตกต่างกันได้

มาตรฐานผลการเรียนรู้ระดับปริญญาโท

มาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้านของปริญญาโทอย่างน้อยต้องเป็นดังนี้

1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม สามารถจัดการกับปัญหาทางคุณธรรม จริยธรรมที่ซับซ้อนเชิงวิชาการหรือวิชาชีพ โดยคำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่น และเมื่อไม่มีข้อมูลทางจรรยาบรรณวิชาชีพ หรือไม่มีระเบียบข้อบังคับเพียงพอที่จะจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นก็สามารถวินิจฉัยอย่างผู้รู้ด้วยความยุติธรรมและชัดเจนมีหลักฐาน และตอบสนองต่อปัญหาเหล่านั้นตามหลักการ เหตุผลและค่านิยมอันดีงาม ให้ข้อสรุปของปัญหาด้วยความไวต่อความรู้สึกของผู้ที่ได้รับผลกระทบ ริเริ่มในการยกปัญหาทางจรรยาบรรณที่มีอยู่เพื่อการทบทวนและแก้ไข สนับสนุนอย่างจริงจังให้ผู้อื่นใช้การวินิจฉัยทางด้านคุณธรรม จริยธรรมในการจัดการกับข้อโต้แย้งและปัญหาที่มีผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น แสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในการส่งเสริมให้มีการประพฤติปฏิบัติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมใน สภาพแวดล้อมของการทำงานและในชุมชนที่กว้างขวางขึ้น

2. ด้านความรู้ มีความรู้และความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในเนื้อหาสาระหลักของสาขาวิชา ตลอดจนหลักการและทฤษฎีที่สำคัญและนำมาประยุกต์ในการศึกษาค้นคว้าทางวิชาการหรือการ ปฏิบัติในวิชาชีพ มีความเข้าใจทฤษฎี การวิจัยและการปฏิบัติทางวิชาชีพเหล่านั้นอย่างลึกซึ้งในวิชา หรือกลุ่มวิชาเฉพาะในระดับ แนวนวนั้น มีความเข้าใจในวิธีการพัฒนาความรู้ใหม่ ๆ และการประยุกต์ ตลอดถึงผลกระทบของผลงานวิจัยในปัจจุบันที่มีต่อองค์ความรู้ในสาขาวิชาและต่อการปฏิบัติใน วิชาชีพ ตระหนักในระเบียบข้อบังคับที่ใช้อยู่ในสภาพแวดล้อมของระดับชาติและนานาชาติที่อาจมีผลกระทบต่อสาขาวิชาชีพ รวมทั้งเหตุผลและการเปลี่ยนแปลงที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต

3. ด้านทักษะทางปัญญา ใช้ความรู้ทางภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในการจัดการบริบทใหม่ ที่ไม่เคยคิดทางวิชาการและวิชาชีพ และพัฒนาแนวคิดริเริ่มและสร้างสรรค์เพื่อตอบสนองประเด็น หรือปัญหา สามารถใช้ดุลยพินิจในการตัดสินใจในการสถานการณ์ที่มีข้อมูลไม่เพียงพอ สามารถสังเคราะห์และใช้ผลงานวิจัย สิ่งตีพิมพ์ทางวิชาการ หรือรายงานทางวิชาชีพ และพัฒนาความคิดใหม่ ๆ โดยการบูรณาการให้เข้ากับองค์ความรู้ หรือเสนอเป็นความรู้ใหม่ที่ท้าทาย สามารถใช้เทคนิคทั่วไป หรือเฉพาะทางในการวิเคราะห์ประเด็นหรือปัญหาที่ซับซ้อนได้อย่างสร้างสรรค์ รวมถึงพัฒนาข้อสรุป และข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องในสาขาวิชาการหรือวิชาชีพ สามารถวางแผนและดำเนินโครงการสำคัญ หรือโครงการวิจัยค้นคว้าทางวิชาการได้ด้วยตนเอง โดยการใช้ความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ตลอดจนการใช้เทคนิคการวิจัยและให้ข้อสรุปที่สมบูรณ์ ซึ่งเป็นการขยายองค์ความรู้หรือแนวทางการปฏิบัติวิชาชีพที่มีอยู่เดิมได้อย่างมีนัยสำคัญ

4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ สามารถแก้ไขปัญหาที่มีความ ซับซ้อน หรือความยุ่งยากระดับสูงทางวิชาชีพได้ด้วยตนเอง สามารถตัดสินใจในการดำเนินงานด้วยตนเองและสามารถประเมินตนเองได้ รวมทั้งวางแผนในการปรับปรุงตนเองให้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานระดับสูงได้ มีความรับผิดชอบในการดำเนินงานของตนเอง และร่วมมือกับผู้อื่นอย่างเต็มที่

ในการจัดการข้อโต้แย้งและปัญหาต่าง ๆ แสดงออกทักษะการเป็นผู้นำได้อย่างเหมาะสมตามโอกาสและสถานการณ์ เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการทำงานของกลุ่ม

5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสามารถ คัดกรองข้อมูลทางคณิตศาสตร์และสถิติเพื่อนำมาใช้ในการศึกษาค้นคว้าปัญหา สรุปปัญหา และ เสนอแนะแก้ไขปัญหาในด้านต่าง ๆ สามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพอย่างเหมาะสมกับกลุ่ม บุคคลต่าง ๆ ทั้งในวงการวิชาชีพและวิชาชีพรวมถึงชุมชนทั่วไป โดยการนำเสนอรายงานทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการผ่านสิ่งตีพิมพ์ทางวิชาการและวิชาชีพ รวมทั้งวิทยานิพนธ์หรือโครงการค้นคว้าที่สำคัญ

มาตรฐานผลการเรียนรู้ระดับปริญญาเอก

มาตรฐานผลการเรียนรู้ระดับปริญญาเอกอย่างน้อยต้องเป็นดังนี้

1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม สามารถจัดการกับปัญหาทางคุณธรรม จริยธรรมที่ซับซ้อนในบริบททางวิชาการหรือวิชาชีพ ในกรณีที่ไม่มีการยาบรณวิชาชีพหรือไม่มีระเบียบข้อบังคับเพียงพอที่จะจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ก็สามารถใช้ดุลยพินิจอย่างผู้รู้ ด้วยความยุติธรรม ด้วยหลักฐาน ด้วยหลักการที่มีเหตุผลและค่านิยมอันดีงาม แสดงออกหรือสื่อสารข้อสรุปของปัญหาโดยคำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่นที่จะได้รับผลกระทบ ริเริ่มชี้ให้เห็นข้อบกพร่องของจรรยาบรรณที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน เพื่อทบทวนและแก้ไข สนับสนุนอย่างจริงจังให้ผู้อื่นใช้ดุลยพินิจทางด้านคุณธรรม จริยธรรมในการจัดการกับความขัดแย้งและปัญหาที่มีผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น แสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในการส่งเสริมให้มีการประพฤติปฏิบัติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมในที่ทำงานและในชุมชนที่กว้างขวางยิ่งขึ้น

2. ด้านความรู้ สามารถพัฒนานวัตกรรมหรือสร้างองค์ความรู้ใหม่ มีความเข้าใจอย่างถ่องแท้และลึกซึ้งในองค์ความรู้ที่เป็นแก่นในสาขาวิชาการหรือวิชาชีพ รวมทั้งข้อมูลเฉพาะทางทฤษฎี หลักการและแนวคิดที่เป็นรากฐาน มีความรู้ที่เป็นปัจจุบันในสาขาวิชา รวมถึงประเด็นสำคัญที่จะเกิดขึ้น รู้เทคนิคการวิจัยและพัฒนา ข้อสรุปซึ่งเป็นที่ยอมรับในสาขาวิชาได้อย่างชาญฉลาด สำหรับหลักสูตรในสาขาวิชาชีพจะต้องมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งและกว้างขวางเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่เปลี่ยนแปลงในวิชาชีพทั้งในระดับชาติและนานาชาติ การพัฒนาสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสาขาวิชาที่ศึกษาค้นคว้า

3. ด้านทักษะทางปัญญา สามารถใช้ความเข้าใจอันถ่องแท้ในทฤษฎีและเทคนิคการแสวงหาความรู้ในการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาสำคัญได้อย่างสำคัญ และพัฒนาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยวิธีการใหม่ ๆ สามารถสังเคราะห์ผลงานการวิจัยและทฤษฎีเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจใหม่ที่สร้างสรรค์โดยบูรณาการแนวคิดต่าง ๆ ทั้งจากภายในและภายนอกสาขาวิชาที่ศึกษาในขั้นสูง สามารถออกแบบและดำเนินการโครงการวิจัยที่สำคัญในเรื่องที่ซับซ้อนที่เกี่ยวกับการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่หรือปรับปรุงแนวปฏิบัติในวิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญ

4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มีความสามารถสูงในการแสดงความคิดเห็นทางวิชาการและวิชาชีพ สามารถวางแผนวิเคราะห์และแก้ปัญหาค้นคว้าที่ซับซ้อนสูงมากด้วยตนเอง รวมทั้งวางแผนในการปรับปรุงตนเองและองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างปฏิสัมพันธ์ในกิจกรรมกลุ่มอย่างสร้างสรรค์ และแสดงออกถึงความโดดเด่นในการเป็นผู้นำทางวิชาการหรือวิชาชีพและสังคมที่ซับซ้อน

5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสามารถคัดกรองข้อมูลทางคณิตศาสตร์และสถิติเพื่อนำมาใช้ในการศึกษาค้นคว้าในประเด็นปัญหาที่สำคัญและ ซับซ้อน สรุปปัญหาและเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะลึกในสาขาวิชาเฉพาะ สามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ทั้งในวงการวิชาการและวิชาชีพ รวมถึงชุมชนทั่วไป โดยการนำเสนอรายงานทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการผ่านสิ่งตีพิมพ์ทางวิชาการและวิชาชีพ รวมทั้งวิทยานิพนธ์หรือโครงการค้นคว้าที่สำคัญ

แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดมาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิตว่า “บัณฑิตระดับอุดมศึกษา เป็นผู้มีความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง สามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีความสำนึก และความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองและพลโลก” ซึ่งสถานศึกษาส่วนใหญ่ได้ปรับปรุงคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาได้สอดคล้องกับประกาศดังกล่าว โดยเน้นทั้งความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และคุณสมบัติอื่น ๆ ตามประกาศดังกล่าว แต่มีความแตกต่างกันตรงที่สถานศึกษาบางแห่งเน้นคุณธรรมนำความรู้ สถาบันศึกษาบางแห่งเน้นความรู้มากกว่าคุณธรรม

ในขณะที่ตลาดแรงงานที่ต้องการบัณฑิตที่ “ดีและเก่ง” มากกว่าบัณฑิตที่ “เก่งและไม่ดี” กล่าวคือตลาดแรงงานไม่ได้เน้นความรู้เป็นลำดับแรก แต่จะเน้นความประพฤติและบุคลิกภาพ มากกว่าความรู้ ทั้งนี้ อาจมีเหตุผลที่สำคัญบางประการ ได้แก่

1) การทำงานในปัจจุบันต้องมีการ ทำงานเป็นทีม ทำงานร่วมกับผู้อื่น ทำงานภายใต้แรงกดดันต่าง ๆ มากขึ้น และมีการติดต่อประสานงานซึ่งกันและกันค่อนข้างมาก

2) นักศึกษาอ่อนแอขาดภูมิคุ้มกันความมั่งคั่งด้านคุณธรรมและจริยธรรมลดลงเนื่องจากกระแสวัตถุนิยม อบายมุข และตัวอย่างต่าง ๆ ที่ไม่ดีในสังคม

3) ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากสถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่ตรงกับสิ่งที่ต้องใช้หรือปฏิบัติจริง ดังนั้นบัณฑิตจึงต้องไปเรียนรู้ใหม่ในสถานที่ทำงานจริงในภายหลัง

กระแสโลกาภิวัตน์และสภาพการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วในปัจจุบันได้สร้างแรงผลักดันให้ สถานศึกษาต้องกำหนดและทบทวนคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เป็นสถาบันที่สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานมากที่สุดอยู่ตลอดเวลา เพื่อประโยชน์ของสังคมและตัวบัณฑิต โดยต้องอาศัยความร่วมมืออย่างจริงจังระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา คณาจารย์ นักศึกษา และผู้ปกครอง ความรู้และเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีความเข้มงวดด้านมาตรฐานวิชาชีพมากขึ้น มีการแข่งขันกันมากขึ้น และการทำงานมีลักษณะที่หลากหลายมากขึ้น

จากข้อเรียกร้องด้านคุณสมบัติของผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาและสถานการณ์ของสังคมโลกในปัจจุบัน การกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์จึงมีประโยชน์ ดังนี้

1) หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน ชุมชน สังคม ทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติได้รับประโยชน์มากยิ่งขึ้น เพราะได้บัณฑิตที่คุณสมบัติตรงกับความต้องการมากขึ้น

2) เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาในการใช้คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์เป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตร วางแผนการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม และบริหารจัดการทรัพยากรต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

3) เป็นประโยชน์ต่อตัวบัณฑิตที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเพราะจะทำให้มีโอกาสในการถูกคัดเลือกเข้าทำงานมากขึ้น และมีโอกาสในการก้าวหน้าในการทำงานมากขึ้น

คณะกรรมการการอุดมศึกษาจึงได้กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้านของแต่ละระดับคุณวุฒิ โดยในระดับปริญญาตรี สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งต้องกำหนดเป้าหมายและดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อผลิตบัณฑิตให้มีคุณลักษณะครอบคลุมอย่างน้อย 5 ด้าน ดังนี้

1. คุณธรรม จริยธรรม กล่าวคือ สามารถจัดการปัญหาทางคุณธรรม จริยธรรม และวิชาชีพโดยใช้ดุลยพินิจทางค่านิยม ความรู้สึกของผู้อื่น ค่านิยมพื้นฐาน และจรรยาบรรณวิชาชีพ แสดงออกซึ่งพฤติกรรมทางด้านคุณธรรมและจริยธรรม เช่น มีวินัย มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต เสียสละ เป็นแบบอย่างที่ดี เข้าใจผู้อื่น และเข้าใจโลก เป็นต้น

2. ความรู้ บัณฑิตควรมีองค์ความรู้ในสาขาวิชาอย่างกว้างขวางและเป็นระบบ ตระหนักรู้หลักการและทฤษฎีในองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องสำหรับหลักสูตรวิชาชีพ มีความเข้าใจเกี่ยวกับความก้าวหน้าของความรู้เฉพาะด้านในสาขาวิชา และตระหนักถึงงานวิจัยในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาและการต่อยอดองค์ความรู้ ส่วนหลักสูตรวิชาชีพที่เน้นการปฏิบัติ จะต้องตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ ข้อบังคับที่เปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์

3. ทักษะทางปัญญา คือ สามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจและสามารถประเมินข้อมูล แนวคิด และหลักฐานใหม่ๆ จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และใช้ข้อมูลที่ได้ในการแก้ไขปัญหาและงานอื่น ๆ ด้วยตนเอง สามารถศึกษาปัญหาที่ค่อนข้างซับซ้อนและเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขได้อย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงความรู้ทางภาคทฤษฎี ประสบการณ์ทางภาคปฏิบัติ และผลกระทบจากการตัดสินใจ สามารถใช้ทักษะและความเข้าใจอันถ่องแท้ในเนื้อหาสาระทางวิชาการและวิชาชีพ สำหรับหลักสูตรวิชาชีพนักศึกษาสามารถใช้วิธีการปฏิบัติงานประจำและหาแนวทางใหม่ในการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม

4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ โดยมีส่วนช่วยและเอื้อต่อการแก้ปัญหาในกลุ่มได้อย่างสร้างสรรค์ ไม่ว่าจะเป็นผู้นำหรือสมาชิกของกลุ่ม สามารถแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในสถานการณ์ที่ไม่ชัดเจนและต้องใช้นวัตกรรมใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มในการวิเคราะห์ปัญหาได้อย่างเหมาะสม บนพื้นฐานของตนเองและของกลุ่ม รับผิดชอบในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งพัฒนาตนเองและอาชีพ

5. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ กล่าวคือ สามารถศึกษาและทำความเข้าใจในประเด็นปัญหา สามารถเลือกและประยุกต์ใช้เทคนิคทางสถิติหรือคณิตศาสตร์ที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสมในการศึกษาค้นคว้าและเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประมวลผล แปลความหมาย และนำเสนอข้อมูลข่าวสารอย่างสม่ำเสมอ สามารถสื่อสารได้

อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในการพูด การเขียน สามารถเลือกใช้รูปแบบของการนำเสนอที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มบุคคลที่แตกต่างกันได้

จากแนวคิดเรื่องมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า กรอบคุณวุฒิแห่งชาติมีความจำเป็นในด้านการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต การปรับปรุงมาตรฐานและระบบการศึกษาของประเทศให้มีคุณภาพ การพัฒนาระบบคุณวุฒิให้ได้มาตรฐานสากล และการพัฒนาศักยภาพของประชากรด้วยการศึกษา โดยเฉพาะการสร้างทักษะทางวิชาชีพที่มีคุณภาพและตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน

ในการผลิตบัณฑิตของประเทศไทยได้กำหนดให้มีการดำเนินการเพื่อให้บรรลุคุณภาพตาม มาตรฐานผลการเรียนรู้อย่างน้อย 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

มาตรฐานผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย 5 ด้าน นั้น เป็นมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิตทุกคนในทุกระดับคุณวุฒิ โดยแต่ละด้านจะมีระดับความซับซ้อนเพิ่มขึ้นเมื่อระดับคุณวุฒิสูงขึ้น ทักษะและความรู้จะเป็นการสะสมจากระดับคุณวุฒิที่ต่ำกว่าไปสู่ระดับที่สูงขึ้น โดยมาตรฐานผลการเรียนรู้ของระดับคุณวุฒิใดคุณวุฒิหนึ่งจะรวมมาตรฐานผลการเรียนรู้ในสาขาวิชาเดียวกันของระดับคุณวุฒิที่ต่ำกว่าเข้าไปด้วย

สำหรับมาตรฐานผลการเรียนรู้ระดับปริญญาตรี ในด้านคุณธรรมจริยธรรม บัณฑิตจะต้องสามารถจัดการปัญหาทางคุณธรรม จริยธรรม การแสดงออกซึ่งพฤติกรรมทางด้านคุณธรรมและจริยธรรม ในด้านความรู้จะต้องมีองค์ความรู้ในสาขาวิชาอย่างกว้างขวางและเป็นระบบ ในด้านทักษะทางปัญญา ต้องสามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจและสามารถประเมินข้อมูลแนวคิดและหลักฐานใหม่ ๆ จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และใช้ข้อมูลที่ได้ในการแก้ไขปัญหาทางอื่น ๆ ในด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ จะต้องมีส่วนช่วยและเอื้อต่อการแก้ปัญหาในกลุ่มได้อย่างสร้างสรรค์ ในด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสามารถศึกษาและทำความเข้าใจในประเด็นปัญหา สามารถเลือกและประยุกต์ใช้เทคนิคทางสถิติหรือคณิตศาสตร์ที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสมในการปฏิบัติงาน และสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บริบทด้านการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงเริ่มก่อตั้งเมื่อวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2497 โดยมีชื่อเดิมว่า “วิทยาลัยหมู่บ้านจอมบึง” (Chombueng Village Institute) มีรูปแบบเป็นสถานศึกษาในท้องถิ่นทุรกันดารตามแนวความคิดเกี่ยวกับ “วิทยาลัยหมู่บ้าน” ของประเทศตุรกี ดำเนินการภายใต้ จุดมุ่งหมาย 4 ประการ คือ

1. เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนครูในชนบทที่ต้องการพัฒนา โดยคัดเลือกนักเรียนในถิ่นทุรกันดารเข้าศึกษาเป็นอันดับแรก เมื่อศึกษาสำเร็จแล้วให้กลับไปพัฒนาท้องถิ่นของตน

2. เพื่อปลูกฝังนักศึกษาครูให้มีความรักในอาชีพครู โดยจัดการศึกษาผ่านกระบวนการฝึกทำงาน หลากหลายรูปแบบในมหาวิทยาลัย สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้จริงอย่างชำนาญ

3. เพื่อให้ นักศึกษาครู้จักปฏิบัติตนในการเข้าสังคมโดยอยู่ร่วมกันแบบประชาธิปไตย คือ การเคารพ นับถือ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีสติและใช้ปัญญา

4. เพื่อให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาในท้องถิ่นใกล้เคียง

ปัจจุบัน มหาวิทยาลัยฯ มีหน่วยงานจัดการศึกษา 5 คณะ และ 1 วิทยาลัย คือ คณะครุศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม และวิทยาลัยมวยไทยศึกษาและการแพทย์แผนไทย เปิดสอนนักศึกษาระดับปริญญาตรี ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู (ป.บัณฑิตวิชาชีพครู) ระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก

การผลิตและการพัฒนาครู

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ได้มีการดำเนินการในการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครูให้ได้มาตรฐานวิชาชีพ มีจิตวิญญาณความเป็นครูและมีลักษณะที่ท้องถิ่นต้องการ โดยมีการดำเนินการ ดังนี้

1. พัฒนาระบบการจัดการศึกษาวิชาชีพครูและระบบฐานข้อมูลสนับสนุนการผลิตและพัฒนาครู
2. การพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาให้มีความเป็นครูมืออาชีพ โดยมุ่งที่จะพัฒนาเป็นสถาบันต้นแบบของการผลิตครู การพัฒนาอาจารย์ การจัดให้มีศูนย์พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในท้องถิ่นโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
3. การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ (PLC)
4. พัฒนานักศึกษาวิชาชีพครูให้มุ่งสู่ความเป็นเลิศ ในด้านทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศ การจัดการเรียนรู้แบบ active learning การจัดการเรียนรู้ตามแนว STEM education
5. การพัฒนาบุคลิกภาพและปลูกจิตสำนึกความเป็นครู

การยกระดับคุณภาพการศึกษา

มหาวิทยาลัยมีเป้าหมายที่จะผลิตบัณฑิตให้มีมาตรฐานตามข้อเรียกร้องของสาขาวิชาและอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย โดยมีการดำเนินการดังนี้

1. สาขาวิชามีการกำหนดทิศทางและเป้าหมายในการพัฒนานักศึกษาให้ชัดเจน โดยมีการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อกำหนดคุณลักษณะและคุณภาพของนักศึกษา การจัดทำแผนการส่งเสริม และพัฒนานักศึกษา
2. มุ่งให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติและเรียนรู้จากการปฏิบัติในสถานการณ์จำลองและสถานการณ์จริง โดยมีการทำบันทึกข้อตกลง (MOU) ระหว่างมหาวิทยาลัย หน่วยงาน ชุมชน หรือโรงเรียนต่าง ๆ การร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการพัฒนาหลักสูตรอบรมระยะสั้น และการเตรียมความพร้อมเพื่อในการทำงานเมื่อสำเร็จการศึกษา
3. มุ่งพัฒนาความรู้ เจตคติ และความสามารถของอาจารย์ในการจัดการสอน โดยเน้นทักษะในด้าน การสอนแบบ active learning

4. การพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยและเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของ สกอ.
5. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัย

การพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา

มหาวิทยาลัยได้มีการดำเนินการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและฐานข้อมูลเพื่อการศึกษาและการบริหารจัดการ โดยดำเนินการดังนี้

1. พัฒนาห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (e-library) และเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นหลากหลาย สามารถเข้าถึงได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่
2. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อรองรับการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ
3. จัดเครื่องคอมพิวเตอร์พร้อมอุปกรณ์และซอฟต์แวร์สำหรับการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมและพอเพียงต่อการใช้งาน
4. พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ โดยการพัฒนาระบบฐานข้อมูลของหน่วยงานให้มีความทำงานในลักษณะของการเชื่อมโยงเพื่อสร้างระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการที่ทันสมัย
5. การพัฒนานักศึกษา อาจารย์ และบุคลากรในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

การศึกษาในมิติด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยกำหนดให้นักศึกษาได้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อเรียนรู้ด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และความสัมพันธ์กับชุมชนและท้องถิ่น โดยดำเนินการดังนี้

1. ส่งเสริมความรักสามัคคีและการเข้าใจสิทธิหน้าที่ของตนเองและผู้อื่นในพื้นฐานของสังคมประชาธิปไตย
2. การส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและกีฬาของท้องถิ่นให้เป็นที่แพร่หลายในระดับชาติ
3. ส่งเสริมให้นักศึกษาให้มีบทบาทในด้านต่าง ๆ ของกิจกรรมกีฬา ได้แก่ กิจกรรมเดินวิ่ง การว่ายน้ำ การส่งเสริมการใช้จักรยานในมหาวิทยาลัยและชุมชน

จากการศึกษาบริบทด้านการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง พอสรุปได้ว่ามหาวิทยาลัยได้ดำเนินการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาโดยมุ่งพัฒนาศักยภาพของนักศึกษา โดยการพัฒนาอาจารย์ การจัดตั้งศูนย์พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา การดำเนินการจัดทำความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่นด้วยการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาวิชาชีพ (PLC) การมุ่งพัฒนานักศึกษาให้มุ่งสู่ความเป็นเลิศ ในด้านทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศ การจัดการเรียนรู้แบบ active learning การจัดการเรียนรู้ตามแนว STEM education ควบคู่ไปกับการพัฒนาบุคลิกภาพและเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม

ในด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยมีการพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา ด้วยการพัฒนาห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (e-library) และเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา จัดให้มีเครื่องคอมพิวเตอร์พร้อมอุปกรณ์และซอฟต์แวร์สำหรับการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมและพอเพียงต่อการใช้งาน ควบคู่ไปกับการ

พัฒนานักศึกษา อาจารย์ และบุคลากรในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ นอกจากนี้มหาวิทยาลัยยังเตรียมบัณฑิตในมิติด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและท้องถิ่น โดยเปิดโอกาสและส่งเสริมให้นักศึกษาได้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อเรียนรู้ด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและความสัมพันธ์กับชุมชนและท้องถิ่น ในบทบาทในด้านต่าง ๆ ของกิจกรรมกีฬาและวัฒนธรรม เช่น กิจกรรมมาราธอน กิจกรรมเดิน วิ่ง การว่ายน้ำ การส่งเสริมการใช้จักรยานในมหาวิทยาลัย และชุมชน เป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนานักศึกษา

ผู้เรียนในระดับการศึกษาชั้นอุดมศึกษามีความสำคัญมาก เพราะเป็นมันสมองของประเทศซึ่งต้องรับผิดชอบต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต ดังนั้น 4 ปี ของการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจึงเป็น 4 ปี ของการเปลี่ยนแปลงชีวิต เพื่อวางรากฐานความรู้ที่สามารถนำไปประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมพร้อมทั้งสร้างบุคลิกภาพ นิสัย ความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคม ให้สามารถอยู่ร่วมกันโดยสันติ ทำงานกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ตลอดจนเป็นพลเมืองที่ทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม ได้อย่างเต็มความสามารถ ด้วยเหตุนี้สถาบันอุดมศึกษาจึงต้องรับภาระงานหนัก ในการเตรียมคนที่พึงประสงค์สู่สังคมให้เป็นพลเมืองที่มีความคิดเห็นถูกต้องพึ่งตนเองได้โดยไม่สร้างภาระให้แก่ครอบครัว และไม่สร้างปัญหาเดือดร้อนให้แก่สังคม สามารถดำเนินการต่าง ๆ เต็มตามศักยภาพเพื่อพัฒนาประเทศชาติได้อย่างมั่นคง

การพัฒนานิสิตนักศึกษาประกอบด้วยการพัฒนาด้านความสามารถ การจัดการอารมณ์ การพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง การสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตน การเป็นอิสระในการสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น การพัฒนาเป้าหมาย และการพัฒนาความมีคุณธรรม ดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาความสามารถด้านสติปัญญา ด้านร่างกาย และความสัมพันธ์กับผู้อื่น

1) ความสามารถทางด้านสติปัญญา เป็นการพัฒนาความสามารถในการคิดการเข้าใจ เนื้อหาความชำนาญในการใช้สติปัญญาวิเคราะห์และสังเคราะห์สิ่งต่าง ๆ

2) ความสามารถด้านร่างกาย ได้แก่ การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการกีฬาและศิลปะ ความแข็งแรง และมีวินัยในตนเอง

3) ความสามารถด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นเป็นการพัฒนาทักษะการฟัง การสื่อสารกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ การปรับตัวเข้ากับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ รู้จักใช้วิธีที่หลากหลายเพื่อเกิด ความสัมพันธ์ที่ดีและการดำเนินงานของกลุ่มเป็นไปด้วยดี

2. การจัดการกับอารมณ์เป็นการที่นิสิตนักศึกษาตระหนักและรับรู้อารมณ์ทั้งดีและไม่ดีของตน การพัฒนาเกิดขึ้นเมื่อนิสิตนักศึกษาเรียนรู้วิธีที่จะปลดปล่อยอารมณ์เหตุ วิตกกังวล และความรู้สึกต่าง ๆ ที่ไม่ดีของตน

3. การพัฒนาความเป็นตัวของตัวเองพร้อมกับยอมรับการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เป็นการเรียนรู้ที่จะอยู่ได้ด้วยตนเอง รับผิดชอบที่จะไปให้ถึงเป้าหมายที่ตนเลือก โดยถูกชักนำจากผู้อื่นน้อยมาก การพัฒนาขั้นนี้ต้องอาศัยทั้งความเป็นตัวของตัวเองทางความคิดและการกระทำ และยอมรับการพึ่งพาอาศัยกันในสังคมด้วยยอมรับในความเป็นตัวของตัวเองของผู้อื่น และการยอมรับเมื่ออยู่ในสังคมเพื่อน

4. การพัฒนาสัมพันธภาพกับผู้อื่นอย่างมีวุฒิภาวะเป็นการพัฒนาความสามารถที่จะใกล้ชิดกับผู้อื่นได้ โดยยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคลด้านต่าง ๆ ทั้งความคิด ประสบการณ์และวัฒนธรรม การพัฒนานี้จะ ทำให้บัณฑิตนักศึกษาไม่ยึดติดในความคิดของตน ไม่หลงตนทำให้ สัมพันธภาพที่เกิดขึ้นเหนียวแน่นเพราะเป็น สัมพันธภาพที่อยู่บนความซื่อตรง ห่วงใย และการตอบสนองที่ไม่อยู่ภายใต้เงื่อนไขใด ๆ

5. การสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตนเป็นการค้นหาว่าประสบการณ์แบบไหนที่ทำแล้วทำให้ตนเองพอใจ รู้สึกปลอดภัย และเกิดความมั่นใจในตนเองและจะต้องทำประสบการณ์นั้นบ่อยครั้งเพียงใด การสร้าง เอกลักษณ์เฉพาะนี้รวมไปถึงพอใจในรูปร่างลักษณะและการปรับตัวทางเพศ การยอมรับและเข้าใจในบทบาท ของตน การนับถือตน และมั่นใจในบุคลิกภาพของตน

6. การพัฒนาเป้าหมายเป็นการเพิ่มพูนความสามารถที่จะประเมินความสนใจและทางเลือกต่าง ๆ สามารถที่จะสร้างความชัดเจนให้กับเป้าหมายต่าง ๆ วางแผนและมุ่งมั่นที่จะต่อสู้อุปสรรคทั้งหลายอย่างตั้งใจ จริงและในการพัฒนาเป้าหมายต้องอาศัยแผนในการปฏิบัติการ และการกำหนดบูรณาการสิ่งที่ควรทำก่อนหลัง ใน 3 ด้าน คือ การวางแผนและความตั้งใจในการเลือกอาชีพ ความสนใจส่วนตน การยอมรับของครอบครัวและ คนรอบข้าง

7. การพัฒนาความมีคุณธรรม เป็นการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่าคุณค่าและความเชื่อของบุคคล เป็นพื้นฐานในการแปลความหมายจากประสบการณ์นำทางพฤติกรรม และความนับถือตนเอง และในการ พัฒนาความมีคุณธรรมเกี่ยวข้องกับคุณค่าความเป็นมนุษย์ คุณค่าส่วนบุคคลและการพัฒนาความพอดี

1) คุณค่าความเป็นมนุษย์ คือ การเปลี่ยนจากการกระทำการโดยอัตโนมิติที่ยึดถือความเชื่อ ของตนเองเป็นหลักอย่างชนิดที่ว่าไม่ยอมประนีประนอมความเชื่อนั้นกับคนอื่น

2) คุณค่าส่วนบุคคล คือ การผสมผสานคุณค่าที่ตนยึดถือกับพฤติกรรมที่แสดงถึงความ รับผิดชอบในสังคมอย่างพอดี

การพัฒนานิสิตนักศึกษาทั้ง 7 ด้านนี้สามารถทำได้โดยการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรมจริยธรรม และวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

กระบวนการพัฒนาคุณภาพนักศึกษา

ในการพัฒนาคุณภาพของนักศึกษา มีกิจกรรมสำคัญในการพัฒนา ดังนี้

1. การตั้งเป้าหมายในการพัฒนานักศึกษา นักศึกษาส่วนมากยังไม่มีเป้าหมายที่แน่นอน ส่วนมากเลือก สอบเข้าศึกษาในสาขาวิชาที่นิยมในสังคม เช่น สาขาวิศวกรรมศาสตร์หรือวิทยาศาสตร์ บางคนก็เลือกสาขาวิชา ตามเพื่อน โดยไม่ทราบความสนใจและความถนัดของตนเองเมื่อเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยแล้วจึงทราบว่าตนเอง ไม่มีความเหมาะสมที่จะศึกษาในสาขาวิชาดังกล่าว จึงทำให้เกิดปัญหาขึ้นหลายประการ นักศึกษาเป็นจำนวนมากยังขาดเป้าหมายในการประกอบอาชีพแลเป้าหมายในชีวิต การตั้งเป้าหมายจะให้นักศึกษามีเป้าหมายที่แน่นอน ซึ่งนักศึกษาจะฝึกฝนได้จากการฝึกอบรม การพัฒนานักศึกษานอกชั้นเรียน และกิจกรรมนักศึกษาใน ช่วงเวลาที่เป็นนักศึกษาอยู่ประมาณสี่ปีนั้น นักศึกษาสามารถตั้งเป้าหมายและฝึกทักษะในด้านต่าง ๆ อีก

มากมาย ซึ่งจะทำให้ให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิต การตั้งเป้าหมายในรูปแบบกระบวนการพัฒนานักศึกษานั้นเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างนักศึกษากับผู้อำนวยการความสะดวกในการพัฒนานักศึกษา เพื่อช่วยให้นักศึกษากำหนดพฤติกรรมและสภาพการณ์ที่ต้องการให้ชัดเจน สภาพการณ์ที่เป็นเป้าหมายยิ่งชัดเจนและสอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษามากเท่าใด ความเป็นไปได้ของเป้าหมายนั้นก็ยิ่งมากขึ้นเท่านั้น

2. การประเมินระดับการพัฒนาของนักศึกษา กิจกรรมการประเมินเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้นักศึกษารู้ถึงสภาพหรือระดับการพัฒนาของตนเอง และทำให้ทราบว่าจำเป็นต้องพัฒนาอีกมากน้อยเพียงใดจึงจะบรรลุเป้าหมายกิจกรรมการประเมินนี้ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ทั้งหมด 6 ขั้นตอน เรียงตามลำดับ และมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ขั้นตอนดังกล่าวมีดังต่อไปนี้

- 1) ประเมินความต้องการพัฒนาของนักศึกษา
- 2) ประเมินเป้าหมายและวัตถุประสงค์เฉพาะทั้งในด้านการศึกษาและด้านส่วนตัว
- 3) ประเมินระดับการพัฒนาโดยละเอียด ทั้งในปัจจุบันและที่ประสบความสำเร็จ
- 4) ประเมินการจัดทำแผนการพัฒนาโดยใช้ทรัพยากรและยุทธวิธีต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุ

เป้าหมายที่พึงประสงค์

- 5) ประเมินผลการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

6) ประเมินผลในลักษณะที่มุ่งสู่เป้าหมายที่วางไว้และเป้าหมายขั้นสุดท้าย กระบวนการดังกล่าวมีลักษณะเป็นวัฏจักรขั้นสุดท้ายของขั้นตอนหนึ่ง อาจเป็นจุดเริ่มต้นของการประเมินของขั้นตอนต่อไป

3. ยุทธวิธีในการพัฒนานักศึกษา รูปแบบการพัฒนานี้ได้กำหนดยุทธวิธีเพื่อใช้ในการพัฒนานักศึกษา 3 วิธี คือ

1) การสอนเป็นกิจกรรมที่เป็นการเรียนการสอนโดยตรงเป็นยุทธวิธีที่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในสถาบันอุดมศึกษา การทำงานร่วมกันระหว่างอาจารย์และบุคลากรฝ่ายกิจการนักศึกษาเพื่อปรับสภาพการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการพัฒนานักศึกษาหรือเปิดวิชาใหม่ หรือการฝึกอบรมนักศึกษานั้นมีความสำคัญต่อการพัฒนานักศึกษา

2) การเป็นที่ปรึกษาเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาหรือการแนะนำโดยที่ ปรึกษาคนหนึ่งอาจทำงานกับนักศึกษาคนเดียว กลุ่มบุคคล หรือทั้งองค์การ เพื่อช่วยในการวางแผนการ ดำเนินการพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการและความสามารถของนักศึกษา กิจกรรมนี้จะเป็นประโยชน์มากขึ้น ถ้าบุคคลฝ่ายกิจการนักศึกษาทำงานร่วมกับคณะวิชาต่าง ๆ เพื่อให้สามารถทำร่วมกัน ทั้งสถาบันมากกว่าที่จะทำเฉพาะส่วนกลาง

3) การจัดสภาพแวดล้อมเป็นการจัดสภาพแวดล้อมทั้งในสถาบันอุดมศึกษาและในชุมชน ที่สถาบันอุดมศึกษาตั้งอยู่เพื่อให้เป็นสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

4. การประเมินโปรแกรมการพัฒนานักศึกษา กิจกรรมการประเมินโปรแกรมการพัฒนานักศึกษาเป็นการประเมินเพื่อให้แน่ใจว่าเป็นโปรแกรมการพัฒนานักศึกษาที่มีประสิทธิภาพ และมีความเหมาะสมกับการพัฒนานักศึกษา การประเมินควรเริ่มที่การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมของ

โปรแกรมกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนักศึกษา การประเมินผลการดังกล่าวนี้ เป็นวิธีที่ดีที่สุดที่ทำให้ วัตถุประสงค์ของนักศึกษา และวัตถุประสงค์ของโปรแกรมการพัฒนาคุณภาพนักศึกษามีความชัดเจนยิ่งขึ้น

ปัจจัยสู่ความสำเร็จที่จำเป็นต่อการพัฒนามาตรฐานผลการเรียนรู้ในแต่ละด้าน

การเรียนรู้ของมาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้านเกิดขึ้นได้หลายวิธี ในการบรรลุผลสำเร็จใน มาตรฐาน ผลการเรียนรู้แต่ละด้านจะต่างกัน การสอนจะต้องใช้กลยุทธ์การสอนที่เหมาะสมกับรูปแบบต่าง ๆ ของการ เรียนรู้ รวมทั้งมีการประเมินประสิทธิผลของกลยุทธ์การสอนนั้น ๆ อย่างต่อเนื่อง ปัจจัยดังกล่าวจะเป็นสัดส่วน สำคัญของการประกันคุณภาพภายในของสถาบันฯ เพื่อให้มั่นใจว่าปัจจัยสู่ความสำเร็จเหล่านี้เป็นที่เข้าใจของ คณาจารย์ผู้เกี่ยวข้อง และนำไปใช้ในการเรียนการสอน

1. การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม การพัฒนาด้านนี้เกี่ยวข้องกับการผสมผสานความรู้เกี่ยวกับ พฤติกรรมที่เหมาะสมและปฏิบัติตนอย่างถูกต้องตามกาลเทศะ ทัศนคติ และวุฒิภาวะในการตัดสินใจ ยุทธศาสตร์ที่ใช้ในการพัฒนาจะรวมถึงการเป็นแบบอย่างที่ดี การวิเคราะห์และสะท้อนพฤติกรรมของตนเอง และของผู้อื่นในสถานการณ์ต่าง ๆ กัน การอภิปรายเป็นกลุ่มในเรื่องความขัดแย้งทางความคิดอย่างง่าย ๆ และ ที่ซับซ้อนมากขึ้น จะช่วยให้นักศึกษาเห็นค่านิยมของตนเองได้ชัดเจนยิ่งขึ้น และเกิดความคิดโดยใช้หลักการ ทั่วไปว่า สิ่งที่คุณเชื่อควรเป็นแนวทางกำหนดพฤติกรรมของตนเองได้ หลักในการถ่ายทอดการเรียนรู้จะต้องมี การอภิปรายเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เป็นไปได้ต่าง ๆ รวมถึงสถานการณ์ที่นักศึกษาจะต้องเผชิญในชีวิตประจำวัน และในการทำงาน แม้ว่าผลการเรียนรู้ด้านนี้อาจถูกจัดเป็นรายวิชาใดวิชาหนึ่งโดยเฉพาะ แต่ควรใช้ทุกโอกาสใน การเสริมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในทุกรายวิชาที่สอนรวมทั้งการจัดกิจกรรมเพื่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

2. การแสวงหาความรู้ ปัจจัยสำคัญ คือ การจัดหาพร้อมอย่างกว้าง ๆ เกี่ยวกับการจัดโครงสร้างและ เนื้อหาสาระในการเรียนการสอนไว้ล่วงหน้า และเมื่อมีข้อมูลใหม่เพิ่มขึ้นควรจะเชื่อมโยงกับเนื้อหาที่จัดไว้ นั้น และเชื่อมโยงกับความรู้เดิมของนักศึกษา เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจและนำมาใช้การใช้อุปกรณ์ช่วยจำ และการทบทวนเนื้อหาที่สำคัญเป็นระยะจะช่วยให้นักศึกษา ได้ว่าข้อมูลนั้นจะอยู่ในความทรงจำได้ในระยะยาว

3. การพัฒนาทักษะทางปัญญา ปัจจัยสู่ความสำเร็จ คือ การพัฒนาความคิดรวบยอด รวมทั้งหลักการ ทางทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติ การวิเคราะห์สถานการณ์และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เป็นลำดับขั้นตอน ตามแผนที่ วางไว้แล้วต้องฝึกปฏิบัติในหลายสถานการณ์ รวมทั้งที่คล้ายคลึงกับสถานการณ์ที่คาดว่าจะได้ใช้ในอนาคต เพื่อ ช่วยในการถ่ายทอดความรู้และนำไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ตามความเหมาะสม การพัฒนาความสามารถใน การกำหนดและใช้ทักษะทางปัญญาในการแก้ไขปัญหาใหม่ ๆ ที่ไม่เคยคิดมาก่อน จำเป็นต้องมีการทำงานใน การแก้ปัญหาแบบปลายเปิดโดยให้ ความช่วยเหลือในการจำแนกแยกแยะ และการประยุกต์ใช้ความรู้ความ เข้าใจ เพื่อเป็นการพัฒนา ความสามารถในการคิดและแก้ไขปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ นักศึกษาควรถูกฝึกให้ สามารถสะท้อนกระบวนการคิดของตนเอง เมื่อพบกับงานใหม่ ๆ ที่ท้าทายและสามารถพัฒนาการจัดการกล ยุทธ์ในการคิดของตนเองเมื่อต้องแก้ไขประเด็นปัญหาในลักษณะต่าง ๆ

4. การพัฒนาทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ปัจจัยสู่ความสำเร็จ คือ การมีโอกาสนในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและได้รับข้อมูลป้อนกลับต่อผลการทำงานที่สร้างสรรค์ข้อมูลป้อนกลับดังกล่าวจะมีประสิทธิภาพสูงสุด ถ้านักศึกษาได้วิเคราะห์พฤติกรรมของตนเองในสภาพแวดล้อมที่เอื้อ และสามารถพัฒนาเป็นหลักในการแสดงพฤติกรรมของตนเองการพัฒนา ความสามารถและความรับผิดชอบสำหรับการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง จำเป็นต้องมอบหมายงานให้นักศึกษาที่จะพัฒนาและกระตุ้นความสามารถเหล่านั้นด้วยความมุ่งมั่นให้มีผลงานที่ก้าวหน้าขึ้นตามลำดับ

5. การพัฒนาทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ปัจจัยสู่ความสำเร็จ คือ การจัดการสอนที่มีการฝึกปฏิบัติเป็นลำดับขั้นตอนตามที่วางแผนไว้พร้อมทั้ง ให้ข้อมูลย้อนกลับและคำแนะนำในการปรับปรุงทักษะที่จำเป็นทางด้านการคำนวณอย่างง่าย ๆ แก่นักศึกษา เพื่อปรับปรุงทักษะที่จำเป็นทางคณิตศาสตร์อย่างง่าย ๆ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร นักศึกษาที่เข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาอาจมีความสามารถต่างกันในการใช้ทักษะด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลขและการสื่อสาร ซึ่งบางคนต้องได้รับการสอนเป็นพิเศษ ทั้งนี้อาจทำได้โดยการสอนโดยตรงร่วมกับการฝึกปฏิบัติ และควรให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาทักษะเหล่านี้ตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คาดหวังซึ่งสูงขึ้นตามลำดับ

จากแนวคิดเรื่อง แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนานักศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจะต้องตอบสนองความคาดหวังของสังคมในด้านการสร้างบุคคลที่มีความรู้ที่สามารถนำไปประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม มีคุณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ สามารถอยู่ร่วมกันโดยสันติ ทำงานกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และเป็นพลเมืองที่ทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมได้ อย่างเต็มความสามารถ

การพัฒนาคุณภาพของนักศึกษาเกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านสติปัญญาเพื่อให้สามารถเข้าใจเนื้อหา ความชำนาญในการใช้สติปัญญาวิเคราะห์และสังเคราะห์สิ่งต่าง ๆ การพัฒนาความสามารถด้านร่างกาย ได้แก่ การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการกีฬาและศิลปะ ความแข็งแรง และมีวินัยในตนเอง การพัฒนาความสามารถด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น การพัฒนาความเป็นตัวของตัวเองพร้อมกับยอมรับการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันเป็นการเรียนรู้ที่จะอยู่ได้ด้วยตนเอง การพัฒนาสัมพันธภาพกับผู้อื่นอย่างมีวุฒิภาวะ การสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตน การเพิ่มพูนความสามารถที่จะประเมินความสนใจและทางเลือกต่าง ๆ สามารถที่จะสร้างความชัดเจนให้กับเป้าหมายต่าง ๆ วางแผนและมุ่งมั่นที่จะต่อสู้อุปสรรคทั้งหลายอย่างตั้งใจจริง และการพัฒนาความมีคุณธรรม

การพัฒนาคุณภาพนักศึกษาประกอบด้วยกิจกรรมสำคัญในการพัฒนา คือ การตั้งเป้าหมาย ในการพัฒนานักศึกษา โดยเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ การประเมินระดับการพัฒนาของนักศึกษา ซึ่งวิธีการในการพัฒนานักศึกษาประกอบด้วย การสอน การเป็นที่ปรึกษา การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมที่เอื้อต่อการพัฒนาตนเอง และการประเมินโปรแกรมพัฒนานักศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ควรเน้นการวิเคราะห์และสะท้อนพฤติกรรมของตนเองและของผู้อื่นในสถานการณ์ต่าง ๆ ในด้านการแสวงหาความรู้ ควรให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงกับความรู้เดิมของนักศึกษา ในด้านการพัฒนาทักษะทางปัญญานั้นจะต้องจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความคิดรวบยอด รวมทั้งหลักการทางทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติการวิเคราะห์สถานการณ์และแก้ไขปัญหาแบบปลายเปิด และนักศึกษาควรถูกฝึกให้สามารถสะท้อนกระบวนการคิดของตนเองเมื่อพบกับสถานการณ์ใหม่ และสำหรับการพัฒนาทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

และความรับผิดชอบ จะต้องให้นักศึกษามีโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและได้รับข้อมูลป้อนกลับต่อผลการทำงานที่สร้างสรรค์

คุณลักษณะ “ใฝ่ดี ใฝ่รู้ สู้งาน” ตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

คุณลักษณะใฝ่ดี

1. แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม

คุณธรรม หมายถึง สภาพคุณงามความดีภายในบุคคลเป็นความจริงแท้หรือสัจธรรมที่ทำให้เกิดการประพฤติปฏิบัติตนในกรอบที่ดีงาม มีจิตใจเต็มเปี่ยมไปด้วยความสุข มีความรัก เมตตา ปรารณชาติ ไม่เบียดเบียนทำร้ายกัน

จริยธรรม หมายถึง แนวทางความประพฤติของบุคคลในสังคมหนึ่ง ๆ ว่าพฤติกรรมใดเป็นพฤติกรรมที่ควรปฏิบัติ พฤติกรรมใดเป็นพฤติกรรมที่ควรงดเว้น โดยพิจารณาตามกฎระเบียบ ขอบเขตความเชื่อของแต่ละสังคม เพื่อให้บุคคลในสังคมสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างร่มเย็น รวมความแล้วจริยธรรมจึงหมายถึง ข้อปฏิบัติหรือหลักความประพฤติที่ดีงามและเป็นไปเพื่อประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคมส่วนรวม อันส่งผลให้ชีวิตมีระเบียบแบบแผน

การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

แนวคิดในการพัฒนานักศึกษาซึ่งนิยมใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา เรียกว่า Seven Vectors of Development ประกอบด้วยการพัฒนา 7 ด้าน คือ การพัฒนาความสามารถ การจัดการอารมณ์ การพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง การสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตน การเป็นอิสระในการ สร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น การพัฒนาเป้าหมาย และการพัฒนาความมีคุณธรรม

1) การพัฒนาความสามารถด้านสติปัญญา ด้านร่างกาย และความสัมพันธ์กับผู้อื่น

1.1) ความสามารถทางด้านสติปัญญาเป็นการพัฒนาความสามารถในการคิดการเข้าใจเนื้อหา ความชำนาญในการใช้สติปัญญาวิเคราะห์และสังเคราะห์สิ่งต่าง ๆ

1.2) ความสามารถด้านร่างกาย ได้แก่ การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการกีฬาและศิลปะ ความแข็งแรง และมีวินัยในตนเอง

1.3) ความสามารถด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นเป็นการพัฒนาทักษะการฟัง การสื่อสารกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ การปรับตัวเข้ากับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ รู้จักใช้วิธีที่หลากหลายเพื่อเกิดความสัมพันธ์ที่ดีและการดำเนินงานของกลุ่มเป็นไปด้วยดี

2) การจัดการกับอารมณ์เป็นการที่นิสิตนักศึกษาตระหนักและรับรู้อารมณ์ทั้งดีและไม่ดีของตน การพัฒนาเกิดขึ้นเมื่อนิสิตนักศึกษาเรียนรู้วิธีที่จะปลดปล่อยอารมณ์หุดหู่ วิตกกังวล และความรู้สึกต่าง ๆ ที่ไม่ดีของตน

3) การพัฒนาความเป็นตัวของตัวเองพร้อมกับยอมรับการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เป็นการเรียนรู้ที่จะอยู่ได้ด้วยตนเอง รับผิดชอบที่จะไปให้ถึงเป้าหมายที่ตนเองเลือก โดยถูกชักนำจากผู้อื่นน้อยมาก การพัฒนาขั้นนี้

ต้องอาศัยทั้งความเป็นตัวของตัวเองทั้งทางความคิดและการกระทำ และยอมรับการพึ่งพาอาศัยกันในสังคม ด้วย ยอมรับในความเป็นตัวของตัวเองของผู้อื่น และการยอมรับเมื่ออยู่ในสังคมเพื่อน

4) การพัฒนาสัมพันธภาพกับผู้อื่นอย่างมีวุฒิภาวะเป็นการพัฒนาความสามารถที่จะใกล้ชิดกับผู้อื่นได้ โดยยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคลด้านต่าง ๆ ทั้งความคิด ประสบการณ์และวัฒนธรรม การพัฒนานี้จะทำให้นิสิตนักศึกษาไม่ยึดติดในความคิดของตน ไม่หลงตนทำให้สัมพันธภาพที่เกิดขึ้นเหนียวแน่นเพราะเป็นสัมพันธภาพที่อยู่บนความซื่อตรง ห่วงใย และการตอบสนองที่ไม่อยู่ภายใต้เงื่อนไขใด ๆ

5) การสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตนเป็นการค้นหาว่าประสบการณ์แบบไหนที่ทำให้ตัวเองพอใจ รู้สึกปลอดภัย และเกิดความมั่นใจในตนเองและจะต้องทำประสบการณ์นั้นบ่อยครั้งเพียงใด การสร้างเอกลักษณ์เฉพาะนี้รวมไปถึงพอใจในรูปร่างลักษณะและการปรับตัวทางเพศ การยอมรับ และเข้าใจในบทบาทของตน การนับถือตน และมั่นใจในบุคลิกภาพของตน

6) การพัฒนาเป้าหมายเป็นการเพิ่มพูนความสามารถที่จะประเมินความสนใจและทางเลือกต่าง ๆ สามารถที่จะสร้างความชัดเจนให้กับเป้าหมายต่าง ๆ วางแผนและมุ่งมั่นที่จะต่อสู้อุปสรรคทั้งหลายอย่างตั้งใจจริง และในการพัฒนาเป้าหมายต้องอาศัยแผนในการปฏิบัติการ การกำหนดบูรณาการสิ่งที่ควรทำก่อนหลังใน 3 ด้าน คือ การวางแผนและความตั้งใจในการเลือกอาชีพ ความสนใจส่วนตัว การยอมรับของครอบครัวและคนรอบข้าง

7) การพัฒนาความมีคุณธรรม เป็นการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่าคุณค่าและความเชื่อ ของบุคคลเป็นพื้นฐานในการแปลความหมายจากประสบการณ์นำทางพฤติกรรม และความนับถือตนเอง และในการพัฒนาความมีคุณธรรมเกี่ยวข้องกับคุณค่าความเป็นมนุษย์ คุณค่าส่วนบุคคลและการพัฒนาความพอดี

7.1) คุณค่าความเป็นมนุษย์ คือ การเปลี่ยนจากการกระทำการโดยอัตโนมิติที่ยึดถือความเชื่อของตนเองเป็นหลักอย่างชนิดที่ว่าไม่ยอมประนีประนอมความเชื่อนั้นกับคนอื่น

7.2) คุณค่าส่วนบุคคล คือ การผสมผสานคุณค่าที่ตนยึดถือกับพฤติกรรมที่แสดงถึงความรับผิดชอบในสังคมอย่างพอดี

พัฒนานิสิตนักศึกษาทั้ง 7 ด้านนี้สามารถทำได้โดยการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรมจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

คุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษาเป็นสิ่งสำคัญต่อพฤติกรรมของบุคคลและมีบทบาทต่อคุณภาพชีวิตของบัณฑิตในอนาคต สถาบันการศึกษาจึงควรมุ่งที่จะจัดการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะในด้านคุณธรรมและค่านิยมของคนเก่ง ดี มีความสุข และมจรรยาบรรณในวิชาชีพ ซึ่งหมายถึงคุณธรรม ค่านิยม และการเคารพกฎ ระเบียบ มีจริยธรรมตามทวิวิชาการและวิชาชีพของตน กำหนดไว้

2. คุณลักษณะบัณฑิตอันพึงประสงค์

คณะกรรมการการอุดมศึกษาได้กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้านของ แต่ละระดับคุณวุฒิ โดยในระดับปริญญาตรีไว้ในแนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 โดยสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งต้องกำหนดเป้าหมายและดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อผลิตบัณฑิตให้มีคุณลักษณะครอบคลุมอย่างน้อย 5 ด้าน ดังนี้

1) คุณธรรม จริยธรรม โดยสามารถจัดการปัญหาทางคุณธรรม จริยธรรม และวิชาชีพ โดยใช้ดุลยพินิจทางค่านิยม ความรู้สึกของผู้อื่น ค่านิยมพื้นฐาน และจรรยาบรรณวิชาชีพ แสดงออกซึ่งพฤติกรรมทางด้านคุณธรรมและจริยธรรม เช่น มีวินัย มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต เสียสละ เป็นแบบอย่างที่ดี เข้าใจผู้อื่น และเข้าใจโลก เป็นต้น

2) ความรู้ กล่าวคือ มีองค์ความรู้ในสาขาวิชาอย่างกว้างขวางและเป็นระบบ ตระหนักรู้หลักการและทฤษฎีในองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องสำหรับหลักสูตรวิชาชีพ มีความเข้าใจเกี่ยวกับความก้าวหน้าของความรู้เฉพาะด้านในสาขาวิชา และตระหนักถึงงานวิจัยในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาและการต่อยอดองค์ความรู้ ส่วนหลักสูตรวิชาชีพที่เน้นการปฏิบัติจะต้องตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ ข้อบังคับที่เปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์

3) ทักษะทางปัญญา หมายถึง ความสามารถในการค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจและ สามารถประเมินข้อมูลแนวคิดและหลักฐานใหม่ๆ จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และใช้ข้อมูลที่ได้ในการแก้ไขปัญหาและงานอื่น ๆ ด้วยตนเอง สามารถศึกษาปัญหาที่ค่อนข้างซับซ้อนและเสนอแนะ แนวทางในการแก้ไขได้อย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงความรู้ทางภาคทฤษฎี ประสบการณ์ทางภาคปฏิบัติ และผลกระทบจากการตัดสินใจสามารถใช้ทักษะและความเข้าใจอันถ่องแท้ในเนื้อหาสาระทางวิชาการและวิชาชีพ สำหรับหลักสูตรวิชาชีพ นักศึกษาสามารถใช้วิธีการปฏิบัติงานประจำ และหาแนวทางใหม่ในการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม

4) ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ คือ มีส่วนช่วยและเอื้อต่อการแก้ปัญหาในกลุ่มได้อย่างสร้างสรรค์ ไม่ว่าจะเป็นผู้นำหรือสมาชิกของกลุ่ม สามารถแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในสถานการณ์ที่ไม่ชัดเจนและต้องใช้นวัตกรรมใหม่ๆ ในการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มในการวิเคราะห์ปัญหาได้อย่างเหมาะสมบนพื้นฐานของตนเองและของกลุ่ม รับผิดชอบในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งพัฒนาตนเองและอาชีพ

5) ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ กล่าวคือ สามารถศึกษาและทำความเข้าใจในประเด็นปัญหา สามารถเลือกและประยุกต์ใช้เทคนิคทางสถิติหรือคณิตศาสตร์ที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสมในการศึกษาค้นคว้าและเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประมวลผล แปลความหมาย และนำเสนอข้อมูล ข่าวสารอย่างสม่าเสมอ สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในการพูด การเขียน สามารถเลือกใช้รูปแบบของการนำเสนอที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มบุคคลที่แตกต่างกันได้

นอกจากนี้ยังได้กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับบัณฑิต ดังต่อไปนี้

- 1) เป็นผู้มีความซื่อสัตย์และความคิดสร้างสรรค์
- 2) มีความรู้และความเชี่ยวชาญทำงานในสาขาวิชาชีพที่ตนเองศึกษา

- 3) มีจิตสำนึกเพื่อส่วนร่วม
- 4) มีภาวะผู้นำ
- 5) มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ รู้เท่าทันเหตุการณ์
- 6) มีบุคลิกภาพดี มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความอ่อนน้อมถ่อมตน
- 7) กล้าแสดงออกทั้งการพูดและการกระทำ
- 8) มีความประหยัด นิยมความเป็นไทย
- 9) มีคุณธรรม จริยธรรม โดยคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรมพื้นฐานควรมี องค์ประกอบ

ดังนี้ ขยัน ประหยัด อดทน มีเหตุผล รับผิดชอบ มีวินัย เสียสละ ลดละเลิกอบายมุข และมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ

ทิศทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ให้แก่นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษามีดังนี้

- 1) จริยธรรมเพื่อการทำงานและการประกอบอาชีพ โดยมุ่งเน้นในเรื่อง คุณธรรมในการทำงาน และคุณธรรม จริยธรรมตามกรอบวิชาชีพ
- 2) จริยธรรมในการดำรงชีวิต มุ่งเน้นในเรื่องการเสริมสร้างทักษะชีวิต เช่น การมีวินัยในตนเอง ความสามารถในการจัดระเบียบชีวิต การมีความมุ่งมั่นพากเพียร ความรับผิดชอบต่อตนเอง การมีค่านิยมการเรียนรู้ การมีค่านิยมพอเพียง ประหยัด ค่านิยมการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเห็นความสำคัญของสิ่งแวดล้อม
- 3) จริยธรรมที่มีต่อ สังคมส่วนรวม มุ่งเน้นในเรื่องการมีจิตสาธารณะการคิดถึงประโยชน์ส่วนรวม การเสียสละ

3. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

กิจกรรมเสริมหลักสูตร หมายถึง กิจกรรมนอกชั้นเรียนที่จัดขึ้นเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์และพัฒนา นักศึกษาตามความถนัดและความสนใจ ลักษณะสำคัญของกิจกรรมเสริมหลักสูตรคือ

- 1) เป็นกิจกรรมที่เกิดจากความสนใจของนักศึกษา
- 2) มีวัตถุประสงค์ให้นักศึกษาเข้าใจตนเอง พัฒนาศักยภาพด้านร่างกาย จิตใจ สังคม สติปัญญา บุคลิกภาพ
- 3) เปิดโอกาสให้ได้มีประสบการณ์การทำงานเป็นหมู่คณะ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรียนรู้ ในการเข้าใจและยอมรับผู้อื่น พัฒนาความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ฝึกการทำงานอย่างเป็นระบบ ฝึกการคิดและการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
- 4) ช่วยให้นักศึกษาปรับตัวกับการเรียนการสอนและสภาพแวดล้อมภายในสถาบัน โดยจัดกิจกรรมผ่อนคลายความตึงเครียดจากการเรียน
- 5) เสริมสร้างความเป็นไทย การรักษาเอกลักษณ์ของชาติ ปลูกฝังเจตคติที่ดีในศิลปวัฒนธรรม ประเพณีของชาติ
- 6) ฝึกการประพฤติตนเป็นประโยชน์ต่อสังคม

หลักการในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

1) หลักความหลากหลาย โดยมีแนวคิดว่ามีมนุษย์มีความแตกต่างกัน นักศึกษามีพื้นฐานชีวิตที่หลากหลาย มีวิถีชีวิตแตกต่างกัน มีความต้องการที่แตกต่างกัน รูปแบบของการจัดกิจกรรมจึงควรมีหลากหลาย เพื่อตอบสนองความต้องการที่หลากหลาย

2) หลักนักศึกษาเป็นศูนย์กลาง ใช้ผู้เรียนเป็นฐานคิดในการพัฒนาโดยควรมีการศึกษา ลักษณะของนักศึกษาในภาพรวม ความสนใจของนักศึกษา ภูมิหลังและสภาพปัจจุบันของนักศึกษา กิจกรรมจึงต้องมุ่งที่จะให้เกิดประโยชน์สูงสุดที่นักศึกษาจะได้รับจากการจัดประสบการณ์ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นประโยชน์แก่นักศึกษาอย่างแท้จริง

3) หลักการเรียนรู้จากการเล่น (play and learn) การจัดประสบการณ์ด้วยกิจกรรมเสริมหลักสูตรต้องสร้างบรรยากาศให้นักศึกษาได้รับความสนุกสนานควบคู่กับการได้รับสาระจากกิจกรรม กิจกรรมเสริมหลักสูตรไม่ควรเน้นเนื้อหาเป็นหลัก แต่เป็นการให้สาระความรู้โดยใช้กิจกรรม ทั้งนี้เพื่อเป็นการจูงใจให้นักศึกษาสนใจเข้าร่วม

4) หลักการมีส่วนร่วมของนักศึกษา การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเสริมหลักสูตรจะเน้นการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในด้านการคิดวางแผน การดำเนินงาน

5) ควรพัฒนาทั้ง 3 ด้านควบคู่กันไป ได้แก่ การให้ความรู้ทางคุณธรรม การปลูกฝังค่านิยมทางคุณธรรม และการปฏิบัติคุณธรรม ทั้งนี้เพื่อให้คุณค่าด้านคุณธรรมจริยธรรมหยั่งลึกในลักษณะของการได้รับรู้ถึงคุณค่าและการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

6) การพัฒนาคุณธรรมจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

7) การจัดกิจกรรมจะต้องเหมาะสมกับวัยและบริบทด้านเวลา

8) ควรเน้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม กิจกรรมที่จัดไม่เน้นการจดจำหรือมุ่งให้หลักธรรม แต่ให้นักศึกษาได้มีโอกาสประเมินค่าและใช้เหตุผลประกอบ มีความสอดคล้องกับความเป็นจริงของสังคม โดยให้นักศึกษาได้คิดเชื่อมโยงกับชีวิตจริงที่นักศึกษาเผชิญอยู่ในชีวิตประจำวัน

4. การดำเนินการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของสถาบันการศึกษา

1) กำหนดคุณธรรม จริยธรรมที่พึงประสงค์ โดยดำเนินการดังนี้ วิเคราะห์ปรัชญา คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์เพื่อกำหนดคุณธรรม จริยธรรมที่พึงปลูกฝังแก่นักศึกษาในสถาบัน วิเคราะห์ลักษณะของนักศึกษาเพื่อพิจารณาประเด็นที่เป็นจุดเด่นด้านคุณธรรม จริยธรรม และจุดที่จะต้องพัฒนา จัดทำภาพรวมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมซึ่งเกี่ยวข้องกับกลไกในการดำเนินการด้านต่าง ๆ ของสถาบัน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อสนับสนุนการพัฒนา ด้านคุณธรรม

2) กำหนดตัวชี้วัดและพฤติกรรมที่แสดงออก

3) กำหนดรูปแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยดำเนินการดังนี้

3.1) จัดประชุมหาข้อตกลงร่วมกันในระดับผู้บริหาร คณาจารย์ และนักศึกษา เพื่อวางแผนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

3.2) เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในด้านต่าง ๆ

3.3) วางแผนการพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรมตั้งแต่นักศึกษาแรกเข้าจนถึงสำเร็จการศึกษา โดยข้อมูลที่ประกอบการวางแผนควรประกอบด้วยคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสถาบัน จุดแข็งด้านคุณธรรมจริยธรรม และจุดอ่อนที่ควรพัฒนา

3.4) วางแผนโดยยึดชั้นปีเป็นหลักเพื่อกำหนดว่าในแต่ละชั้นปีควรพัฒนาอะไรโดยใช้กิจกรรมอะไร เพื่อเป็นการกำหนดภาพรวมของกิจกรรมสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์ โดยในการวางแผนกิจกรรมจะต้องคำนึงถึงความพร้อมและความเหมาะสมของนักศึกษาในแต่ละชั้นปี นอกจากนั้นควรคำนึงความต่อเนื่องและความเชื่อมโยงกัน

กิจกรรมที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพนักศึกษา มีดังนี้

1) การตั้งเป้าหมายในการพัฒนานักศึกษา นักศึกษาส่วนมากยังไม่มีเป้าหมายที่แน่นอน ส่วนมากเลือกสอบเข้าศึกษาในสาขาวิชาที่นิยมในสังคม เช่น สาขาวิศวกรรมศาสตร์ นิเทศศาสตร์ บางคนก็เลือกสาขาวิชาตามเพื่อนโดยไม่ทราบความสนใจและความถนัดของตนเองเมื่อเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยแล้วจึงทราบว่าตนเองไม่มีความเหมาะสมที่จะศึกษาในสาขาวิชาดังกล่าว จึงทำให้เกิดปัญหาขึ้นหลายประการ นักศึกษาเป็นจำนวนมากยังขาดเป้าหมายในการประกอบอาชีพและ เป้าหมายในชีวิต การตั้งเป้าหมายจะทำให้นักศึกษามีเป้าหมายที่แน่นอน ซึ่งนักศึกษาจะฝึกฝนได้จาก การฝึกอบรม การพัฒนานักศึกษานอกชั้นเรียน และกิจกรรมนักศึกษาในช่วงเวลาที่เป็นนักศึกษาอยู่ ประมาณสี่ปีนั้น นักศึกษาสามารถตั้งเป้าหมายและฝึกทักษะในด้านต่าง ๆ อีกมากมาย ซึ่งจะทำให้ นักศึกษาประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิต การตั้งเป้าหมายในรูปแบบ กระบวนการพัฒนานักศึกษานั้นเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างนักศึกษากับผู้อำนวยการความสะดวกรในการพัฒนานักศึกษา เพื่อช่วยให้นักศึกษากำหนดพฤติกรรมและสภาพการณ์ที่ต้องการให้ชัดเจน สภาพการณ์ที่เป็นเป้าหมายยิ่งชัดเจนและสอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาเท่าใด ความเป็นไปได้ของเป้าหมายนั้นก็ยิ่งมากขึ้นเท่านั้น

2) การประเมินระดับการพัฒนาของนักศึกษา กิจกรรมการประเมินเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้นักศึกษารู้ถึงสภาพหรือระดับการพัฒนาของตนเอง และทำให้ทราบว่าต้องพัฒนาอีกมากน้อยเพียงใด จึงจะบรรลุเป้าหมาย กิจกรรมการประเมินนี้ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ 6 ขั้นตอน ซึ่งเรียงตามลำดับและมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ขั้นตอนดังกล่าวมีดังต่อไปนี้

2.1) ประเมินความต้องการพัฒนาของนักศึกษา

2.2) ประเมินเป้าหมายและวัตถุประสงค์เฉพาะทั้งในด้านการศึกษาและด้านส่วนตัว

2.3) ประเมินระดับการพัฒนาโดยละเอียด ทั้งในปัจจุบันและที่ประสบความสำเร็จ

2.4) ประเมินการจัดทำแผนการพัฒนาโดยใช้ทรัพยากรและยุทธวิธีต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุ

เป้าหมายที่พึงประสงค์

2.5) ประเมินผลการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2.6) ประเมินผลในลักษณะที่มุ่งสู่เป้าหมายที่วางไว้และเป้าหมายขั้นสุดท้าย

3) ยุทธวิธีในการพัฒนานักศึกษารูปแบบการพัฒนาที่ได้กำหนดยุทธวิธีเพื่อใช้ในการพัฒนานักศึกษา 3 วิธี คือ

3.1) การสอนเป็นกิจกรรมที่เป็นการเรียนการสอนโดยตรงเป็นยุทธวิธีที่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในสถาบันอุดมศึกษา การทำงานร่วมกันระหว่างอาจารย์และบุคลากรฝ่ายกิจการนักศึกษาเพื่อปรับสภาพการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการพัฒนานักศึกษาหรือเปิดวิชาใหม่ หรือการฝึกอบรมนักศึกษานั้นมีความสำคัญต่อการพัฒนานักศึกษา

3.2) การเป็นที่ปรึกษาเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาหรือการแนะนำ โดยที่ปรึกษาคณะหนึ่งอาจทำงานกับนักศึกษาคนเดียว กลุ่มบุคคล หรือทั้งองค์การ เพื่อช่วยในการวางแผนการดำเนินการพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการและความสามารถของนักศึกษา กิจกรรมนี้จะเป็นประโยชน์มากขึ้น ถ้าบุคลากรฝ่ายกิจการนักศึกษาทำงานร่วมกับคณะวิชาต่าง ๆ เพื่อให้สามารถทำร่วมกัน ทั้งสถาบันมากกว่าที่จะทำเฉพาะส่วนกลาง

3.3) การจัดสภาพแวดล้อมเป็นการจัดสภาพแวดล้อมทั้งในสถาบันอุดมศึกษาและในชุมชนที่สถาบันอุดมศึกษาตั้งอยู่เพื่อให้เป็นสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

4) การประเมินโปรแกรมการพัฒนานักศึกษา กิจกรรมการประเมินโปรแกรมการพัฒนานักศึกษาเป็นการประเมินเพื่อให้แน่ใจว่าเป็นโปรแกรมการพัฒนานักศึกษาที่มีประสิทธิภาพ และมีความเหมาะสมกับการพัฒนานักศึกษา การประเมินควรเริ่มที่การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมของโปรแกรมกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนักศึกษา การประเมินผลการดังกล่าวนี้เป็นวิธีที่ดีที่สุดที่ทำให้วัตถุประสงค์ของนักศึกษาและวัตถุประสงค์ของโปรแกรมการพัฒนาคณาภพนักศึกษามีความชัดเจนยิ่งขึ้น

คุณลักษณะใฝ่รู้

การใฝ่เรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียน แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เด็กที่เป็นผู้ใฝ่เรียนรู้จึงเป็นเด็กที่มีความตั้งใจ มีความเพียรพยายามในการเรียนสนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ชอบแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน อย่างสม่ำเสมอ สามารถเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม มีการบันทึกความรู้ วิเคราะห์ข้อมูล สรุปเป็นองค์ความรู้นำไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น สามารถถ่ายทอด เผยแพร่และนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน

1. การกำกับตนเอง (self-regulation)

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการกำกับตนเอง

นักจิตวิทยาทางการศึกษามีความเชื่อว่าการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ในลักษณะของการเป็นผู้ควบคุมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง (self-regulation) โดยเรียกความสามารถในการควบคุมและการประเมินความคิดของตนเอง รู้เกี่ยวกับความคิดของตนเองในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ มีการ

ประเมินการคิดของตนเอง และใช้ความรู้นั้นในการควบคุมหรือปรับการกระทำของตนเอง รู้จักเลือกใช้กลวิธีต่าง ๆ ที่เหมาะสม ซึ่งช่วยให้การเรียนรู้และงานที่ทำประสบผลสำเร็จตามที่ต้องการนี้ว่าการรู้คิด (metacognition) ซึ่ง Baker and Brown (1984) แบ่งการรู้คิดเป็น 2 องค์ประกอบ คือ การตระหนักรู้ (awareness) เป็นการตระหนักรู้ถึงทักษะ กลวิธี และแหล่งข้อมูลที่จำเป็นต่อการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และรู้ว่าจะต้องทำอย่างไร เป็นเรื่องของสิ่งที่บุคคลรู้ถึงสิ่งที่ตนเองคิด และความสามารถในการกำกับตนเอง (self-regulation) เป็นความสามารถในการกำกับตนเองในขณะที่กำลังคิดแก้ปัญหา รวมไปถึงการพิจารณาว่ามีความเข้าใจในสิ่งนั้นหรือไม่ การประเมินความพยายามในการทำงาน การวางแผนในขั้นตอนการทำงาน การตัดสินใจ หรือการเปลี่ยนไปใช้วิธีอื่นเพื่อแก้ปัญหา การรู้คิดเป็นการคิดขั้นสูงที่มีความซับซ้อนมากที่สุด เป็นองค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เพราะเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนแต่ละคนสามารถจัดการควบคุม และกำกับกระบวนการคิดหรือกระบวนการทางปัญญาของตนเองได้ กล่าวคือ การรู้คิดช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้วิธีการเรียน (learn how to learn) และเรียนรู้วิธีการคิด (learn how to think)

การวิจัยเกี่ยวกับการรู้คิดมีข้อค้นพบว่า การรู้คิดมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ ช่วยให้บุคคลหรือผู้เรียนสามารถควบคุมและจัดการเกี่ยวกับการเรียนรู้ของตนเองได้ ตัวอย่างเช่น Anderson (2002) พบว่าการรู้คิดมีประโยชน์และช่วยจุดประกายความคิดให้กับผู้เรียนช่วยให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้อย่างลึกซึ้ง และประสบความสำเร็จในการเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักเรียนที่กำลังประสบกับปัญหาในการเรียนรู้ จะเห็นได้ว่าการรู้คิดเป็นทักษะสำคัญที่ครูผู้สอนควรพัฒนาให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนพร้อม ๆ กับการเรียนรู้ปัญญาด้านอื่น ๆ ในเวลาเดียวกัน งานวิจัยส่วนใหญ่พบว่า การฝึกอบรมเกี่ยวกับการรู้คิด (metacognitive training) รวมทั้งการฝึกที่เน้นการให้งาน (task-based training) ช่วยพัฒนาการเรียนรู้และทำให้งานมีประสิทธิภาพมาก ผู้เรียนที่มีการรู้คิดจะมีการวางแผน การกำกับ และการควบคุมกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งจะช่วยให้ผลการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ผลการวิจัยเกี่ยวกับการรู้คิดยังแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนที่ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ สามารถพัฒนาตนเองในการเรียนรู้ให้เป็นผู้ที่สามารถเรียนรู้ได้ดี จำข้อมูลหรือเนื้อหาที่เรียนได้นาน และสามารถคิดได้อย่างมีวิจารณญาณ ถ้าผู้เรียนเหล่านี้ได้รับการสอนโดยใช้กลวิธีการรู้คิด (metacognitive strategies) อย่างไรก็ตามถึงแม้การรู้คิดเป็นสิ่งที่เข้าใจยากแต่การรู้คิดก็มีความสำคัญต่อทักษะการคิด เพราะการสอนที่เน้นทักษะการคิดมักจะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาการคิดเกี่ยวกับการคิดของตน ซึ่งการสอนในลักษณะนี้เป็นสิ่งจำเป็นและต้องจัดให้กับผู้เรียน ดังนั้น การสอนเรื่องการเรียนรู้จึงมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อให้ผู้เรียนมีเป้าหมายและมีอิสระในการเรียนรู้ตลอดจนทำให้ผู้เรียนสามารถวางแผน กำกับ ควบคุม และประเมินตนเองในการเรียนรู้ได้ในที่สุดช่วยให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพตามศักยภาพของผู้เรียน

การกำกับตนเอง (self-regulation) เป็นพื้นฐานของการมีชีวิตที่ดี (wellbeing) ในทุกช่วงเวลาของชีวิตทั้งในด้านสุขภาพ อารมณ์ สังคม และความสำเร็จในด้านการศึกษา การกำกับตนเองคือการปฏิบัติของการจัดการความคิดและความรู้สึกเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาการกำกับตนเองสำหรับบุคคลในวัยรุ่นและผู้ใหญ่ตอนต้นคือในช่วงอายุ ระหว่าง 14-25 ปี พบว่ายังมีจำนวนไม่มากนักเนื่องจากการศึกษาที่ผ่านมา ๆ มานิยมศึกษาในเด็กเล็ก มีผลการศึกษาที่พบว่ามีเปลี่ยนแปลงในสมอง (brain architecture) ที่เกิดขึ้นระหว่างช่วงวัยรุ่น ดังนั้นการพัฒนาการกำกับตนเองสำหรับบุคคลในวัย

นี่จึงถือว่าสำคัญและทันเวลา ซึ่งในช่วงอายุวัยรุ่นตอนกลางคือ 11-15 ปีนั้น ระบบของสมองในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหารางวัลและกระบวนการทางอารมณ์มีการพัฒนา รวมทั้งระบบที่ควบคุมการคิด การตัดสินใจ และการวางแผน สำหรับอนาคต ดังนั้น ถ้าบุคคลในวัยนี้ขาดความสมดุลในเรื่องการกำกับตนเอง ก็ส่งผลกระทบต่อชีวิตในวัยผู้ใหญ่ นอกจากนั้น การตัดสินใจที่ผิดพลาดในช่วงวัยรุ่นอาจส่งผลในทางลบในระยะยาว การพัฒนาการกำกับตนเองสำหรับบุคคลในวัยนี้จึงถือเป็นเรื่องที่สำคัญ การพัฒนาการกำกับตนเอง สำหรับบุคคลในวัยรุ่นเกี่ยวข้องกับคุณลักษณะดังต่อไปนี้ คือ

- 1) การพากเพียรในงานหรือโครงการที่ต้องใช้ระยะเวลายาวนานหรือมีความซับซ้อน เช่น การเรียนในระดับมหาวิทยาลัย
- 2) การแก้ปัญหา (problem-solving) เช่น การจัดการงานหรือชีวิตการศึกษา
- 3) การชะลอการให้รางวัลหรือการได้รับสิ่งที่พึงพอใจเพื่อการบรรลุเป้าหมาย เช่น การสะสมเงินสำหรับซื้อรถยนต์
- 4) การติดตามตนเอง (self-monitoring) และกระบวนการให้รางวัลตนเอง (self-rewarding) เมื่อทำงานบรรลุเป้าหมาย
- 5) การชี้นำพฤติกรรมของตนเองบนพื้นฐานของเป้าหมายในอนาคตและการคำนึงถึงบุคคลอื่น
- 6) การตัดสินใจโดยมีมุมมองที่กว้างไกล แลเห็นใจตนเองและผู้อื่น

1.2 โมเดลการกำกับตนเอง (Models of Self-Regulation)

โมเดลการกำกับตนเองของ Zimmerman (2000) ประกอบด้วย 3 กระบวนการ คือ การกำกับตัวเองส่วนตัว (personal self-regulation) การกำกับตนเองเชิงพฤติกรรม (behavioral self-regulation) และการกำกับตนเองในสภาพแวดล้อม (environmental self-regulation)

- 1) การกำกับตัวเองส่วนตัว ประกอบด้วย การติดตาม (monitoring) และการปรับสภาพการคิดและอารมณ์ (cognitive and affective state)
- 2) การกำกับตนเองเชิงพฤติกรรม ประกอบด้วย การสังเกตตัวเอง และการปรับกระบวนการทำงาน
- 3) การกำกับตนเองในสภาพแวดล้อม หมายถึง การสังเกตและปรับสภาพแวดล้อมเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ต้องการ

Zimmerman เสนอแนวคิดที่ว่า บุคคลจะกำกับพฤติกรรมของตนเองโดยการตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมและสภาพของจิตใจ (mental state) นอกจากนี้ได้เสนอโมเดลของการกำกับตนเอง ประกอบด้วย 3 ระยะที่มีลักษณะเป็นวงจร (cyclical phase) ประกอบด้วยกระบวนการกำกับตนเอง คือ การคิดก่อนล่วงหน้า (forethought) การควบคุมการตัดสินใจด้วยตนเอง หรือการควบคุมการปฏิบัติ (volitional or performance control) และการไตร่ตรองตนเอง (self-reflection)

การคิดก่อนล่วงหน้า forethought เป็นขั้นการคิดที่เกิดขึ้นก่อนการกระทำ เป็นขั้นแรกของการกำกับตนเองในกระบวนการเรียนรู้ ขั้นนี้เกี่ยวข้องกับ 2 กระบวนการสำคัญที่จะต้องเกิดขึ้นเพื่อให้งาน

ประสบความสำเร็จ ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ที่เหมาะสม และการวางแผนเกี่ยวกับขั้นตอนและยุทธวิธี ซึ่งประกอบด้วยการวางแผนด้านความพยายามทุ่มเทปริมาณ เวลา และทรัพยากรที่ต้องใช้เป้าหมายที่กำหนดมาจากหลายแหล่ง เช่น จากครูผู้สอน จากหนังสือ หรือจากผู้อื่นอื่น ๆ ซึ่งการกำหนดเป้าหมาย (goal setting) ถือเป็นส่วนสำคัญในขั้นการคิดก่อนล่วงหน้าและการกำกับตนเอง เนื่องจากการกำหนดเป้าหมายมีอิทธิพลอย่างมากต่อการเลือกขั้นตอนและยุทธวิธี สิ่งที่มีอิทธิพลต่อขั้นของการคิดก่อนล่วงหน้า ได้แก่ แรงจูงใจภายใน เช่น ประสิทธิภาพส่วนตัว การคาดหวังถึงผลที่จะได้รับ ความสนใจหรือคุณค่าภายใน (เช่น คุณค่าของงาน ในตัวเอง) และการมุ่งเป้าหมาย (เช่น การให้คุณค่าต่อกระบวนการเรียนรู้)

การกำหนดเป้าหมายเป็นการกำหนดปลายทางของการเรียนรู้หรือการกำหนดผล ของการปฏิบัติ กระบวนการกำหนดเป้าหมายมีความสำคัญต่อการเรียนรู้เนื่องจากจะกำกับแรงจูงใจของผู้เรียน การเลือกกิจกรรม และการติดตามความก้าวหน้า นอกจากนี้การกำหนดเป้าหมายยังเป็นการกำหนดมาตรฐานสำหรับบุคคลในการประเมินการปฏิบัติของตนเองอีกด้วย ผู้เรียนที่มีการกำหนดเป้าหมายจะเลือกวิธีการที่คิดว่าดีที่สุดเพื่อแก้ปัญหาจะมีการใช้ความพยายาม (effort) และพากเพียรไม่ละทิ้งในการปฏิบัติงานจนบรรลุเป้าหมาย เป้าหมายยังมีบทบาทในการช่วยให้ผู้เรียนเห็นระยะห่างระหว่างการปฏิบัติในปัจจุบันและเป้าหมายที่กำหนด และเมื่อไปถึงเป้าหมาย (หรือมีความก้าวหน้าไปยังเป้าหมาย) บุคคลจะรู้สึกมีความมั่นใจในความสามารถที่จะทำในกิจกรรมที่ คล้ายกันซึ่งเป็นความเชื่อในประสิทธิภาพส่วนตัว (self-efficacy) และมีแรงจูงใจในการมุ่งไปสู่เป้าหมายอื่น ๆ ที่คล้ายกันซึ่งเป็นแรงจูงใจภายใน (intrinsic motivation) และเมื่อผู้เรียนเห็นความไม่สอดคล้องกันระหว่างการปฏิบัติในปัจจุบันและเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ ผู้เรียนจะเพิ่มความพยายาม ปรับยุทธวิธี แสวงหาความช่วยเหลือ หรือเปลี่ยนแปลงการดำเนินการ

การกำหนดเป้าหมาย (goal setting) และแรงจูงใจในตนเอง (self-motivation) มีผลกระทบต่อกันและกัน ความเชื่อในแรงจูงใจในตนเอง (self-motivation belief) นี้เกี่ยวข้องกับความเชื่อในประสิทธิภาพของตน (self-efficacy) แรงจูงใจภายใน (intrinsic motivation) และคุณค่าของงาน (task value) โดยความเชื่อในความสามารถของตนเกี่ยวข้องกับความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถของตนที่จะเรียนรู้หรือปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง บุคคลที่มีความเชื่อในประสิทธิภาพของตนสูง มีแรงจูงใจภายในและเห็นคุณค่าของงานหรือกิจกรรมที่ทำจะประสบความสำเร็จมากกว่าบุคคลที่มีความสามารถด้านนี้ต่ำ

การควบคุมการตัดสินใจด้วยตนเองหรือการควบคุมการปฏิบัติ (volitional or performance control) หลังจากการกำหนดเป้าหมายและวางแผนสำหรับการเรียนรู้ในขั้นตอนของการคิดก่อนล่วงหน้า ผู้เรียนจะเข้าสู่ขั้นการควบคุมการตัดสินใจด้วยตนเองหรือการควบคุมการปฏิบัติ ซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญที่จะเกิดการเรียนรู้ โดยผู้เรียนจะกำกับหรือรักษาสมาธิ ความใส่ใจหรือแรงจูงใจ เพื่อที่จะได้สามารถเรียนได้อย่างเกิดผล และบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในตอนแรก ซึ่งการจะทำเช่นนี้ได้จะต้องอาศัยกระบวนการที่เกี่ยวข้องอีก 2 อย่าง ได้แก่ การควบคุมตนเอง (self control) และการสังเกตตนเอง (self observation)

โดยการควบคุมตนเอง หมายถึง การใช้ยุทธวิธีที่ได้เลือกไว้ในขั้นตอนแรก ซึ่งต้องการสมาธิในงานและความพยายามรวมทั้งความใส่ใจ (attention) และการแนะนำตนเอง (self-instruction) โดยที่การใส่ใจจะเป็นการรักษาสมาธิและการสนใจทำงานแม้จะต้องพบกับสิ่งที่ทำให้เบี่ยงเบนความสนใจที่มาแข่งกับ

เป้าหมายที่กำหนดไว้ เช่น เสียงที่มาจากนอกชั้นเรียน ส่วนการแนะนำตนเองเป็นยุทธวิธีการควบคุมตนเองที่ผู้เรียนจะพูดกับตนเองและนำตนเองไปยังเป้าหมายที่กำหนด

การสังเกตตนเอง (self-observation) คือการบันทึกเหตุการณ์ส่วนตัว ซึ่งมีพฤติกรรมสำคัญคือการติดตามตนเอง (self-monitoring) โดยการติดตาม ตนเองเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนสังเกตและยืนยันความก้าวหน้าของตนโดยการติดตามรายละเอียดการปฏิบัติของตนเอง เช่น ผู้เรียนจะตรวจสอบเพื่อดูว่าได้ใช้ยุทธวิธีที่ได้ผลหรือไม่ และแผนที่วางไว้ได้ผลหรือไม่

การไตร่ตรองตนเอง (self-reflection) การไตร่ตรองตนเองเป็นขั้นอีกขั้นหนึ่งของการกำกับตนเอง ซึ่งเกิดขึ้นหลังจากที่ได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้ ในขั้นนี้จะมีกระบวนการที่สำคัญสองกระบวนการเกี่ยวข้อง ได้แก่ การตัดสินตนเอง (self judgments) และการมีปฏิกิริยาต่อตนเอง (self-reaction) กระบวนการไตร่ตรองตนเองเป็นการประเมินตนเองซึ่งจะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนเปรียบเทียบการปฏิบัติของตนกับมาตรฐาน เช่น การปฏิบัติที่ผ่านมาหรือการปฏิบัติของคนอื่น การไตร่ตรองตนเองอีกประเภทหนึ่งก็คือการคิดเกี่ยวกับสาเหตุ (causal attribution) ซึ่งเกี่ยวข้องกับความสำเร็จของผู้เรียนเกี่ยวกับสาเหตุของผลลัพธ์ที่ได้ซึ่งประสบความสำเร็จหรือไม่สำเร็จ การไตร่ตรองตนเองเป็นส่วนสำคัญที่ขาดไม่ได้ในขั้นที่ 3 ของการกำกับตนเอง ซึ่งประกอบไปด้วยกระบวนการย่อย 2 ส่วน ได้แก่ 1) การตัดสินตนเอง (self-judgment) และ 2) การมีปฏิกิริยาต่อตนเอง (self-reaction)

การตัดสินตนเองคือการที่บุคคลเปรียบเทียบการปฏิบัติในปัจจุบันกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ล่วงหน้า และอธิบายการปฏิบัตินั้นด้วยสาเหตุที่เกี่ยวข้อง ส่วนการมีปฏิกิริยาต่อตนเองเกี่ยวกับกับการที่บุคคลมีการปฏิบัติที่ตอบสนองจากการตัดสินที่มาจาก การสังเกตตนเอง (observation) การตัดสินตนเองและปฏิกิริยา ดังกล่าวนี้อาจเกิดขึ้นอย่างทันทีทันใด (automatically) แต่ขึ้นอยู่กับ การสังเกตตนเองซึ่งเป็นการที่ผู้เรียนตั้งใจดูพฤติกรรมของตนเอง กล่าวคือ เมื่อผู้เรียนเชื่อว่าตนเองมีความก้าวหน้าเพียงพอเมื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐานหรือเป้าหมายที่กำหนด บุคคลนั้นจะรู้สึกว่าคุณมีความสามารถและมีความมั่นใจในความสามารถในการทำงาน ซึ่งจะทำให้เขาใช้ความพยายามต่อไปในงานนั้นและปรับการกระทำให้ตอบสนองความต้องการของงานนั้น และในการเรียนรู้ครั้งต่อไปในอนาคตก็จะกำหนดเป้าหมายที่ท้าทายมากยิ่งขึ้นและวางแผนโดยมีการคิดมากยิ่งขึ้น และเมื่อมีประสบการณ์ในความสำเร็จในการเรียนรู้ก็จะรู้สึกพึงพอใจในการปฏิบัติและอาจจะปรับปรุงยุทธวิธีเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ต่อไป

ปฏิกิริยาต่อตนเอง (self-reaction) เกิดขึ้นในหลายรูปแบบ ที่พบโดยทั่วไปได้แก่ การพอใจในตนเอง (self-satisfaction) และความรู้สึกทางบวกที่มีต่อการปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จ ซึ่งความพอใจในตนเองจะเพิ่มความรู้สึกที่ดีและแรงจูงใจภายใน ในขณะที่การไม่พึงพอใจในตนเองจะส่งผลทางลบและทำลายความพยายามในการเรียนรู้ ปฏิกิริยาอีกประเภทหนึ่งก็คือพฤติกรรมตอบสนองเชิงป้องกัน (defensive response) โดยผู้เรียนจะมีปฏิกิริยาเชิงป้องกันและหลีกเลี่ยงโอกาสที่จะเรียนรู้เพื่อที่จะปกป้องภาพลักษณ์ส่วนตัว (self-image) เช่น การไม่เข้าร่วมในกิจกรรมในชั้นเรียนหรือการถอนวิชา หรือในอีกทางหนึ่งผู้เรียนอาจจะมีปฏิกิริยาแบบปรับตัว (adaptive reaction) และแก้ไขยุทธวิธีการเรียนที่ไม่ได้ผลและพัฒนาการเรียนรู้ของตนเอง

การประเมินตนเองและการไตร่ตรองตนเองเป็นกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ซึ่งเป็นการที่ผู้เรียนจะประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองโดยการเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ในตอนแรก และตัดสินใจว่าประสบความสำเร็จหรือไม่ ในขณะที่จะไตร่ตรองโดยใช้ข้อมูลที่ได้จากกระบวนการติดตามตนเอง (self-monitoring) ถ้าตัดสินใจว่าบรรลุความสำเร็จในเป้าหมายที่ต้องการก็จะยกผลที่ได้รับว่าเกิดขึ้นจากสาเหตุภายใน เช่น ความสามารถและความพยายามหรือในกรณีที่ตัดสินใจว่าไม่สามารถบรรลุผลสำเร็จตามที่กำหนดก็จะถือว่าความล้มเหลวมาจากสาเหตุที่สามารถปรับแก้ไขได้ เช่น การใช้ยุทธวิธีที่ไม่ได้ผลหรือการขาดความพยายาม ดังนั้น ขั้นตอนของการไตร่ตรองตนเองจึงมีความสำคัญสำหรับการกำกับตนเอง เนื่องจากทำให้ผู้เรียนได้รักษาภาพพจน์ของตนในด้านบวก และรักษาแรงจูงใจในการเรียนรู้

1.3 โมเดลการกำกับตนเองในมุมมองของการตัดสินใจด้วยตนเอง (Self-regulation Model based on volitional views)

มีหลายทฤษฎีที่พยายามอธิบายลักษณะและเหตุผล (how and why) ของการที่ผู้เรียนเลือกกระบวนการหรือยุทธวิธีการกำกับตนเองในแบบใดแบบหนึ่ง ในมุมมองของทฤษฎีการคิดเชิงสังคม (social cognitive theory) มีแนวคิดว่าคุณค่าบุคคลได้รับแรงจูงใจจากความคาดหวังของผลที่ได้จากการเรียนรู้และระดับของประสิทธิภาพส่วนตัว (self-efficacy) และความสามารถของผู้เรียนในการกำกับตนเองถูกกำหนดโดยกระบวนการส่วนบุคคล เช่น การคิดและความรู้สึก (สภาวะภายใน) และสภาพแวดล้อมและพฤติกรรม (สภาวะภายนอก) และทั้งสองส่วนนี้ต่างมีความเกี่ยวข้องกัน นักทฤษฎีที่ยึดการตัดสินใจด้วยตนเองจะให้ความสำคัญกับแรงจูงใจ แต่มีความคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจ แตกต่างไปจากทฤษฎีการคิดเชิงสังคม

แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจด้วยตนเอง (volitional view) ในเรื่องการกำกับตนเอง นี้แตกต่างไปจากโมเดลอื่น ๆ ในเรื่องการควบคุมการตัดสินใจด้วยตนเอง โดยมีแนวคิดว่าการควบคุม การตัดสินใจด้วยตนเอง หรือพลังใจ (will power) เป็นองค์ประกอบหลักของกระบวนการกำกับตนเอง โดยถือว่าเป็นยุทธวิธีสำหรับควบคุมทุกขั้นตอนของการเรียนรู้ ได้แก่ การคิด แรงจูงใจ และงาน และเป็นยุทธวิธีที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ต่อไปขณะพบกับอุปสรรค นักทฤษฎีด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง (volitional theorist) ให้ความหมายของการตัดสินใจด้วยตนเองว่า เป็นความสามารถที่จะรักษาและทำกิจกรรมที่ตั้งใจไว้แม้ว่าธรรมชาติที่จะตัดสินใจแบบไม่ไตร่ตรองจากสถานการณ์ที่เข้ามาแทรกในขณะที่ทำกิจกรรม การตัดสินใจด้วยตนเอง (volition) จึงมีลักษณะของทั้งที่เป็นความเข้มแข็งของน้ำใจที่จะทำงานให้สำเร็จ และเป็นระบบการควบคุมทางจิตวิทยาเพื่อรักษาการมีใจจดจ่อต่องานที่ทำและพยายามมุ่งไปยังเป้าหมายเมื่อต้องเผชิญหน้ากับอุปสรรคที่มาจากสภาพแวดล้อมที่จะทำให้ละทิ้งเป้าหมาย โดยกระบวนการแรงจูงใจ (motivational process) นี้สร้างและผลักดันให้เกิดการตัดสินใจ ในขณะที่การกระบวนการตัดสินใจด้วยตนเอง (volitional process) จะช่วยผู้เรียนในการทำสิ่งที่ได้ตัดสินใจและป้องกันผู้เรียนจากอุปสรรคหรือสิ่งเร้าอื่น กล่าวคือ เมื่อผู้เรียนมี แรงจูงใจมากเพียงพอที่จะเริ่มต้นการเรียนรู้ กระบวนการตัดสินใจด้วยตนเอง (volitional process) จะทำหน้าที่ค้ำจุนกระบวนการเรียนให้ให้ต่อเนื่องและช่วยให้เอาชนะสิ่งเร้าอื่นที่จะทำให้ละทิ้งหรือเปลี่ยนเป้าหมายเป็นอย่างอื่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Kuhl (1987) ที่ยืนยันว่ากระบวนการ แรงจูงใจนี้ทำให้ผู้เรียนตัดสินใจที่จะเรียนรู้ แต่เมื่อเริ่มเรียนรู้แล้วจะ

มีกระบวนการตัดสินใจด้วยตนเอง (volitional process) จะทำหน้าที่เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลตามที่ต้องการ Hagger (2010) กล่าวว่า การตัดสินใจด้วยตนเอง (volition) ช่วยเป็นพื้นฐานของยุทธวิธีการกำกับตนเอง ดังนี้

- 1) เป็นยุทธวิธีควบคุมการคิดเพื่อต่อเนื่องการเรียนรู้และมีกระบวนการตัดสินใจทางบวกโดยการหลีกเลี่ยงสิ่งเร้าที่รบกวน
- 2) เป็นยุทธวิธีการควบคุมอารมณ์เพื่อลดสถานะอารมณ์ทางลบให้เหลือน้อยที่สุด (เช่น ความกังวลใจ)
- 3) เป็นยุทธวิธีควบคุมแรงจูงใจซึ่งช่วยรักษาและพัฒนาแรงจูงใจในการเรียนรู้ และ
- 4) เป็นยุทธวิธีควบคุมสภาพแวดล้อมซึ่งช่วยทำให้เกิดการสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้

2. การเรียนรู้ด้วยตนเอง (self-learning)

สังคมในโลกปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว วิทยาการต่าง ๆ เจริญก้าวหน้าไปอย่างไม่หยุดยั้ง การจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันจึงต้องเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยจะต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียน ให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ คือ เพื่อให้เป็นผู้สามารถพัฒนาตนเองได้ตลอดเวลา ไม่ใช่เพียงบุคคลที่มีความรู้ หรือ สามารถจำข้อมูลความรู้ได้เท่านั้น เพื่อฝึกให้ผู้เรียนมีนิสัยใฝ่หาความรู้ รักที่จะเพิ่มพูน ความรู้ ทักษะและเจตคติของตน รักที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิต รู้จักปรับตัวไปตามกระแสต่าง ๆ ในโลกซึ่งเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา เพื่อให้เป็นผู้เรียนเป็นผู้หมั่นแสวงหา หมั่นเรียน หมั่นรู้สิ่งต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์อยู่เสมอ

2.1 วิธีพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

1) พื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ ผู้เรียนควรพัฒนาตนเองให้มีความรู้พื้นฐานอย่างกว้าง ๆ และศึกษาบางวิชาอย่างลึกซึ้ง เพื่อให้มีความพร้อมที่จะเรียนรู้ในสาขาวิชาอื่น ๆ เพิ่มเติมตามความจำเป็นในอนาคต โดยสามารถโยงความรู้พื้นฐานที่มีอยู่มาใช้ในการพัฒนาตนเองให้เจริญก้าวหน้าในเรื่องความรู้ได้

2) เครื่องมือสำหรับแสวงหาความรู้ การพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รักการเรียนรู้ จะต้องพัฒนาตนเองให้มีเครื่องมือที่จะใช้ในการแสวงหาความรู้ได้ก่อน เครื่องมือสำคัญสำหรับการเรียนรู้ ต่อไปในอนาคต เช่น คณิตศาสตร์ เกี่ยวข้องกับการคิดคำนวณ การใช้เหตุผล การแก้ปัญหาวิทยาศาสตร์เป็นการแสวงหาความรู้ที่ผู้เรียนจะได้ฝึกการสังเกต ตั้งคำถาม ทดลอง วิเคราะห์ หาคำตอบและอธิบายให้เหตุผล ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลที่ใช้แสวงหาความรู้อย่างกว้างขวาง คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ถึงวิทยาการสมัยใหม่ ที่ช่วยในการค้นหา ความรู้ได้อย่างไม่สิ้นสุดโดยผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

3) สร้างแรงจูงใจให้เป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียนต้องสร้างแรงจูงใจให้กับตนเองรักที่จะเรียนรู้อยู่เสมอ เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงความจำเป็นของการศึกษาที่มีต่อบุคคลในทุกช่วงชีวิตสิ่งที่เรารู้ ควรสัมพันธ์กับชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองด้วยโดยอาจเป็นสภาพการณ์หรือปัญหาที่ตนเองต้องเผชิญในชีวิต เป็นเรื่องที่ทันสมัยทันเหตุการณ์ สามารถนำมาใช้ในการแก้ปัญหาเพื่อพัฒนาตนเองได้ ทำให้เห็นคุณค่าของการแสวงหาข้อมูล และนำข้อมูลนั้นมาใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง

4) การเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ได้อย่างคล่องแคล่ว จะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนสนใจ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียนอยู่เสมอ สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลาที่ต้องการ

2.2 การฝึกการกำกับตนเอง (Self-Regulation Intervention)

การกำกับตนเอง (Self regulation) เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนดำเนินการ และประเมินยุทธวิธีการเรียนรู้ของตนเองเพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายที่สัมพันธ์กับข้อจำกัด ของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ สำหรับโมเดล (model) ของการกำกับตนเองมีความแตกต่างกันตามพื้นฐานเชิงทฤษฎี แต่โมเดลส่วนใหญ่จะถือว่าการกำกับตนเองเป็นกระบวนการหลายขั้นตอนซึ่งบุคคลจะปรับใช้ยุทธวิธีการคิดสำหรับงานการเรียนรู้ การเฝ้าดูการปฏิบัติ และการปรับยุทธวิธีเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติ กระบวนการกำกับตนเองเป็นการทำงานร่วมกันและเกี่ยวข้องกับ 4 ขั้นตอนของการเรียนรู้ คือ 1) ผู้เรียนตีความและให้ความหมายของงาน 2) ผู้เรียนสร้างเป้าหมายการเรียนรู้และเลือกยุทธวิธีการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย 3) นำยุทธวิธีที่เลือกไปใช้ 4) ผู้เรียนปรับกระบวนการเรียนรู้ตามการประเมินการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ ดังนั้น ผู้เรียนที่มีการกำกับตนเองจะปรับปรุงการปฏิบัติให้เข้ากับความแตกต่างระหว่างผลจากการปฏิบัติและมาตรฐานการเรียนรู้ของงานด้วยกระบวนการของการเลือก การปฏิบัติ การเฝ้าดู การประเมิน และการปรับกระบวนการเรียนรู้ ผู้เรียนจะพัฒนากระบวนการกำกับตนเองเพื่อให้ประสบผลสำเร็จในงานด้านการเรียนรู้ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการกำกับตนเองจะพัฒนาตามธรรมชาติ แต่ก็พบว่าผู้เรียนบางคนมีขาดกระบวนการกำกับตนเองที่ได้ผล ดังนั้นจึงมีการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องผลของการฝึกกระบวนการกำกับตนเอง โดยโปรแกรมการฝึกจะเกี่ยวข้องกับกระบวนการกำกับตนเองซึ่งประกอบด้วย การมุ่งสู่เป้าหมายการใช้ยุทธวิธีการคิด การเฝ้าดูการรู้คิด

ยุทธวิธีการพัฒนากำกับตนเอง แบ่งได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ ยุทธวิธีส่วนตัว (personal strategy) ยุทธวิธีเชิงพฤติกรรม (behavioral strategy) และยุทธวิธีด้านสิ่งแวดล้อม (environmental strategy)

1) ยุทธวิธีส่วนตัว (personal strategies) จะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมดังต่อไปนี้ การจัดระบบและถ่ายโอนข้อมูล ได้แก่ การวางแผนเค้าโครง การสรุป การเน้นประเด็นสำคัญ (highlighting) การใช้การ์ด (flashcard) การวาดภาพ การเขียนแผนภูมิ การใช้ผังแนวคิด (concept webs and mapping) การกำหนดเป้าหมาย การวางแผน และการกำหนดมาตรฐาน เช่น การจัดลำดับขั้นตอน การจัดลำดับเวลา การบริหารเวลา การบันทึกและการติดตาม ได้แก่ การจดบันทึก การเขียนรายการข้อผิดพลาด การทำแฟ้มสะสมงาน การเขียนและการฝึกด้วยการพูดและการจดจำ เช่น การใช้การจินตนาการ การพูดซ้ำ การทำตัวอย่างคำถาม

2) ยุทธวิธีด้านพฤติกรรม จะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนตรวจสอบความก้าวหน้าหรือตรวจสอบคุณภาพของงานระหว่างกระบวนการเรียนรู้ โดยจะมีการประเมินตนเองและวิเคราะห์งานที่เรียนรู้เพื่อกำหนดสิ่งที่คาดหวัง โดยจะมีการสะท้อนตนเอง ในขั้นตอนนี้จะมีการให้การเสริมแรงตนเองหรือการลงโทษตนเองตามการบรรลุเป้าหมายที่กำหนด

3) ยุทธวิธีด้านสภาพแวดล้อม เกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากรภายนอกและการปรับสภาพแวดล้อม ซึ่งได้แก่การแสวงหาความรู้จากแหล่งข้อมูล เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต เพื่อน ครู ฯลฯ รวมทั้งการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เช่น การกำจัดหรือลดสภาพที่มารบกวน

การศึกษาเกี่ยวกับแนวทางของการพัฒนากำกับตนเองในด้านการเรียนรู้พบว่า มีวิธีการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการเลือกและการควบคุมภาระงานการเรียนรู้ของตนเอง โดยมีการดำเนินการดังนี้

1) การช่วยให้ผู้เรียนมีความเชื่อในตนเอง มีการกำหนดเป้าหมาย และความคาดหวัง

2) การส่งเสริมการสนทนาแบบไตร่ตรอง เช่น การคิดดัง ๆ (think aloud) การสนทนาแบบไตร่ตรอง (reflective dialogue) การอภิปรายกลุ่มหรือการเรียนรู้แบบร่วมมือ

3) การให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อการแก้ไข

4) การเชื่อมโยงประสบการณ์ใหม่กับสิ่งที่เคยเรียนรู้

โปรแกรมการฝึกกระบวนการกำกับตนเอง (self regulation) สามารถพัฒนาการกำกับตนเองได้ แต่หลังจากการฝึกแล้วพบว่าในบางครั้งผู้เรียนไม่สามารถระลึกถึงหรือประยุกต์ใช้กระบวนการกำกับตนเอง เช่น การปรับยุทธวิธีการเรียนรู้ หรือการติดตามการปฏิบัติงาน สำหรับแนวทางในการฝึกการกำกับตนเองแบ่งได้เป็น 4 ประเภทใหญ่ ได้แก่ 1) การใช้เกมหรือกิจกรรมที่มีความสนุกสนาน (game and fun activities) 2) การใช้เทคนิคสร้างความสงบ (calm techniques) 3) การใช้การฝึกการตระหนักรู้ตนเอง เช่น การให้การกระตุ้นเตือน (prompt) 4) กิจกรรมฝึกสติ (mindfulness activities)

1) โปรแกรมฝึก เช่น Kid in transition to School Program-KITS (Gollwitzer, 1990) สำหรับพัฒนาความสามารถทางสังคม และการกำกับตนเอง ในด้านการแก้ปัญหา และการจัดการอารมณ์หรือ Promoting Alternative Thinking Strategies – PATHS โดยฝึกทักษะการแก้ปัญหา การตระหนักรู้ในอารมณ์ ทักษะทางสังคม การควบคุมตนเอง การสื่อสาร การรับรู้ตนเอง

2) กิจกรรมเคลื่อนไหว ดนตรี และเกม (movement, music and game)

3) การฝึกสติ (mindfulness) สติหมายถึงการตระหนักรู้ในความรู้สึกของความคิด ความรู้สึก และการรับรู้ทางประสาทสัมผัสของตนเองที่เกิดขึ้นในสิ่งที่เรากำลังทำอยู่ด้วยความสนใจที่รับรู้ และยอมรับว่ามีอยู่ ดังนั้น เมื่อบุคคลหนึ่งอยู่ในสภาพของการเจริญสติ (mindfulness) ก็จะสังเกตความคิดและความรู้สึกเหมือนเป็นเหตุการณ์ที่ผ่านไปแล้วในจิต โดยไม่ใช่ลักษณะของการคิดถึงอย่างอัตโนมัติหรือเป็นนิสัย ภาวะของการสังเกตตนเองนี้เชื่อว่าเป็นการตอบสนองต่อสถานการณ์โดยการไตร่ตรองซึ่งแตกต่างจากการตอบสนองอย่างอัตโนมัติซึ่งเกี่ยวข้องกับปัจจัยทางจิต หลายด้านทั้งในด้านความรู้สึก (affective domain) และด้านความคิด (cognitive) ลักษณะสำคัญของความใส่ใจ (attentiveness) ก็คือความสามารถในการมีสติที่จะมีใจจดจ่อในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นความสามารถของจิตที่จะรักษาความสนใจในเรื่องนั้น ซึ่งความสามารถด้านการคิดมีบทบาทสำคัญในเรื่องของสติ อย่างไรก็ตามสติมีลักษณะที่เหนือกว่าแค่ความสนใจหรือการมุ่งความสนใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แต่เป็นลักษณะของการเลือกปฏิบัติของจิต (mindful discrimination) ที่ช่วยให้จิตสามารถ สังเกต เข้าใจ และประเมินสิ่งที่ต้องการประเมิน สติจึงเป็นการรู้ว่ามีอะไรเกิดขึ้นในความคิด ในร่างกาย เป็นทักษะด้านการสนใจตนเอง (meta-attentive skill) ที่ช่วยให้เฝ้าดูสถานะทางความคิดของตน คำถามที่สำคัญก็คือ การฝึกสติ (mindfulness practice) จะมีผลต่อการกำกับตนเอง (self-regulation) หรือไม่ เพื่อตอบคำถามนี้มีการนำแนวคิดเชิงทฤษฎีที่สำคัญเกี่ยวกับเรื่องสติ และ ทฤษฎีการคิดเชิงสังคมในเรื่องการกำกับตนเอง (social cognitive theory of self-regulation) มาเชื่อมโยงกัน โดยตามแนวคิดของ Bandura (1986) หน้าที่สำคัญของการกำกับตนเองตามทฤษฎี social cognitive theory ก็คือ การเฝ้าดูตนเอง (self-monitoring) การตัดสิน (judgmental) และ การมีปฏิกิริยาต่อตนเอง (self-reactive) ความสามารถที่จะรักษาความสนใจและ ใช้การคิดขึ้นอยู่กับความสามารถที่จะเฝ้าดูตนเอง (self-monitor) ในขณะที่บุคคลกำกับสนใจต่อเหตุการณ์

หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้น สติจะทำให้เกิดการมุ่งเป้าหมายสู่การคิดและอารมณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น ๆ และทำให้สามารถสังเกต เข้าใจ หรือประเมินสิ่งที่ต้องการประเมิน ซึ่งนำไปสู่การเกิดปฏิกิริยาต่อตนเอง (self-reactive state) ที่นำไปสู่การปรับเปลี่ยนเพื่อไปสู่เป้าหมาย ซึ่งเป็นความเชื่อมโยงกันระหว่างสติและการกำกับตนเอง Campbell (1995) ศึกษาผลของสติใน movement-based course ที่มีต่อการกำกับตนเอง ประสิทธิภาพส่วนตัว (self-efficacy) หรือความสามารถในการจูงใจตนเองให้ปฏิบัติงานที่ยากต่อไป ผลการศึกษาพบว่าสติช่วยเพิ่มการกำกับตนเองและประสิทธิภาพส่วนตัว โดยพบ ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการจูงใจตนเองให้ทำงานที่ยากกับสติ Wisner et al. (2010) ศึกษาการปฏิบัติการทำสมาธิ 3 แบบที่ส่งผลต่อการกำกับตนเอง การจัดการอารมณ์ และความภูมิใจ ในตนเอง โดยพบว่าการทำสมาธิช่วยเพิ่มการกำกับตนเอง ช่วยให้ เกิดความสงบ ลดความเครียด เพิ่มความผ่อนคลาย พัฒนาการจัดการอารมณ์ และจากการศึกษาของ Howell และ Buro (2011) เกี่ยวกับผลของการเจริญสติที่มีต่อความสำเร็จในการเรียนที่มีความสัมพันธ์กับการกำกับตนเองและความรู้สึกภายในที่ต้องการความสำเร็จ (achievement emotion) โดยวัดการกำกับตนเองในเรื่อง การบรรลุเป้าหมาย การคิดและการรู้จักคิด ยุทธวิธี และการควบคุมตนเอง ผลของการศึกษาพบว่า การเจริญสติมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จซึ่งเกี่ยวข้องกับ การกำกับตนเอง เช่น การมุ่งไปยังเป้าหมาย การใช้ยุทธวิธี การเรียน การเพิ่มการควบคุมตนเอง การเจริญสติมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสบการณ์ ด้านอารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับ ความสำเร็จ การกำกับตนเองเพื่อความสำเร็จมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ด้านอารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับ ความสำเร็จ และการกำกับตนเองเพื่อความสำเร็จมีความสัมพันธ์กับการเจริญสติและอารมณ์มุ่งความสำเร็จ

4) การกระตุ้นเตือน (prompt) ในด้านการกำกับตนเองเป็นการเตือนผู้เรียนให้กำกับตนเอง ทั้งในด้านกระบวนการและด้านช่วงเวลา (what and when) โดยการกระตุ้นเตือนอาจเป็นการใช้ประโยค ในช่วงใดช่วงหนึ่งของการเรียนรู้ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนประเมินกระบวนการบรรลุเป้าหมายของตนเอง ประเมิน ความเข้าใจในเนื้อหา หรือประเมินประสิทธิผลของยุทธวิธีการเรียนรู้ที่เลือกใช้ (Sitzmann และ Ely, 2010) นอกจากนั้นยังเป็นการเตือนให้ผู้เรียนประเมินการใช้ยุทธวิธีการเรียนรู้ การบันทึกจุดอ่อนของวิธีการที่เลือก และการปรับปรุงยุทธวิธี การกระตุ้นเตือน (prompt) จึงเป็นการช่วยให้ผู้เรียนในกระบวนการกำกับตนเอง ประเด็นสำคัญของการใช้การกระตุ้นเตือนก็คือความเชื่อที่ว่าผู้เรียนมีกระบวนการกำกับตนเองอยู่แล้วในระดับ หนึ่ง เช่น ถ้าใช้การกระตุ้นเตือน ผู้เรียนให้เฝ้าดูการใช้ยุทธวิธีการเรียนรู้ ก็หมายความว่าผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับ ยุทธวิธีที่มีประสิทธิผลอยู่ก่อนแล้ว แม้ว่าวิธีการกระตุ้นเตือนอาจจะใช้ไม่ได้ผลในทุกสถานการณ์ของการเรียนรู้ แต่ก็ใช้ได้ผลในผู้เรียนบางกลุ่ม

การกระตุ้นเตือนเป็นการให้สิ่งเตือนความจำ (cue) หรือคำถามที่เตือนให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ กระบวนการกำกับตนเอง เช่น การให้ข้อความเพื่อให้ผู้เรียนกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ หรือการให้คำถาม เพื่อให้ผู้เรียนประเมินระดับของการปฏิบัติการเรียนรู้ การกระตุ้นเตือนนี้ช่วยในเรื่องการติดตามตนเอง (self monitoring) การศึกษาของ Hattie และคณะ (1996) พบว่า การเชื่อมโยง การฝึกกระหน่ำการกำกับตนเองกับ ยุทธวิธีการเรียนรู้ (learning strategy training) จะได้ผลมากกว่าโปรแกรมการฝึกที่มุ่งเฉพาะการฝึกยุทธวิธี การเรียนรู้เพียงอย่างเดียว นอกจากนั้นยังมีผลการศึกษาของ Kauffman (2004) ที่พบว่าโปรแกรมการฝึกที่ เชื่อมโยงยุทธวิธีความคิดกับการกำกับตนเองช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี การศึกษาเกี่ยวกับผลของการกระตุ้น

เตือน (prompting) มีการศึกษาในหลายด้าน ได้แก่ การศึกษาในแต่ละช่วงของกระบวนการกำกับตนเอง เช่น การกระตุ้นเตือนการใช้ยุทธวิธีการคิด หรือการเฝ้าติดตามการรู้จัก หรือการศึกษาเกี่ยวกับเงื่อนไขของการกระตุ้นเตือน เช่น ช่วงเวลาที่ทำให้การกระตุ้นเตือน การศึกษาเรื่องหนึ่งเกี่ยวกับการกระตุ้นเตือนในด้านการกำกับตนเอง คือ การใช้การกระตุ้นเตือนเพื่อเฝ้าติดตามการเรียนรู้ของตนเอง (self monitoring) ซึ่งการติดตามการเรียนรู้ของตนเองนี้เป็นกระบวนการกำกับตนเองที่สำคัญ เนื่องจากการเฝ้าติดตามการเรียนรู้ของตนเองเกี่ยวกับความเข้าใจต่อเนื้อหาของบทเรียนขณะทำการงานการเรียนรู้ ผู้เรียนจะประเมินการเรียนรู้ของตนเอง และประเมินประสิทธิผลของยุทธวิธีการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการนี้จะ นำไปสู่การปรับปรุงการเรียนรู้

5) การศึกษาการฝึกสรีรจิตวิทยา (psychophysiology) ของการตระหนักรู้ในตนเอง (self-awareness) และการกำกับตนเอง (self-regulation) เป็นการศึกษาของระบบการควบคุมตนเอง (self-determination) ที่มีความเกี่ยวข้องกันหลายระบบ และได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทั้งภายนอกและภายใน ปัจจัยภายนอกได้แก่ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม เช่น ลักษณะทางกายภาพ การมีปฏิสัมพันธ์กับมนุษย์และสิ่งต่าง ๆ ส่วนสภาพแวดล้อมภายในได้แก่ความสัมพันธ์ของเครือข่าย ภายในร่างกาย เช่น ความคิด สภาพอารมณ์ ซึ่งสภาพแวดล้อมภายในจะเปลี่ยนแปลงไปตามสิ่ง กระตุ้นภายนอกซึ่งจะถูกนำเข้ามาในกระบวนการในระดับของจิตที่รู้ตัว (conscious) และไม่รู้ตัว (unconscious) จุดมุ่งหมายประการสำคัญของการฝึกการตระหนักรู้ในตนเอง (self-awareness) ด้านสรีรจิตวิทยาก็คือ การพัฒนาการรับรู้โดยตรงที่มีต่อเหตุการณ์ภายใน (internal event) เมื่อการตระหนักรู้ในตนเองได้รับการฝึกและพัฒนา (โดยเฉพาะอย่างยิ่งโดยใช้ biofeedback equipment) บุคคลก็จะสามารถตระหนักรู้โดยรู้ตัวเกี่ยวกับความคิดและอารมณ์ที่ถูกกระตุ้นจากปฏิกิริยาด้านร่างกาย ดังนั้น ประสบการณ์ภายในที่ส่งผลให้เกิดปฏิกิริยาด้านร่างกายจึงเป็นโอกาสให้สำรวจตนเอง โดยการฝึกการตระหนักรู้ในตนเองและการกำกับตนเองในทางสรีรจิตวิทยาจะใช้ประโยชน์จาก biofeedback instrumentation ในการตระหนักรู้ตัวและควบคุมตนเองได้

คุณลักษณะสู่งาน

1. ความหมายของความมุ่งมั่นในการทำงาน

ความมุ่งมั่นในการทำงาน (commitment) เป็นการมุ่งมั่นให้บรรลุเป้าหมาย (Intentionality) หมายถึงความสามารถในการใช้พลังงาน พลังใจ ด้วยความพยายามในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมายอย่างสร้างสรรค์และเหมาะสม ไม่ยอมแพ้กับอุปสรรคหรือปัญหาที่เกิดขึ้น ความมุ่งมั่นในการทำงานจึงเป็นลักษณะของบุคคลที่แสดงออกถึงความเชื่อในความจริงของชีวิต เห็นคุณค่าและความสำคัญของสิ่งที่กำลังกระทำอยู่ มีความมุ่งมั่นลำตั้งใจจริงในการกระทำสิ่งต่าง ๆ มีความกระตือรือร้น พยายามเรียนรู้อย่างมีความสุขและสามารถนำแหล่งประโยชน์ที่มีอยู่มาใช้ในการแก้ปัญหา พยายามที่จะเรียนรู้ตนเองอยู่เสมอ ทำให้มีความเข้าใจตนเองได้ดี มองว่ากิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตจะสามารถนำไปสู่เป้าหมายในชีวิตได้สำเร็จ ดังนั้นบุคคลที่มีลักษณะของความมุ่งมั่น จึงมีทักษะในการสร้างสัมพันธภาพ และทักษะในการปรับแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ดี ทำให้บุคคลสามารถดำรงไว้ซึ่งภาวะสุขภาพดี ความมุ่งมั่นในการทำงานจึงเป็นคุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจและรับผิดชอบในการทำหน้าที่การทำงานด้วยความเพียรพยายาม อดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

2. คุณลักษณะที่ส่งเสริมให้เกิดความมุ่งมั่นในการทำงาน

จากความหมายของความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนพบว่า คุณลักษณะที่ส่งเสริมให้เกิดความมุ่งมั่นในการทำงาน ดังนี้

2.1 ความรับผิดชอบ หมายถึง การปฏิบัติกิจการงานของตนเอง และได้รับมอบหมาย ด้วยความมานะพยายาม อุทิศกำลังกาย กำลังใจอย่างเต็มความสามารถ ไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย จนประสบความสำเร็จตรงเวลา บังเกิดผลดีแก่ตนเองและส่วนรวม ทั้งนี้รวมถึงการรับผิดชอบเมื่องานล้มเหลว พยายามแก้ไขปัญหาและอุปสรรคด้วยตนเอง ส่วนความรับผิดชอบด้านการเรียน หมายถึง การกระทำซึ่งแสดงถึงความตระหนักในหน้าที่การเรียน ความเอาใจใส่ ความสนใจ ความตั้งใจในการเรียน และปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วงไปตามวัตถุประสงค์ของการเรียนอย่างดีที่สุด รวมไปถึงปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ซึ่งการกระทำเหล่านี้เกิดขึ้นไม่ต้องมีผู้อื่นคอยควบคุม เป็นความตั้งใจ ในการปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความเพียรพยายามละเอียดรอบคอบ เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมายยอมรับผลการกระทำของตนทั้งในด้านที่ดีและพยายามปรับปรุงด้านที่ไม่ดีให้ดียิ่งขึ้นตามเป้าหมาย ยอมรับผลการกระทำของตนทั้งในด้านที่ดี และพยายามปรับปรุงด้านที่ไม่ดีให้ดียิ่งขึ้น

2.2 ความขยันหมั่นเพียร หมายถึง ความตั้งใจและกระตือรือร้น มุ่งมั่นในการทำงาน โดยมีพฤติกรรมที่แสดงออกได้แก่ การตอบรับการทำงาน พุดหรือแสดงกิริยาท่าทางว่ายอมรับเต็มใจ พึงพอใจที่จะทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย อาสาทำงาน พุดหรือแสดงกิริยาท่าทางว่าต้องการจะทำงานหนึ่งงานใดโดยลงมือทำทันที ทำงานที่ได้เริ่มต้นไปแล้วอย่างต่อเนื่องและสำเร็จตามเป้าหมาย เป็นการปฏิบัติหน้าที่การงานและการประกอบอาชีพที่สุจริตอย่างกระตือรือร้น

2.3 ความอดทน หมายถึง ความสามารถมองเห็นว่าปัญหาหรืออุปสรรคเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นชั่วคราว มีกำลังใจที่เข้มแข็งในการเอาชนะปัญหาหรืออุปสรรคดังกล่าว มีความเชื่อว่าหลังจากผ่านพ้น อุปสรรคแล้วจะพบกับความราบรื่น มีความเชื่อมั่นในตนเอง มองโลกในแง่ดี กล้ารับผิดชอบ ควบคุม จิตใต้สำนึกได้ มีความกล้าหาญ ไม่ท้อถอย ผู้ที่มีความอดทนเป็นผู้ที่มีจิตใจเข้มแข็ง ไม่ท้อถอยต่ออุปสรรค มุ่งมั่นที่จะทำงานให้เกิดผลดี เป็นความเข้มแข็ง มั่นคงและความหนักแน่นของจิตใจเมื่อมีสิ่งทั้งดีและไม่ดีมากระทบต่อร่างกายและจิตใจก็ยังคงสามารถรักษาสภาพความสงบของจิตใจเอาไว้ได้ ทั้งนี้เพื่อนำตนเองให้ผ่านพ้นปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ

2.4 การตั้งเป้าหมาย เป็นการพิจารณาของบุคคลเกี่ยวกับความต้องการและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตนเอง การตั้งเป้าหมายที่ชัดเจนจะทำให้เกิดการพึ่งตนเอง มีความกระตือรือร้น ซึ่งจำเป็นสำหรับการบรรลุความสำเร็จ ซึ่งประกอบด้วย 1) เป้าหมายส่วนตัว (personal goal) เป็นเป้าหมายที่บุคคลต้องการประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต 2) เป้าหมายทางวิชาชีพ (professional goals) หมายถึง เป้าหมายที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพในปัจจุบัน หรือ อาชีพที่ต้องการประสบความสำเร็จในอนาคต 3) เป้าหมายการพัฒนาความก้าวหน้า (mental goals) หมายถึง เป้าหมายที่ต้องการพัฒนาตนเองให้มีความเจริญงอกงามก้าวหน้าในอาชีพ มีการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ แสวงหาประสบการณ์ใหม่ ๆ หรือการเรียนรู้เพิ่มเติมในสิ่งที่ยังขาดเพื่อนำมาใช้ทำงาน หรือประกอบอาชีพ 4) เป้าหมายทางจิตวิญญาณ (spiritual goals) หมายถึง

เป้าหมายที่ต้องการพัฒนาตนเองให้มีความเจริญงอกงามทางด้านจิตใจ มีความเบิกบานผ่องใสทางอารมณ์ บุคคลที่ตั้งเป้าหมายในการกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งนั้น มักจะเป็นบุคคลที่มีแรงจูงใจในการกระทำ ทำให้มีความอดทน อุตสาหะ ไม่ท้อถอยและจะประสบความสำเร็จในที่สุด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อภิญา อิงอาจ (2553) ศึกษาพฤติกรรมความซื่อสัตย์สุจริตของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขต กรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมความซื่อสัตย์สุจริตของนักศึกษา โดยจำแนกตาม เพศ สาขาวิชา สภาพครอบครัวของนักศึกษา ระดับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนการใช้เหตุผล ระดับความใกล้ชิดศาสนาของครอบครัว และระดับทัศนคติต่อพฤติกรรม ความซื่อสัตย์สุจริต โดยมีลักษณะของเพื่อนเป็นตัวผันร่วม ซึ่งจากผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาที่มีเพศ สาขาวิชา ระดับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน ระดับความใกล้ชิดศาสนาของครอบครัว และระดับทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรมจริยธรรมต่างกัน มีพฤติกรรมความซื่อสัตย์สุจริตแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 โดยตัวแปรอิสระชุดนี้ร่วมกันอธิบายผลต่อตัวแปรพฤติกรรมความซื่อสัตย์สุจริตได้ร้อยละ 12.8 และเมื่อควบคุมตัวแปรลักษณะเพื่อน ปรากฏว่าชุดของตัวแปรอิสระร่วมกัน อธิบายผลต่อตัวแปรจริยธรรมด้านพฤติกรรมความซื่อสัตย์สุจริตเพิ่มสูงขึ้นเป็นร้อยละ 17.2

ผ่องใส ถาวรจักร (2554) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ ปีการศึกษา 2554 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตวิทยาลัยราชพฤกษ์ในด้านคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และเพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยราชพฤกษ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกเรื่อง เรื่องที่มากที่สุด คือ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ โดยมีข้อเสนอแนะให้ฝึกอบรมด้านความขยัน การปรับตัว การทำงานเป็นทีม การปฏิบัติตามกฎหมาย การใช้ภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยีสมัยใหม่

พริยากร คลายเพชรและคณะ (2554) ศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ในรายวิชาการศึกษาอิสระ และศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานของนักศึกษาพยาบาล ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญาตาม กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ในรายวิชาการศึกษาอิสระอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด ได้แก่ สามารถสืบค้นและวิเคราะห์ข้อมูล จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ร่องลงมาได้แก่ สามารถคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบโดยใช้ความรู้ทางวิชาชีพและที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งใช้ประสบการณ์เป็นฐาน เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ปลอดภัยและมีคุณภาพในการให้บริการทางสุขภาพ สามารถใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การวิจัย และนวัตกรรมที่เหมาะสมในการแก้ปัญหา

อินย์ชนก นันตติกุล (2554) ศึกษาคุณลักษณะตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ในด้านคุณธรรมด้านทักษะ การวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และเพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของนิสิต ปริญญาตรี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน โดยจำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมของประชากร ระดับทุนทางสังคม และระดับความสุขในการเรียน และเพื่อเสนอและการแก้ปัญหาใน การพัฒนานักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า คุณสมบัติของนิสิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ อยู่ในระดับมาก โดยทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ คุณธรรม จริยธรรม ทักษะทาง ปัญญาและความรู้

พัชธิญา ทองปลาต (2554) ได้ศึกษาระดับทุนมนุษย์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิของบุคลากรใน เทศบาลเมืองบางกรวย พบว่า อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ลักษณะตำแหน่ง สังกัดกอง ระยะเวลาในการ ทำงาน วิธีการเรียนรู้ งาน ระดับการส่งเสริมการเรียนรู้ และทุนทางสังคมที่แตกต่างกันจะมีระดับทุนมนุษย์ตาม กรอบมาตรฐานคุณวุฒิแตกต่างกัน และเมื่อบุคลากรมีระดับการศึกษา ระยะเวลาในการทำงาน ระดับการ ส่งเสริมการเรียนรู้ และทุนทางสังคมเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้ระดับทุนมนุษย์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิเพิ่มขึ้น

สัณญา คำดีและคณะ (2558) ศึกษาการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อคุณภาพบัณฑิตตาม กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และอัตลักษณ์บัณฑิต สำหรับบัณฑิตหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2555 จากวิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี กลุ่มเป้าหมายคือ ผู้ใช้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2555 ซึ่งมีจำนวน บัณฑิตทั้งสิ้น 90 คน การศึกษาครั้งนี้เป็นการประเมินอัตลักษณ์บัณฑิตของวิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี 4 ด้าน คือ 1) ด้านจิตบริการ 2) ด้านการคิดเชิงวิเคราะห์ 3) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 4) ด้านการมีส่วนร่วมของ ผู้รับบริการ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่ออัตลักษณ์บัณฑิตโดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีความพึงพอใจต่ออัตลักษณ์บัณฑิตในด้านต่าง ๆ ในระดับมากทุกด้าน

บุษยา วงษ์สวัสดิกุล (2558) ศึกษาความคาดหวังความสามารถหลักในการทำงานของนิสิตนักศึกษาสห กิจศึกษาในทรศนะของผู้ประกอบการ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการทั้ง 2 กลุ่มคือ กลุ่มสังคมศาสตร์ กลุ่มวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีมีความคาดหวังความสามารถหลักทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความมุ่งมั่นผลสัมฤทธิ์ (achievement motivation) ด้านการบริการที่ดี (service mind) ด้านความสั่งสมความเชี่ยวชาญในอาชีพ (expertise) ด้านความยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรมและจริยธรรม (integrity) และด้านการทำงานเป็นทีม (teamwork) ของนิสิต โดยมีความคาดหวังทักษะที่ควรมีในการทำงานทั้ง 8 ด้าน ได้แก่ ทักษะในการสื่อสาร ทักษะในการทำงานเป็นทีม ทักษะในการแก้ปัญหา ทักษะในการคิดสร้างสรรค์ ทักษะในการบริหารจัดการ ทักษะในการปรับตัว ทักษะทางวิชาชีพ และทักษะในการคิดคำนวณและคอมพิวเตอร์ นอกจากนี้พบว่า ผู้ประกอบการกลุ่มวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีมีความคาดหวังความสามารถ หลักด้านความยึดมั่นในความ ถูกต้อง ชอบธรรมและจริยธรรม และด้านการทำงานเป็นทีมของนิสิต นักศึกษามากกว่ากลุ่มสังคมศาสตร์

จิรภา คำทา (2559) ศึกษาคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น ผลการศึกษาพบว่า พบว่านักศึกษามีคุณธรรมและจริยธรรมอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความอดทนอดกลั้น ด้านความมีวินัย และด้านความเสียสละ ส่วนด้านความซื่อสัตย์ และด้านความกตัญญูตกเวที นักศึกษามีคุณธรรมและจริยธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด

สิทธิชัย ตีลัน (2559) ศึกษาคุณธรรมจริยธรรมที่ส่งผลต่อสมรรถนะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ผลการศึกษาพบว่า แนวทางพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่ส่งผลต่อสมรรถนะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ นอกจากการส่งเสริมการจัดอบรมสัมมนาด้านความรู้ความสามารถเพื่อการประกอบวิชาชีพการจัดสวัสดิการเพิ่มเติม และสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากรและศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น แนวทางส่งเสริมปัจจัยที่มีผลต่อการปลูกฝังคุณธรรม และ จริยธรรมแก่นักศึกษา คือ บิดา-มารดา หรือผู้ปกครอง ควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้นภายในครอบครัว และประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นต้นแบบที่ดีแก่บุตรหลาน ครู-อาจารย์ควรประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นต้นแบบที่ดีแก่นักศึกษา และสมาชิกในชุมชนต้องมีความรัก สามัคคีกัน และมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมคุณธรรมที่นักศึกษาสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมได้

สุรพงษ์ โพธิ์ขาว (2560) ศึกษาเรื่องความต้องการกิจกรรมในการพัฒนาทักษะที่เกี่ยวกับการทำงานและการใช้ชีวิต (soft skills) สำหรับนักศึกษาปริญญาโทภาคปกติ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการกิจกรรมในการพัฒนาทักษะที่เกี่ยวกับการทำงานและการใช้ชีวิต (soft skills) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านทักษะที่ใช้ในการทำงาน การใช้ชีวิต และความต้องการจัดกิจกรรม และเพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของความต้องการของการจัดกิจกรรม ผลการศึกษาพบว่า ความต้องการกิจกรรมในการพัฒนาทักษะที่เกี่ยวกับการทำงานและการใช้ชีวิตส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงอายุ 20-25 ปี เหตุผลในการเข้าร่วมกิจกรรมคือเพื่อต้องการความสัมพันธ์ที่ดีกับรุ่นพี่และกับเพื่อนร่วมรุ่น ส่วนเหตุผลที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรม เนื่องจากไม่มีเวลาเพียงพอ มีความเหนื่อยล้าจากการเรียน ในด้านความต้องการทักษะที่เกี่ยวกับการทำงานและการใช้ชีวิต พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยทักษะด้านการสื่อสาร การทำงานเป็นทีม การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความคิดสร้างสรรค์มีความสัมพันธ์กันในทางบวก กิจกรรมที่มีอิทธิพลในการพัฒนาทักษะของนักศึกษา ได้แก่ กิจกรรมด้านวิชาการ กิจกรรมด้านการส่งเสริม ศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมด้านกีฬาและนันทนาการ และต้องการให้สถาบันจัดการสัมมนาวิชาการด้านต่าง ๆ การจัดการแข่งขันกีฬาภายในกิจกรรม CSR เพื่อพัฒนาทักษะด้านการทำงานและการใช้ชีวิต

ทรงเกียรติ อิงคามระธร และคณะ (2563) ศึกษาาระดับสมรรถนะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงในปีการศึกษา 2561 โดยศึกษาใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะการทำงาน และด้านคุณลักษณะ พบว่า โดยภาพรวมมหาวิทยาลัย มีผลการประเมินสมรรถนะของบัณฑิต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 ± 0.36 ซึ่งเป็นคุณภาพในระดับมากที่สุด โดยมีระดับสมรรถนะ ดังนี้ 1) ด้านความรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 ± 0.36 อยู่ในระดับมากที่สุด 2) ด้านทักษะการทำงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 ± 0.46 อยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) ด้านคุณลักษณะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.74 ± 0.34 อยู่ในระดับมากที่สุด ผลดังกล่าวมาจากรูปแบบของการจัดการเรียนการสอนและแนวทางการพัฒนานักศึกษาที่มีการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนานักศึกษา โดยเน้นการปลูกฝังด้านคุณธรรมจริยธรรม การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่ง

พัฒนานักศึกษาแบบ active learning และพัฒนานักศึกษาในคุณลักษณะตามอัตลักษณ์ของสถาบัน คือ “ใฝ่ดี ใฝ่รู้ สู้งาน”

กฤษฎา กฤตเมธกุล และคณะ (2564) ศึกษาาระดับสมรรถนะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงในปีการศึกษา 2562 โดยศึกษาใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะการทำงาน และด้านคุณลักษณะ พบว่า โดยภาพรวมมหาวิทยาลัย มีผลการประเมินสมรรถนะของบัณฑิต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 ± 0.57 ซึ่งเป็นคุณภาพในระดับมาก เมื่อแยกเป็นรายสมรรถนะ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดย 1) ด้านความรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 ± 0.59 2) ด้านทักษะการทำงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 ± 0.57 และ 3) ด้านคุณลักษณะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 ± 0.54 โดยปัจจัยส่งผลมาจากรูปแบบของการจัดการเรียนการสอนและแนวทางการพัฒนานักศึกษาที่มีการกำหนดเป้าหมายโดยเน้นอัตลักษณ์ของสถาบัน คือ “ใฝ่ดี ใฝ่รู้ สู้งาน” จากการปลูกฝังด้านคุณธรรมจริยธรรม และการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนานักศึกษาแบบ active learning พร้อมทั้งการจัดกิจกรรมที่บูรณาการศาสตร์จากการเรียนสู่การพัฒนาชุมชน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การประเมินสมรรถนะของบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ปีการศึกษา 2563 มีรายละเอียดของการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ตัวแปรที่ศึกษา
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่ สมรรถนะของบัณฑิต ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้ ทักษะการทำงาน และ คุณลักษณะ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านความรู้
 - 1.1 การมีความรู้อย่างดีในสาขาที่เรียนจบ
 - 1.2 การมีความรู้ ความเข้าใจในงานที่ปฏิบัติและภาระหน้าที่รับผิดชอบ
 - 1.3 การมีความรู้ที่ทันสมัยและติดตามความก้าวหน้าของความรู้ในสาขาวิชาที่เรียน
2. ด้านทักษะการทำงาน
 - 2.1 มีความสามารถในการอ่าน การเขียนและการใช้ตัวเลข
 - 2.2 มีทักษะในการอธิบายข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน
 - 2.3 มีทักษะทางด้านเทคโนโลยีในการใช้โปรแกรมปฏิบัติงานพื้นฐานและโปรแกรมอื่น ๆ สำหรับ

การติดต่อสื่อสาร

- 2.4 มีความสามารถในการวางแผนงาน กำหนดขั้นตอนและวิธีปฏิบัติงาน
- 2.5 มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีระบบตัดสินใจโดยใช้เหตุผล
- 2.6 มีความสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ตามสภาพจริงของการปฏิบัติงาน
- 2.7 มีความคิดสร้างสรรค์ ริเริ่มหรือปรับปรุงระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
- 2.8 มีความยืดหยุ่น รับฟังความคิดเห็นของหัวหน้างานผู้ร่วมงาน หรือผู้รับบริการ

3. ด้านคุณลักษณะ

- 3.1 มีความรับผิดชอบและตรงเวลาในการปฏิบัติงาน
- 3.2 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถทำงานและร่วมมือกับหัวหน้างาน ผู้ร่วมงาน และ ผู้รับบริการ

ได้อย่างดี

- 3.3 ขยันหมั่นเพียรไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและทำงานจนสำเร็จ
- 3.4 มีวินัย ปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อตกลงของส่วนรวม
- 3.5 ประหยัด ใช้ทรัพยากรส่วนรวมอย่างคุ้มค่า
- 3.6 มีน้ำใจ เสียสละ ให้ความช่วยเหลือและยินดีให้บริการ
- 3.7 ซื่อสัตย์ สุจริต ประพฤติตนตามหลักศีลธรรม จริยธรรม
- 3.8 การมีความรักและภาคภูมิใจในการเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร
- 3.9 เรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาการทำงานอย่างต่อเนื่อง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรในการศึกษา ได้แก่ บัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ในปีการศึกษา 2563 จำนวน 1,145 คน (ข้อมูลจากสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ณ วันที่ 20 ธันวาคม 2564)

2. กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ได้แก่ บัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ในปีการศึกษา 2563 และทำงานในหน่วยงานหรือสถานประกอบการ จำนวน 416 คน การสุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน (proportional stratified random sampling) โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1) แบ่งประชากรออกเป็นชั้น ๆ ตามสังกัดของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2563 ได้แก่ คณะครุศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม และวิทยาลัยมวยไทยศึกษาและการแพทย์แผนไทย

2) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของทาโร ยามาเน

3) สุ่มอย่างง่ายจากบัณฑิตในแต่ละคณะ/วิทยาลัย โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน (proportional stratified random sampling)

จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคณะ วิทยาลัย และสาขาวิชา แสดงในตารางที่ 3-1 ถึงตารางที่ 3-7 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3-1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

คณะ/วิทยาลัย	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1. คณะครุศาสตร์	192	82
2. คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	232	90
3. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	400	116
4. คณะวิทยาการจัดการ	172	74
5. คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม	60	25
6. วิทยาลัยมวยไทยศึกษาและการแพทย์แผนไทย	89	29

คณะ/วิทยาลัย	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
รวม	1,145	416

ตารางที่ 3-2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างคณะครุศาสตร์

สาขา	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1. การศึกษาปฐมวัย	59	36
2. ภาษาอังกฤษ	59	22
3. เทคโนโลยีการศึกษาและคอมพิวเตอร์การศึกษา	23	5
4. พลศึกษา	51	19
รวม	192	82

ตารางที่ 3-3 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สาขา	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1. คณิตศาสตร์	51	21
2. วิทยาศาสตร์ทั่วไป	32	20
3. คอมพิวเตอร์ศึกษา	51	11
4. ชีววิทยา	29	11
5. ฟิสิกส์	25	5
6. เทคโนโลยีแปรรูปอาหาร	8	3
7. เทคโนโลยีสารสนเทศ	18	9
8. สัตวศาสตร์	6	5
9. วิทยาการคอมพิวเตอร์	12	5
รวม	232	90

ตารางที่ 3-4 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

สาขา	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1. ภาษาไทย	61	18
2. สังคมศึกษา	60	13
3. ภาษาจีน	34	19
4. ศิลปศึกษา	21	5
5. ภาษาอังกฤษธุรกิจ	24	7
6. นิติศาสตร์	62	25

สาขา	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
7. รัฐประศาสนศาสตร์	127	26
8. การพัฒนาชุมชน	11	3
รวม	400	116

ตารางที่ 3-5 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างคณะวิทยาการจัดการ

สาขา	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1. นิเทศศาสตร์	14	6
2. การท่องเที่ยวและการโรงแรม	13	4
3. การบัญชี	40	12
4. คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	24	8
5. การตลาด	30	21
6. การจัดการทั่วไป	51	23
รวม	172	74

ตารางที่ 3-6 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

สาขา	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1. เทคโนโลยีโยธา	26	10
2. เทคโนโลยีอุตสาหกรรมการผลิต	11	4
3. เทคโนโลยีไฟฟ้า	17	8
4. เทคโนโลยีดิจิทัลมีเดีย	6	3
รวม	60	25

ตารางที่ 3-7 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างวิทยาลัยมวยไทยศึกษาและการแพทย์แผนไทย

สาขา	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1. มวยไทยศึกษาและพลศึกษา	17	4
2. สาธารณสุขศาสตร์	60	22
3. การแพทย์แผนไทย	12	3
รวม	89	29

ข้อมูลในตารางที่ 3-1 ถึง 3-7 แสดงจำนวนบัณฑิตระดับปริญญาตรีที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2563 ในภาพรวมของมหาวิทยาลัย จำแนกตามคณะ/วิทยาลัย และสาขาวิชา สรุปได้ดังนี้

1. บัณฑิตระดับปริญญาตรีที่สำเร็จการศึกษาทั้งหมด 1,145 คน ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 416 คน
2. บัณฑิตคณะครุศาสตร์ที่สำเร็จการศึกษาทั้งหมด 192 คน ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 82 คน
3. บัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่สำเร็จการศึกษาทั้งหมด 232 คน ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 90 คน
4. บัณฑิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่สำเร็จการศึกษาทั้งหมด 400 คน ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 116 คน
5. บัณฑิตคณะวิทยาการจัดการที่สำเร็จการศึกษาทั้งหมด 172 คน ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 74 คน
6. บัณฑิตคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมที่สำเร็จการศึกษาทั้งหมด 60 คน ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 25 คน
7. บัณฑิตวิทยาลัยมวยไทยและการแพทย์แผนไทยที่สำเร็จการศึกษาทั้งหมด 89 คน ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 29 คน

3. ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ใช้บัณฑิต ที่มีตำแหน่งงานระดับผู้บริหาร ระดับหัวหน้างาน หรือ ระดับปฏิบัติการ ในหน่วยงานที่บัณฑิตทำงานอยู่ ได้แก่ หน่วยงานราชการ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ บริษัท/ธุรกิจเอกชน โรงเรียน รัฐบาล โรงเรียนเอกชน และหน่วยงานอื่นนอกเหนือจากกล่าวข้างต้น โดยจำนวนผู้ใช้บัณฑิตที่ให้ข้อมูลมีเท่ากับ จำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) เพื่อสอบถามผู้ใช้บัณฑิตเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงถึงสมรรถนะของบัณฑิต
2. แบบสอบถามมีทั้งหมด 20 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับตำแหน่งงานของผู้ตอบแบบสอบถามและลักษณะของหน่วยงาน
ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะของบัณฑิต ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3-8 รายการสมรรถนะ

องค์ประกอบ	รายละเอียด
1. ด้านความรู้	1.1 มีความรู้อย่างดีในสาขาที่เรียนจบ 1.2 มีความรู้ ความเข้าใจในงานที่ปฏิบัติและภาระหน้าที่รับผิดชอบ 1.3 มีความรู้ที่ทันสมัยและติดตามความก้าวหน้าของความรู้ในสาขาวิชาที่เรียน
2. ด้านทักษะการทำงาน	2.1 มีความสามารถในด้านการอ่าน การเขียนและการใช้ตัวเลข 2.2 มีทักษะในการอธิบายข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน 2.3 มีทักษะด้านเทคโนโลยีในการใช้โปรแกรมปฏิบัติงานพื้นฐานและโปรแกรมอื่นสำหรับการติดต่อสื่อสาร 2.4 มีความสามารถในการวางแผนงาน กำหนดขั้นตอนและวิธีปฏิบัติงาน

องค์ประกอบ	รายละเอียด
	2.5 มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีระบบตัดสินใจโดยใช้เหตุผล 2.6 มีความสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ตามสภาพจริงของการปฏิบัติงาน 2.7 มีความคิดสร้างสรรค์ ริเริ่มหรือปรับปรุงระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น 2.8 มีความยืดหยุ่น รับฟังความคิดเห็นของหัวหน้างานผู้ร่วมงาน หรือ ผู้รับบริการ
3. ด้านคุณลักษณะ	3.1 มีความรับผิดชอบและตรงเวลาในการปฏิบัติงาน 3.2 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถทำงานและร่วมมือกับหัวหน้างาน ผู้ร่วมงาน และผู้รับบริการได้อย่างดี 3.3 ขยันหมั่นเพียรไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและทำงานจนสำเร็จ 3.4 มีวินัย ปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อตกลงของส่วนรวม 3.5 ประหยัด ใช้ทรัพยากรส่วนรวมอย่างคุ้มค่า 3.6 มีน้ำใจ เสียสละ ให้ความช่วยเหลือและยินดีให้บริการ 3.7 ซื่อสัตย์ สุจริต ประพฤติตนตามหลักศีลธรรม จริยธรรม 3.8 การมีความรักและภาคภูมิใจในการเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร 3.9 เรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาการทำงานอย่างต่อเนื่อง

3. เกณฑ์การพิจารณาสมรรถนะบัณฑิตใช้การกำหนดน้ำหนักคะแนนแบบจัดอันดับ 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert's 5 rating scale) (พิชิต ฤทธิ์จรูญ. 2547 : 224) ตามข้อความในแต่ละประเด็นที่สอบถามใน 3 ด้านตามตาราง 3-4 ดังต่อไปนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

- ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะกรอบมาตรฐานระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และคุณลักษณะตามอัตลักษณ์ “ใฝ่ดี ใฝ่รู้ สู้งาน” ของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
- สร้างแบบสอบถามโดยยึดตามนิยามด้านองค์ประกอบของสมรรถนะ 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้ (knowledge) ทักษะการทำงาน (skills) และคุณลักษณะ (attributes)

3. หากคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อให้ข้อพิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและคุณลักษณะตามโครงสร้างที่กำหนด และนำข้อคิดเห็นทั้งหมดมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (index of item-objective congruence: IOC) โดยเลือกใช้เฉพาะข้อความที่มี ค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป โดยผลการศึกษาได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.67-1.00

โดยรายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือมีดังต่อไปนี้

1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล ชูเมือง	ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา
2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ รักษาวงศ์	อาจารย์ประจำสาขาวิชาฟิสิกส์
3) ว่าที่ร้อยโทศุภกฤช สุขเจริญ	อาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีไฟฟ้า

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพบัณฑิตจากสถานประกอบการผู้ใช้บัณฑิต โดยดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ใช้ข้อมูลจากเอกสารสรุปจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาจากสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ประจำปีการศึกษา 2563 (นับตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2563 ถึงวันที่ 31 กรกฎาคม 2564) (ข้อมูล ณ วันที่ 6 มกราคม 2565)
2. จำแนกบัณฑิตตามคณะและวิทยาลัย
3. จัดทำรายการที่อยู่และหมายเลขโทรศัพท์ของบัณฑิตโดยใช้ข้อมูลจากสำนักงานส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน
4. ดำเนินการขอข้อมูลผู้ใช้บัณฑิตทางโทรศัพท์และแบบสอบถามออนไลน์โดยใช้ Google Form
5. ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ใช้บัณฑิตทางโทรศัพท์และแบบสอบถามออนไลน์โดยใช้ Google Form
6. ตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลในขั้นต้น

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1.1 การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Index of Item - Objective Congruence : IOC) (พิชิต ฤทธิ์จรูญ. 2547 : 242)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

การหาค่าเฉลี่ยของคุณภาพบัณฑิตด้วยวิธีคำนวณดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 คำนวณคะแนนรวม (คะแนนดิบ) ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ตอบแบบสอบถาม

ขั้นที่ 2 ปรับเป็นค่าคะแนนโดยนำไปหารด้วยจำนวนข้อของแบบสอบถาม

ขั้นที่ 3 หาค่าเฉลี่ยของคุณภาพบัณฑิตโดยใช้วิธีการคำนวณดังต่อไปนี้

$$\text{ค่าเฉลี่ยของคุณภาพบัณฑิต} = \frac{\text{ผลรวมของค่าคะแนนที่ได้จากการประเมินบัณฑิต}}{\text{จำนวนบัณฑิตที่ได้รับการประเมินทั้งหมด}}$$

3. เกณฑ์การพิจารณาคุณภาพบัณฑิต

เกณฑ์ในการพิจารณาคุณภาพของบัณฑิตนั้น ใช้การกำหนดน้ำหนักคะแนนแบบ จัดอันดับ 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert's 5 rating scale) โดยปรับใช้เกณฑ์ของเบสท์ (Best, 1978; อ้างถึงในบุญชม ศรีสะอาด, 2532 : 100) ดังต่อไปนี้

4.50 - 5.00	หมายถึง	มีสมรรถนะในระดับมากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายถึง	มีสมรรถนะในระดับมาก
2.50 - 3.49	หมายถึง	มีสมรรถนะในระดับปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายถึง	มีสมรรถนะในระดับน้อย
1.00 - 1.49	หมายถึง	มีสมรรถนะในระดับน้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการประเมินสมรรถนะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ปีการศึกษา 2563 มีดังนี้

1. สมรรถนะของบัณฑิตในภาพรวม
2. สมรรถนะของบัณฑิตคณะครุศาสตร์
3. สมรรถนะของบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
4. สมรรถนะของบัณฑิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
5. สมรรถนะของบัณฑิตคณะวิทยาการจัดการ
6. สมรรถนะของบัณฑิตคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
7. สมรรถนะของบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

สมรรถนะของบัณฑิตในภาพรวม

ผลการวิเคราะห์ระดับสมรรถนะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ปีการศึกษา 2563 แสดงในตารางที่ 4-1 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4-1 สมรรถนะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

สมรรถนะของบัณฑิต	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล		ระดับ
	\bar{X}	SD	
1. ด้านความรู้	4.56	0.51	มากที่สุด
1.1 มีความรู้ที่ดีในสาขาที่เรียนจบ	4.48	0.52	มาก
1.2 มีความรู้ ความเข้าใจในงานที่ปฏิบัติและภาระหน้าที่รับผิดชอบ	4.64	0.49	มากที่สุด
1.3 มีความรู้ที่ทันสมัยและติดตามความก้าวหน้าของความรู้ในสาขาวิชาที่เรียน	4.56	0.52	มากที่สุด
2. ด้านทักษะการทำงาน	4.55	0.51	มากที่สุด
2.1 มีความสามารถในการด้านการอ่าน การเขียนและการใช้ตัวเลข	4.53	0.52	มากที่สุด
2.2 มีทักษะในการอธิบายข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน	4.48	0.51	มาก
2.3 มีทักษะด้านเทคโนโลยีในการใช้โปรแกรมปฏิบัติงานพื้นฐานและโปรแกรมอื่น ๆ สำหรับการติดต่อสื่อสาร	4.52	0.52	มากที่สุด
2.4 มีความสามารถในการวางแผนงานกำหนดขั้นตอน และวิธีปฏิบัติงาน	4.50	0.51	มากที่สุด

สมรรถนะของบัณฑิต	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล		ระดับ
	\bar{X}	SD	
2.5 มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีระบบตัดสินใจโดยใช้เหตุผล	4.68	0.50	มากที่สุด
2.6 มีความสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ตามสภาพจริงของการปฏิบัติงาน	4.68	0.47	มากที่สุด
2.7 มีความคิดสร้างสรรค์ ริเริ่มหรือปรับปรุงระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น	4.54	0.53	มากที่สุด
2.8 มีความยืดหยุ่น รับฟังความคิดเห็นของหัวหน้างาน ผู้ร่วมงาน หรือผู้รับบริการ	4.50	0.50	มากที่สุด
3. ด้านคุณลักษณะ	4.61	0.50	มากที่สุด
3.1 มีความรับผิดชอบและตรงเวลาในการปฏิบัติงาน	4.53	0.52	มากที่สุด
3.2 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถทำงานและร่วมมือกับหัวหน้างาน ผู้ร่วมงาน และผู้รับบริการได้ดี	4.52	0.50	มากที่สุด
3.3 ขยันหมั่นเพียรไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและทำงานจนสำเร็จ	4.46	0.52	มาก
3.4 มีวินัย ปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อตกลงของส่วนรวม	4.51	0.51	มากที่สุด
3.5 ประหยัด ใช้ทรัพยากรส่วนรวมอย่างคุ้มค่า	4.50	0.51	มากที่สุด
3.6 มีน้ำใจ เสียสละ ให้ความช่วยเหลือและยินดีให้บริการ	4.88	0.36	มากที่สุด
3.7 ซื่อสัตย์ สุจริต ประพฤติตนตามหลักศีลธรรม จริยธรรม	4.56	0.51	มากที่สุด
3.8 การมีความรักและภาคภูมิใจในการเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร	5.00	0.00	มากที่สุด
3.9 เรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาการทำงานอย่างต่อเนื่อง	4.53	0.52	มากที่สุด
สมรรถนะบัณฑิตในภาพรวม	4.58	0.51	มากที่สุด

ข้อมูลจากตารางข้างต้นแสดงระดับสมรรถนะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ปีการศึกษา 2563 โดยศึกษาใน 3 องค์ประกอบ คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. ภาพรวมสมรรถนะของบัณฑิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง พบว่าได้คะแนนรวมเท่ากับ 38,110 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 ± 0.51 ซึ่งเป็นคุณภาพ ในระดับมากที่สุด
2. สมรรถนะของบัณฑิตด้านความรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 ± 0.51
3. สมรรถนะของบัณฑิตด้านทักษะการทำงาน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 ± 0.51
4. สมรรถนะของบัณฑิตด้านคุณลักษณะ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.61 ± 0.50

ตารางที่ 4-2 ค่าเฉลี่ยของคะแนนประเมินสมรรถนะบัณฑิตจำแนกตามคณะ/วิทยาลัย

คณะ/วิทยาลัย	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล		ระดับ
	\bar{X}	SD	
1. คณะครุศาสตร์	4.57	0.50	มากที่สุด
2. คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	4.57	0.51	มากที่สุด
3. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	4.58	0.50	มากที่สุด
4. คณะวิทยาการจัดการ	4.60	0.54	มากที่สุด
5. คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม	4.60	0.49	มากที่สุด
6. วิทยาลัยมวยไทยและการแพทย์แผนไทย	4.60	0.49	มากที่สุด
สมรรถนะบัณฑิตในภาพรวม	4.58	0.51	มากที่สุด

ข้อมูลในตารางข้างต้นแสดงค่าเฉลี่ยสมรรถนะบัณฑิตที่การศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง จำแนกตามคณะและวิทยาลัยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้

1. คณะครุศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 ± 0.50
2. คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 ± 0.51
3. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 ± 0.50
4. คณะวิทยาการจัดการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 ± 0.49
5. คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 ± 0.49
6. วิทยาลัยมวยไทยและการแพทย์แผนไทย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 ± 0.49

สมรรถนะของบัณฑิตคณะครุศาสตร์

สมรรถนะของบัณฑิตคณะครุศาสตร์ที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ปีการศึกษา 2563 จำแนกตามประเด็นที่ศึกษาและสาขาวิชามีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4-3 สมรรถนะของบัณฑิตคณะครุศาสตร์

สมรรถนะของบัณฑิต	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล		ระดับ
	\bar{X}	SD	
1. ด้านความรู้	4.54	0.50	มากที่สุด
1.1 มีความรู้ในด้านสาขาที่เรียนจบ	4.43	0.50	มาก
1.2 มีความรู้ ความเข้าใจในงานที่ปฏิบัติและภาระหน้าที่รับผิดชอบ	4.70	0.46	มากที่สุด
1.3 มีความรู้ที่ทันสมัยและติดตามความก้าวหน้าของความรู้ใน	4.49	0.50	มาก

สมรรถนะของบัณฑิต	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล		ระดับ
	\bar{X}	SD	
สาขาวิชาที่เรียน			
2. ด้านทักษะการทำงาน	4.57	0.50	มากที่สุด
2.1 มีความสามารถในด้านการอ่าน การเขียนและการใช้ตัวเลข	4.46	0.50	มาก
2.2 มีทักษะในการอธิบายข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน	4.43	0.50	มาก
2.3 มีทักษะด้านเทคโนโลยีในการใช้โปรแกรมปฏิบัติงานพื้นฐาน และโปรแกรมอื่น ๆ สำหรับการติดต่อสื่อสาร	4.45	0.50	มาก
2.4 มีความสามารถในการวางแผนงานกำหนดขั้นตอน และวิธีปฏิบัติงาน	4.61	0.52	มากที่สุด
2.5 มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีระบบ ตัดสินใจโดยใช้เหตุผล	4.70	0.46	มากที่สุด
2.6 มีความสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ตามสภาพจริงของการปฏิบัติงาน	4.78	0.42	มากที่สุด
2.7 มีความคิดสร้างสรรค์ ริเริ่มหรือปรับปรุงระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น	4.66	0.48	มากที่สุด
2.8 มีความยืดหยุ่น รับฟังความคิดเห็นของหัวหน้างาน ผู้ร่วมงาน หรือผู้รับบริการ	4.48	0.50	มาก
3. ด้านคุณลักษณะ	4.59	0.49	มากที่สุด
3.1 มีความรับผิดชอบและตรงเวลาในการปฏิบัติงาน	4.51	0.50	มากที่สุด
3.2 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถทำงานและร่วมมือกับหัวหน้างาน ผู้ร่วมงาน และผู้รับบริการได้อย่างดี	4.51	0.50	มากที่สุด
3.3 ขยันหมั่นเพียรไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและทำงานจนสำเร็จ	4.43	0.50	มาก
3.4 มีวินัย ปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อตกลงของส่วนรวม	4.50	0.50	มากที่สุด
3.5 ประหยัด ใช้ทรัพยากรส่วนรวมอย่างคุ้มค่า	4.50	0.50	มากที่สุด
3.6 มีน้ำใจ เสียสละ ให้ความช่วยเหลือและยินดีให้บริการ	4.74	0.44	มากที่สุด
3.7 ซื่อสัตย์ สุจริต ประพฤติตนตามหลักศีลธรรม จริยธรรม	4.49	0.50	มาก
3.8 การมีความรักและภาคภูมิใจในการเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร	5.00	0.00	มากที่สุด
3.9 เรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาการทำงานอย่างต่อเนื่อง	4.59	0.50	มากที่สุด
สมรรถนะบัณฑิตในภาพรวม	4.57	0.50	มากที่สุด

ข้อมูลจากตารางข้างต้นแสดงระดับสมรรถนะของบัณฑิตคณะครุศาสตร์ที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ปีการศึกษา 2563 ดังต่อไปนี้

1. ภาพรวมสมรรถนะของบัณฑิตของคณะครุศาสตร์อยู่ระดับมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 ± 0.50
2. สมรรถนะด้านความรู้ของบัณฑิตคณะครุศาสตร์อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 ± 0.50
3. สมรรถนะด้านทักษะการทำงานของบัณฑิตคณะครุศาสตร์อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.57 ± 0.50
4. สมรรถนะด้านคุณลักษณะของบัณฑิตคณะครุศาสตร์อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.59 ± 0.49

ตารางที่ 4-4 สมรรถนะของบัณฑิตคณะครุศาสตร์จำแนกตามสาขาวิชา

สาขาวิชา	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล		ระดับ
	\bar{X}	SD	
1. การศึกษาปฐมวัย	4.65	0.48	มากที่สุด
2. ภาษาอังกฤษ	4.52	0.50	มากที่สุด
3. เทคโนโลยีการศึกษาและคอมพิวเตอร์การศึกษา	4.53	0.50	มากที่สุด
4. พลศึกษา	4.51	0.50	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยสมรรถนะ	4.57	0.50	มากที่สุด

ข้อมูลในตารางข้างต้นแสดงสมรรถนะของบัณฑิตคณะครุศาสตร์จำแนกตามสาขาวิชา พบว่าบัณฑิตทุกสาขาวิชามีค่าเฉลี่ยสมรรถนะในระดับมากที่สุด

สมรรถนะของบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สมรรถนะของบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ปีการศึกษา 2563 จำแนกตามประเด็นที่ศึกษาและสาขาวิชามีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4-5 สมรรถนะของบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สมรรถนะของบัณฑิต	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล		ระดับ
	\bar{X}	SD	
1. ด้านความรู้	4.56	0.53	มากที่สุด
1.1 มีความรู้อย่างดีในสาขาที่เรียนจบ	4.50	0.55	มากที่สุด

สมรรถนะของบัณฑิต	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล		ระดับ
	\bar{X}	SD	
1.2 มีความรู้ ความเข้าใจในงานที่ปฏิบัติและภาระหน้าที่รับผิดชอบ	4.64	0.48	มากที่สุด
1.3 มีความรู้ที่ทันสมัยและติดตามความก้าวหน้าของความรู้ในสาขาวิชาที่เรียน	4.52	0.55	มากที่สุด
2. ด้านทักษะการทำงาน	4.53	0.53	มากที่สุด
2.1 มีความสามารถในด้านการอ่าน การเขียนและการใช้ตัวเลข	4.49	0.57	มาก
2.2 มีทักษะในการอธิบายข้อมูลที่ต้องการ ครบถ้วน	4.41	0.52	มาก
2.3 มีทักษะด้านเทคโนโลยีในการใช้โปรแกรมปฏิบัติงานพื้นฐานและโปรแกรมอื่น ๆ สำหรับการติดต่อสื่อสาร	4.61	0.51	มากที่สุด
2.4 มีความสามารถในการวางแผนงานกำหนดขั้นตอน และวิธีปฏิบัติงาน	4.49	0.52	มาก
2.5 มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีระบบ ตัดสินใจโดยใช้เหตุผล	4.66	0.50	มากที่สุด
2.6 มีความสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ตามสภาพจริงของการปฏิบัติงาน	4.68	0.47	มากที่สุด
2.7 มีความคิดสร้างสรรค์ ริเริ่มหรือปรับปรุงระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น	4.42	0.56	มาก
2.8 มีความยืดหยุ่น รับฟังความคิดเห็นของหัวหน้างาน ผู้ร่วมงานหรือผู้รับบริการ	4.50	0.50	มากที่สุด
3. ด้านคุณลักษณะ	4.60	0.50	มากที่สุด
3.1 มีความรับผิดชอบและตรงเวลาในการปฏิบัติงาน	4.51	0.52	มากที่สุด
3.2 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถทำงานและร่วมมือกับหัวหน้างาน ผู้ร่วมงาน และผู้รับบริการได้อย่างดี	4.53	0.50	มากที่สุด
3.3 ขยันหมั่นเพียรไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและทำงานจนสำเร็จ	4.36	0.53	มาก
3.4 มีวินัย ปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อตกลงของส่วนรวม	4.50	0.50	มากที่สุด
3.5 ประหยัด ใช้ทรัพยากรส่วนรวมอย่างคุ้มค่า	4.49	0.50	มาก
3.6 มีน้ำใจ เสียสละ ให้ความช่วยเหลือและยินดีให้บริการ	4.83	0.37	มากที่สุด
3.7 ซื่อสัตย์ สุจริต ประพฤติตนตามหลักศีลธรรม จริยธรรม	4.59	0.49	มากที่สุด
3.8 การมีความรักและภาคภูมิใจในการเป็นส่วนหนึ่ง ขององค์กร	5.00	0.00	มากที่สุด
3.9 เรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาการทำงานอย่างต่อเนื่อง	4.59	0.49	มากที่สุด

สมรรถนะของบัณฑิต	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล		ระดับ
	\bar{X}	SD	
สมรรถนะบัณฑิตในภาพรวม	4.57	0.51	มากที่สุด

ข้อมูลจากตารางข้างต้นแสดงระดับสมรรถนะของบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ปีการศึกษา 2563 ดังต่อไปนี้

1. ภาพรวมสมรรถนะของบัณฑิตของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอยู่ระดับมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 ± 0.51
2. สมรรถนะด้านความรู้ของบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 ± 0.53
3. สมรรถนะด้านทักษะการทำงานของบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 ± 0.53
4. สมรรถนะด้านคุณลักษณะของบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 ± 0.50

ตารางที่ 4-6 สมรรถนะของบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจำแนกตามสาขาวิชา

สาขาวิชา	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล		ระดับ
	\bar{X}	SD	
1. คณิตศาสตร์	4.56	0.50	มากที่สุด
2. วิทยาศาสตร์ทั่วไป	4.54	0.51	มากที่สุด
3. คอมพิวเตอร์ศึกษา	4.55	0.53	มากที่สุด
4. ชีววิทยา	4.54	0.56	มากที่สุด
5. ฟิสิกส์	4.73	0.45	มากที่สุด
6. เทคโนโลยีแปรรูปอาหาร	4.58	0.50	มากที่สุด
7. เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.52	0.52	มากที่สุด
8. สัตวศาสตร์	4.67	0.47	มากที่สุด
9. วิทยาการคอมพิวเตอร์	4.61	0.49	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยสมรรถนะ	4.57	0.51	มากที่สุด

ข้อมูลในตารางข้างต้นแสดงสมรรถนะของบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจำแนกตามสาขาวิชา พบว่าบัณฑิตทุกสาขาวิชามีค่าเฉลี่ยสมรรถนะในระดับมากที่สุด

สมรรถนะของบัณฑิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

สมรรถนะของบัณฑิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ปีการศึกษา 2563 จำแนกตามประเด็นที่ศึกษาและสาขาวิชามีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4-7 สมรรถนะของบัณฑิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

สมรรถนะของบัณฑิต	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล		ระดับ
	\bar{X}	SD	
1. ด้านความรู้	4.55	0.50	มากที่สุด
1.1 มีความรู้ที่ดีในสาขาที่เรียนจบ	4.44	0.52	มาก
1.2 มีความรู้ ความเข้าใจในงานที่ปฏิบัติและภาระหน้าที่รับผิดชอบ	4.61	0.49	มากที่สุด
1.3 มีความรู้ที่ทันสมัยและติดตามความก้าวหน้าของความรู้ในสาขาวิชาที่เรียน	4.59	0.49	มากที่สุด
2. ด้านทักษะการทำงาน	4.54	0.50	มากที่สุด
2.1 มีความสามารถในด้านการอ่าน การเขียนและการใช้ตัวเลข	4.53	0.52	มากที่สุด
2.2 มีทักษะในการอธิบายข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน	4.51	0.50	มากที่สุด
2.3 มีทักษะด้านเทคโนโลยีในการใช้โปรแกรมปฏิบัติงานพื้นฐานและโปรแกรมอื่น ๆ สำหรับการติดต่อสื่อสาร	4.48	0.52	มาก
2.4 มีความสามารถในการวางแผนงานกำหนดขั้นตอน และวิธีปฏิบัติงาน	4.47	0.50	มาก
2.5 มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีระบบ ตัดสินใจโดยใช้เหตุผล	4.68	0.47	มากที่สุด
2.6 มีความสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ตามสภาพจริงของการปฏิบัติงาน	4.66	0.47	มากที่สุด
2.7 มีความคิดสร้างสรรค์ ริเริ่มหรือปรับปรุงระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น	4.59	0.49	มากที่สุด
2.8 มีความยืดหยุ่น รับฟังความคิดเห็นของหัวหน้างาน ผู้ร่วมงานหรือผู้รับบริการ	4.38	0.49	มาก
3. ด้านคุณลักษณะ	4.62	0.48	มากที่สุด
3.1 มีความรับผิดชอบและตรงเวลาในการปฏิบัติงาน	4.54	0.50	มากที่สุด
3.2 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถทำงานและร่วมมือกับหัวหน้างาน ผู้ร่วมงาน และผู้รับบริการได้อย่างดี	4.48	0.50	มาก

สมรรถนะของบัณฑิต	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล		ระดับ
	\bar{X}	SD	
3.3 ขยันหมั่นเพียรไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและทำงานจนสำเร็จ	4.46	0.50	มาก
3.4 มีวินัย ปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อตกลงของส่วนรวม	4.51	0.50	มากที่สุด
3.5 ประหยัด ใช้ทรัพยากรส่วนรวมอย่างคุ้มค่า	4.49	0.50	มาก
3.6 มีน้ำใจ เสียสละ ให้ความช่วยเหลือและยินดีให้บริการ	4.97	0.16	มากที่สุด
3.7 ซื่อสัตย์ สุจริต ประพฤติตนตามหลักศีลธรรม จริยธรรม	4.61	0.49	มากที่สุด
3.8 การมีความรักและภาคภูมิใจในการเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร	5.00	0.00	มากที่สุด
3.9 เรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาการทำงานอย่างต่อเนื่อง	4.53	0.50	มากที่สุด
สมรรถนะบัณฑิตในภาพรวม	4.58	0.50	มากที่สุด

ข้อมูลจากตารางข้างต้นแสดงระดับสมรรถนะของบัณฑิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ปีการศึกษา 2563 ดังต่อไปนี้

1. ภาพรวมสมรรถนะของบัณฑิตของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์อยู่ระดับมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 ± 0.50
2. สมรรถนะด้านความรู้ของบัณฑิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 ± 0.50
3. สมรรถนะด้านทักษะการทำงานของบัณฑิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 ± 0.50
4. สมรรถนะด้านคุณลักษณะของบัณฑิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 ± 0.48

ตารางที่ 4-8 สมรรถนะของบัณฑิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์จำแนกตามสาขาวิชา

สาขาวิชา	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล		ระดับ
	\bar{X}	SD	
1. ภาษาไทย	4.59	0.49	มากที่สุด
2. สังคมศึกษา	4.54	0.50	มากที่สุด
3. ภาษาจีน	4.56	0.50	มากที่สุด
4. ศิลปศึกษา	4.60	0.49	มากที่สุด
5. ภาษาอังกฤษธุรกิจ	4.52	0.50	มากที่สุด
6. นิติศาสตร์	4.59	0.49	มากที่สุด
7. รัฐประศาสนศาสตร์	4.60	0.50	มากที่สุด

8. การพัฒนาชุมชน	4.58	0.50	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยสมรรถนะ	4.58	0.50	มากที่สุด

ข้อมูลในตารางข้างต้นแสดงสมรรถนะของบัณฑิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์จำแนกตามสาขาวิชา พบว่าบัณฑิตทุกสาขาวิชามีค่าเฉลี่ยสมรรถนะในระดับมากที่สุด

สมรรถนะของบัณฑิตคณะวิทยาการจัดการ

สมรรถนะของบัณฑิตคณะคณะวิทยาการจัดการที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ปีการศึกษา 2563 จำแนกตามประเด็นที่ศึกษาและสาขาวิชามีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4-9 สมรรถนะของบัณฑิตคณะวิทยาการจัดการ

สมรรถนะของบัณฑิต	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล		ระดับ
	\bar{X}	SD	
1. ด้านความรู้	4.60	0.54	มากที่สุด
1.1 มีความรู้อย่างดีในสาขาที่เรียนจบ	4.49	0.56	มาก
1.2 มีความรู้ ความเข้าใจในงานที่ปฏิบัติและภาระหน้าที่รับผิดชอบ	4.65	0.53	มากที่สุด
1.3 มีความรู้ที่ทันสมัยและติดตามความก้าวหน้าของความรู้ในสาขาวิชาที่เรียน	4.66	0.53	มากที่สุด
2. ด้านทักษะการทำงาน	4.59	0.54	มากที่สุด
2.1 มีความสามารถในด้านการอ่าน การเขียนและการใช้ตัวเลข	4.58	0.52	มากที่สุด
2.2 มีทักษะในการอธิบายข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน	4.62	0.52	มากที่สุด
2.3 มีทักษะด้านเทคโนโลยีในการใช้โปรแกรมปฏิบัติงานพื้นฐานและโปรแกรมอื่น ๆ สำหรับการติดต่อสื่อสาร	4.51	0.56	มากที่สุด
2.4 มีความสามารถในการวางแผนงานกำหนดขั้นตอน และวิธีปฏิบัติงาน	4.49	0.53	มาก
2.5 มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีระบบ ตัดสินใจโดยใช้เหตุผล	4.64	0.61	มากที่สุด
2.6 มีความสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ตามสภาพจริงของการปฏิบัติงาน	4.65	0.48	มากที่สุด
2.7 มีความคิดสร้างสรรค์ ริเริ่มหรือปรับปรุงระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น	4.54	0.58	มากที่สุด

สมรรถนะของบัณฑิต	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล		ระดับ
	\bar{X}	SD	
2.8 มีความยืดหยุ่น รับฟังความคิดเห็นของหัวหน้างาน ผู้ร่วมงาน หรือผู้รับบริการ	4.66	0.48	มากที่สุด
3. ด้านคุณลักษณะ	4.61	0.55	มากที่สุด
3.1 มีความรับผิดชอบและตรงเวลาในการปฏิบัติงาน	4.51	0.58	มากที่สุด
3.2 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถทำงานและร่วมมือกับหัวหน้างาน ผู้ร่วมงาน และผู้รับบริการได้อย่างดี	4.53	0.53	มากที่สุด
3.3 ขยันหมั่นเพียรไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและทำงานจนสำเร็จ	4.64	0.54	มากที่สุด
3.4 มีวินัย ปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อตกลงของส่วนรวม	4.46	0.55	มาก
3.5 ประหยัด ใช้ทรัพยากรส่วนรวมอย่างคุ้มค่า	4.55	0.55	มากที่สุด
3.6 มีน้ำใจ เสียสละ ให้ความช่วยเหลือและยินดีให้บริการ	4.89	0.46	มากที่สุด
3.7 ซื่อสัตย์ สุจริต ประพฤติตนตามหลักศีลธรรม จริยธรรม	4.49	0.56	มาก
3.8 การมีความรักและภาคภูมิใจในการเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร	5.00	0.00	มากที่สุด
3.9 เรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาการทำงานอย่างต่อเนื่อง	4.39	0.62	มาก
สมรรถนะบัณฑิตในภาพรวม	4.60	0.54	มากที่สุด

ข้อมูลจากตารางข้างต้นแสดงระดับสมรรถนะของบัณฑิตคณะคณะวิทยาการจัดการที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ปีการศึกษา 2563 ดังต่อไปนี้

1. ภาพรวมสมรรถนะของบัณฑิตของคณะคณะวิทยาการจัดการอยู่ระดับมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 ± 0.54
2. สมรรถนะด้านความรู้ของบัณฑิตคณะคณะวิทยาการจัดการอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 ± 0.54
3. สมรรถนะด้านทักษะการทำงานของบัณฑิตคณะคณะวิทยาการจัดการอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.59 ± 0.54
4. สมรรถนะด้านคุณลักษณะของบัณฑิตคณะคณะวิทยาการจัดการอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.61 ± 0.55

ตารางที่ 4-10 สมรรถนะของบัณฑิตคณะคณะวิทยาการจัดการจำแนกตามสาขาวิชา

สาขาวิชา	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล		ระดับ
	\bar{X}	SD	
1. นิเทศศาสตร์	4.53	0.50	มากที่สุด

สาขาวิชา	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล		ระดับ
	\bar{X}	SD	
2. การท่องเที่ยวและการโรงแรม	4.69	0.47	มากที่สุด
3. การบัญชี	4.64	0.48	มากที่สุด
4. คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	4.75	0.46	มากที่สุด
5. การตลาด	4.57	0.60	มากที่สุด
6. การจัดการทั่วไป	4.55	0.55	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยสมรรถนะ	4.60	0.54	มากที่สุด

ข้อมูลในตารางข้างต้นแสดงสมรรถนะของบัณฑิตคณะคณะวิทยาการจัดการจำแนกตามสาขาวิชาพบว่าบัณฑิตทุกสาขาวิชามีค่าเฉลี่ยสมรรถนะในระดับมากที่สุด

สมรรถนะของบัณฑิตคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

สมรรถนะของบัณฑิตคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ปีการศึกษา 2563 จำแนกตามประเด็นที่ศึกษาและสาขาวิชามีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4-11 สมรรถนะของบัณฑิตคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

สมรรถนะของบัณฑิต	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล		ระดับ
	\bar{X}	SD	
1. ด้านความรู้	4.56	0.50	มากที่สุด
1.1 มีความรู้อย่างดีในสาขาที่เรียนจบ	4.56	0.51	มากที่สุด
1.2 มีความรู้ ความเข้าใจในงานที่ปฏิบัติและภาระหน้าที่รับผิดชอบ	4.60	0.50	มากที่สุด
1.3 มีความรู้ที่ทันสมัยและติดตามความก้าวหน้าของความรู้ในสาขาวิชาที่เรียน	4.52	0.51	มากที่สุด
2. ด้านทักษะการทำงาน	4.60	0.49	มากที่สุด
2.1 มีความสามารถในการอ่าน การเขียนและการใช้ตัวเลข	4.72	0.46	มากที่สุด
2.2 มีทักษะในการอธิบายข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน	4.40	0.50	มาก
2.3 มีทักษะด้านเทคโนโลยีในการใช้โปรแกรมปฏิบัติงานพื้นฐานและโปรแกรมอื่น ๆ สำหรับการติดต่อสื่อสาร	4.80	0.41	มากที่สุด
2.4 มีความสามารถในการวางแผนงานกำหนดขั้นตอน และวิธีปฏิบัติงาน	4.52	0.51	มากที่สุด

สมรรถนะของบัณฑิต	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล		ระดับ
	\bar{X}	SD	
2.5 มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีระบบตัดสินใจโดยใช้เหตุผล	4.72	0.46	มากที่สุด
2.6 มีความสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ตามสภาพจริงของการปฏิบัติงาน	4.68	0.48	มากที่สุด
2.7 มีความคิดสร้างสรรค์ ริเริ่มหรือปรับปรุงระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น	4.44	0.51	มาก
2.8 มีความยืดหยุ่น รับฟังความคิดเห็นของหัวหน้างาน ผู้ร่วมงาน หรือผู้รับบริการ	4.52	0.51	มากที่สุด
3. ด้านคุณลักษณะ	4.62	0.49	มากที่สุด
3.1 มีความรับผิดชอบและตรงเวลาในการปฏิบัติงาน	4.64	0.49	มากที่สุด
3.2 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถทำงานและร่วมมือกับหัวหน้างาน ผู้ร่วมงาน และผู้รับบริการได้อย่างดี	4.56	0.51	มากที่สุด
3.3 ขยันหมั่นเพียรไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและทำงานจนสำเร็จ	4.52	0.51	มากที่สุด
3.4 มีวินัย ปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อตกลงของส่วนรวม	4.56	0.51	มากที่สุด
3.5 ประหยัด ใช้ทรัพยากรส่วนรวมอย่างคุ้มค่า	4.44	0.51	มาก
3.6 มีน้ำใจ เสียสละ ให้ความช่วยเหลือและยินดีให้บริการ	4.96	0.20	มากที่สุด
3.7 ซื่อสัตย์ สุจริต ประพฤติตนตามหลักศีลธรรม จริยธรรม	4.40	0.50	มาก
3.8 การมีความรักและภาคภูมิใจในการเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร	5.00	0.00	มากที่สุด
3.9 เรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาการทำงานอย่างต่อเนื่อง	4.52	0.51	มากที่สุด
สมรรถนะบัณฑิตในภาพรวม	4.60	0.49	มากที่สุด

ข้อมูลจากตารางข้างต้นแสดงระดับสมรรถนะของบัณฑิตคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ปีการศึกษา 2563 ดังต่อไปนี้

1. ภาพรวมสมรรถนะของบัณฑิตของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมอยู่ระดับมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 ± 0.49
2. สมรรถนะด้านความรู้ของบัณฑิตคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 ± 0.50
3. สมรรถนะด้านทักษะการทำงานของบัณฑิตคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 ± 0.49

4. สมรรถนะด้านคุณลักษณะของบัณฑิตคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 ± 0.49

ตารางที่ 4-12 สมรรถนะของบัณฑิตคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมจำแนกตามสาขาวิชา

สาขาวิชา	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล		ระดับ
	\bar{X}	SD	
1. เทคโนโลยีโยธา	4.58	0.49	มากที่สุด
2. เทคโนโลยีอุตสาหกรรมการผลิต	4.65	0.48	มากที่สุด
3. เทคโนโลยีไฟฟ้า	4.54	0.50	มากที่สุด
4. เทคโนโลยีดิจิทัลมีเดีย	4.80	0.40	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยสมรรถนะ	4.60	0.49	มากที่สุด

ข้อมูลในตารางข้างต้นแสดงสมรรถนะของบัณฑิตคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมจำแนกตามสาขาวิชาพบว่าบัณฑิตทุกสาขามีค่าเฉลี่ยสมรรถนะในระดับมากที่สุด

สมรรถนะของบัณฑิตวิทยาลัยมวยไทยศึกษาและการแพทย์แผนไทย

สมรรถนะของบัณฑิตวิทยาลัยมวยไทยศึกษาและการแพทย์แผนไทยที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ปีการศึกษา 2563 จำแนกตามประเด็นที่ศึกษาและสาขาวิชา มีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4-13 สมรรถนะของบัณฑิตวิทยาลัยมวยไทยศึกษาและการแพทย์แผนไทย

สมรรถนะของบัณฑิต	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล		ระดับ
	\bar{X}	SD	
1. ด้านความรู้	4.59	0.50	มากที่สุด
1.1 มีความรู้อย่างดีในสาขาที่เรียนจบ	4.62	0.49	มากที่สุด
1.2 มีความรู้ ความเข้าใจในงานที่ปฏิบัติและภาระหน้าที่รับผิดชอบ	4.55	0.51	มากที่สุด
1.3 มีความรู้ที่ทันสมัยและติดตามความก้าวหน้าของความรู้ในสาขาวิชาที่เรียน	4.59	0.50	มากที่สุด
2. ด้านทักษะการทำงาน	4.53	0.50	มากที่สุด
2.1 มีความสามารถในด้านการอ่าน การเขียนและการใช้ตัวเลข	4.59	0.50	มากที่สุด
2.2 มีทักษะในการอธิบายข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน	4.45	0.51	มาก
2.3 มีทักษะด้านเทคโนโลยีในการใช้โปรแกรมปฏิบัติงานพื้นฐาน	4.41	0.50	มาก

สมรรถนะของบัณฑิต	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล		ระดับ
	\bar{X}	SD	
และโปรแกรมอื่น ๆ สำหรับการติดต่อสื่อสาร			
2.4 มีความสามารถในการวางแผนงานกำหนดขั้นตอน และวิธีปฏิบัติงาน	4.38	0.49	มาก
2.5 มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีระบบ ตัดสินใจโดยใช้เหตุผล	4.72	0.45	มากที่สุด
2.6 มีความสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ตามสภาพจริงของการปฏิบัติงาน	4.59	0.50	มากที่สุด
2.7 มีความคิดสร้างสรรค์ ริเริ่มหรือปรับปรุงระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น	4.48	0.51	มาก
2.8 มีความยืดหยุ่น รับฟังความคิดเห็นของหัวหน้างาน ผู้ร่วมงาน หรือผู้รับบริการ	4.62	0.49	มากที่สุด
3. ด้านคุณลักษณะ	4.66	0.47	มากที่สุด
3.1 มีความรับผิดชอบและตรงเวลาในการปฏิบัติงาน	4.59	0.50	มากที่สุด
3.2 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถทำงานและร่วมมือกับหัวหน้างาน ผู้ร่วมงาน และผู้รับบริการได้อย่างดี	4.66	0.48	มากที่สุด
3.3 ขยันหมั่นเพียรไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและทำงานจนสำเร็จ	4.38	0.49	มาก
3.4 มีวินัย ปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อตกลงของส่วนรวม	4.62	0.49	มากที่สุด
3.5 ประหยัด ใช้ทรัพยากรส่วนรวมอย่างคุ้มค่า	4.48	0.51	มาก
3.6 มีน้ำใจ เสียสละ ให้ความช่วยเหลือและยินดีให้บริการ	4.90	0.31	มากที่สุด
3.7 ซื่อสัตย์ สุจริต ประพฤติตนตามหลักศีลธรรม จริยธรรม	4.83	0.38	มากที่สุด
3.8 การมีความรักและภาคภูมิใจในการเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร	5.00	0.00	มากที่สุด
3.9 เรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาการทำงานอย่างต่อเนื่อง	4.52	0.51	มากที่สุด
สมรรถนะบัณฑิตในภาพรวม	4.60	0.49	มากที่สุด

ข้อมูลจากตารางข้างต้นแสดงระดับสมรรถนะของบัณฑิตวิทยาลัยมวยไทยศึกษาและการแพทย์แผนไทยที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ปีการศึกษา 2563 ดังต่อไปนี้

1. ภาพรวมสมรรถนะของบัณฑิตของวิทยาลัยมวยไทยศึกษาและการแพทย์แผนไทยอยู่ระดับมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 ± 0.49

2. สมรรถนะด้านความรู้ของบัณฑิตวิทยาลัยมวยไทยศึกษาและการแพทย์แผนไทยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.59 ± 0.50

3. สมรรถนะด้านทักษะการทำงานของบัณฑิตวิทยาลัยมวยไทยศึกษาและการแพทย์แผนไทย อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 ± 0.50

4. สมรรถนะด้านคุณลักษณะของบัณฑิตวิทยาลัยมวยไทยศึกษาและการแพทย์แผนไทยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.66 ± 0.47

ตารางที่ 4-14 สมรรถนะของบัณฑิตวิทยาลัยมวยไทยศึกษาและการแพทย์แผนไทยจำแนกตามสาขาวิชา

สาขาวิชา	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล		ระดับ
	\bar{X}	SD	
1. มวยไทยศึกษาและพลศึกษา	4.68	0.47	มากที่สุด
2. สาธารณสุขศาสตร์	4.59	0.49	มากที่สุด
3. การแพทย์แผนไทย	4.53	0.50	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยสมรรถนะ	4.60	0.49	มากที่สุด

ข้อมูลในตารางข้างต้นแสดงสมรรถนะของบัณฑิตวิทยาลัยมวยไทยศึกษาและการแพทย์แผนไทย จำแนกตามสาขาวิชา พบว่าบัณฑิตในทุกสาขามีค่าเฉลี่ยสมรรถนะในระดับมากที่สุด

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงในปีการศึกษา 2563 โดยศึกษาใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะการทำงาน และด้านคุณลักษณะ

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาได้แก่ บัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงในปีการศึกษา 2563 และทำงานในหน่วยงานหรือสถานประกอบการ จำนวน 416 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) แบบไม่เป็นสัดส่วนโดยใช้คณะและวิทยาลัยเป็นชั้นของการสุ่ม ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ผู้ใช้บัณฑิตโดยมีเท่ากับจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) เพื่อสอบถามผู้ใช้บัณฑิตเกี่ยวกับสมรรถนะของบัณฑิตใน 3 องค์ประกอบ จำนวน 20 ข้อ โดยมีการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และ ค่าความเชื่อมั่นจากการทดสอบด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

ผลการศึกษา

1. ผลการประเมินสมรรถนะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงในปีการศึกษา 2563 ในระดับมหาวิทยาลัยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 ± 0.51 ซึ่งเป็นคุณภาพในระดับมากที่สุด โดยมีระดับสมรรถนะจำแนกตามองค์ประกอบ 3 ด้าน ดังนี้

- 1.1 ด้านความรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 ± 0.51
- 1.2 ด้านทักษะการทำงาน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 ± 0.51
- 1.3 ด้านคุณลักษณะ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.61 ± 0.50

2. ผลการประเมินสมรรถนะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2563 ของคณะครุศาสตร์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 ± 0.50 ซึ่งเป็นคุณภาพในระดับมากที่สุด

- 2.1 ด้านความรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 ± 0.50
- 2.2 ด้านทักษะการทำงาน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 ± 0.50
- 2.3 ด้านคุณลักษณะ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.59 ± 0.49

3. ผลการประเมินสมรรถนะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2563 ของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 ± 0.51 ซึ่งเป็นคุณภาพในระดับมากที่สุด

3.1 ด้านความรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 ± 0.53

3.2 ด้านทักษะการทำงาน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 ± 0.53

3.3 ด้านคุณลักษณะ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 ± 0.50

4. ผลการประเมินสมรรถนะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2563 ของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 ± 0.50 ซึ่งเป็นคุณภาพในระดับมากที่สุด

4.1 ด้านความรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 ± 0.50

4.2 ด้านทักษะการทำงาน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 ± 0.50

4.3 ด้านคุณลักษณะ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 ± 0.48

5. ผลการประเมินสมรรถนะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2563 ของคณะวิทยาการจัดการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 ± 0.54 ซึ่งเป็นคุณภาพในระดับมากที่สุด

5.1 ด้านความรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 ± 0.54

5.2 ด้านทักษะการทำงาน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.59 ± 0.54

5.3 ด้านคุณลักษณะ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.61 ± 0.55

6. ผลการประเมินสมรรถนะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2563 ของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 ± 0.49 ซึ่งเป็นคุณภาพในระดับมากที่สุด

6.1 ด้านความรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.56 ± 0.50

6.2 ด้านทักษะการทำงาน อยู่ในระดับมากที่สุด โดย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 ± 0.49

6.3 ด้านคุณลักษณะ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 ± 0.49

7. ผลการประเมินสมรรถนะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2563 ของวิทยาลัยมวยไทยศึกษาและการแพทย์แผนไทยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 ± 0.49 ซึ่งเป็นคุณภาพ ในระดับมากที่สุด

7.1 ด้านความรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.59 ± 0.50

7.2 ด้านทักษะการทำงาน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 ± 0.50

7.3 ด้านคุณลักษณะ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.66 ± 0.47

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการสำรวจคุณภาพบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ในปีการศึกษา 2563 โดยการศึกษาจากความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตในหน่วยงานหรือสถานประกอบการ พบว่ามีค่าเฉลี่ยของคะแนนประเมินสมรรถนะบัณฑิต เท่ากับ 4.58 ± 0.51 อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีองค์ประกอบของสมรรถนะทั้ง 3 ด้าน คือด้านความรู้ ด้านทักษะการทำงาน และ ด้านคุณลักษณะ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้วยค่าเฉลี่ย 4.56 ± 0.51 4.55 ± 0.51 และ 4.61 ± 0.50 ตามลำดับ โดยปัจจัยที่ส่งผลเกิดจากรูปแบบของการจัดการเรียนการสอนและแนวทางการพัฒนานักศึกษา ดังต่อไปนี้

1. การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนานักศึกษา โดยเป็นการดำเนินการร่วมกันระหว่าง มหาวิทยาลัย คณะ/วิทยาลัย สาขาวิชา เพื่อมุ่งพัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะครบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ โดยเน้นการปลูกฝังด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยเริ่มจากการรับรู้ในคุณธรรม และค่านิยมที่ดีงาม ดังนี้

1.1 การแสดงความคิดเห็น การให้ความร่วมมือ ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง และ นำข้อมูลที่บ้านที่เกิดจากการสังเกตในการให้คำแนะนำผ่านการพูดคุยสนทนาเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล

1.2 การใช้กรณีตัวอย่างใกล้ตัว หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมเพื่อเรียนรู้และสร้างแรงบันดาลใจ โดยใช้รูปแบบการอภิปราย ร่วมคิด ร่วมวิเคราะห์ ร่วมสรุป และไตร่ตรองร่วมกัน

1.3 การให้ความสำคัญการวัดประเมินผลด้านคุณลักษณะใฝ่ดีโดยใช้กิจกรรมหรือการปฏิบัติ เช่น การสังเกตพฤติกรรมตรงต่อเวลา ความซื่อสัตย์ การทำงานเป็นกลุ่ม ความรับผิดชอบผ่านทาง การปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายหรือภาระงานที่เป็นข้อเรียกร้องของรายวิชา

1.4 อาจารย์ผู้สอนเป็นตัวอย่างที่ดีในด้านการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม จริยธรรมหรือค่านิยมที่ดี

2. การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนานักศึกษาแบบ active learning เพื่อพัฒนานักศึกษาด้านความรู้และทักษะทางปัญญา การวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยดำเนินการดังนี้

2.1 การบรรยายให้ความรู้และความเข้าใจในเรื่องหลักการหรือแนวคิด เพื่อให้แนวทางแก่นักศึกษาสำหรับการนำไปใช้ การวิเคราะห์และการประเมินคุณค่าของเรื่องหรือเหตุการณ์ ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งการจัดอบรมเพิ่มเติมในเนื้อหาวิชาโดยอาจเชิญวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

2.2 การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบของสถานการณ์จำลอง (role play) หรือการลงพื้นที่จริง เช่น รายวิชาว่าความและศาลจำลอง การปฏิบัติงานจริงในรายวิชาสัมมนา หรือการศึกษา ลักษณะการใช้กฎหมายในพื้นที่ชุมชน

2.3 การเรียนรู้จากสถานการณ์จริงหรือการเรียนรู้ในพื้นที่ เช่น การฝึกปฏิบัติการสังเกตพฤติกรรมและการวิเคราะห์พฤติกรรมเด็กของนักศึกษาสาขาปฐมวัยในโรงเรียนสาธิต (โรงเรียน อนุบาล ทานตะวัน) ซึ่งเป็นการนำแนวคิดและหลักการมาใช้จริงในการปฏิบัติ และการแก้ปัญหาในสถานการณ์จริง

2.4 การให้นักศึกษาเรียนรู้แบบโครงงาน ซึ่งมีประโยชน์ในการพัฒนาทักษะการวางแผน การทำงาน การแก้ปัญหา การกระตุ้นให้ใฝ่รู้จากการค้นคว้าด้วยตนเอง การสังเคราะห์ความรู้จาก การเรียนรู้ด้วยตนเอง การสรุปรายงานและนำเสนอผลงานการศึกษาค้นคว้าหรือนวัตกรรมที่ค้นพบจากการปฏิบัติงาน

2.5 อาจารย์ผู้สอนใช้อุปกรณ์หรือสื่อการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา รวมทั้งควรส่งเสริมหรือสร้างโอกาสให้นักศึกษาในการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น การสืบค้น ความรู้ผ่านทาง อินเทอร์เน็ต

2.6 การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักศึกษาใช้ทักษะการคิดในลักษณะของการ ตัดสินใจ การใช้ดุลยพินิจบนพื้นฐานของหลักการและข้อมูลที่ครบถ้วน ถูกต้อง เช่น การใช้คำถาม การกำหนด ปัญหาเพื่อค้นคว้าหาคำตอบ

2.7 นักศึกษามีโอกาสศึกษาค้นคว้าร่วมกัน การแก้ปัญหา หรือปฏิบัติภาระงานตามเนื้อหาวิชา ร่วมกัน

3. การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน ทั้งในด้านอาคารสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย ห้องค้นคว้า หรือห้องประกอบการเรียนการสอน รวมทั้งความปลอดภัย และมีดีด้านสุนทรียภาพภายในมหาวิทยาลัย

3.1 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อรองรับการใช้งาน อย่างมีประสิทธิภาพ จัดเครื่องคอมพิวเตอร์พร้อมอุปกรณ์และซอฟต์แวร์สำหรับการปฏิบัติงานอย่าง เหมาะสมและพอเพียงต่อการใช้งาน

3.2 การส่งเสริมให้นักศึกษาให้มีบทบาทในด้านต่าง ๆ ของกิจกรรมกีฬา ได้แก่ กิจกรรมมาราธอน กิจกรรมเดินวิ่ง การว่ายน้ำ การส่งเสริมการใช้จักรยานในมหาวิทยาลัยและชุมชน

4. การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนานักศึกษาในคุณลักษณะตาม อัตลักษณ์ของสถาบัน คือ “ใฝ่ดี ใฝ่รู้ สู้งาน”

4.1 การแทรกแนวคิดเชิงจรรยาบรรณวิชาชีพ ศีลธรรม และจริยธรรมระดับของการ เป็นมนุษย์ และในระดับของวิชาชีพขณะจัดการบรรยายแนวคิด หรือหลักการของเนื้อหาวิชา เช่น หลักการด้าน กฎหมายการศึกษารายกรณี (case study) จรรยาบรรณวิชาชีพครูและแนวปฏิบัติที่ดี เชิงจริยธรรมในวิชาชีพ ต่าง ๆ เช่น สถานการณ์ หรือข้อเท็จจริงที่สอดคล้องกับเนื้อหาในรายวิชาที่สอน การวิเคราะห์ สังเคราะห์จาก กรณีศึกษา หรือการที่อาจารย์ผู้สอนใช้กรณีตัวอย่างใกล้ตัว หรือ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมเพื่อเรียนรู้และ สร้างแรงบันดาลใจ โดยใช้รูปแบบการอภิปราย ร่วมคิด ร่วมวิเคราะห์

4.2 การให้ความสำคัญกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยมีการกิจกรรมนอกชั้นเรียนที่จัดขึ้น เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์และพัฒนานักศึกษาตามความถนัดและความสนใจ เช่น กิจกรรมนันทนาการ กิจกรรม กีฬา กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมช่วยเหลือสังคม โดยกิจกรรมเหล่านี้จะช่วยให้นักศึกษาเข้าใจตนเอง พัฒนาศักยภาพด้านร่างกาย จิตใจ สังคม สติปัญญา บุคลิกภาพ เปิดโอกาสให้ได้มีประสบการณ์การทำงานเป็น หมู่คน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เรียนรู้ในการเข้าใจและยอมรับ ผู้อื่น พัฒนาความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ฝึกการทำงานอย่างเป็นระบบ ฝึกการคิดและการตัดสินใจ อย่างมีเหตุผล ซึ่งจะช่วยให้นักศึกษาปรับตัวกับการ

เรียนการสอนและสภาพแวดล้อมภายในสถาบัน ผ่อนคลายความตึงเครียดจากการเรียน เสริมสร้างความเป็นไทย การรักษาเอกลักษณ์ของชาติ ปลูกฝังเจตคติที่ดีในศิลปวัฒนธรรม ประเพณีของชาติ และฝึกการประพฤติตนเป็นประโยชน์ต่อสังคม

4.3 การสร้างข้อตกลงร่วมกันในการเรียนการสอน ในรูปแบบของการพูดคุยรับฟังความคิดเห็นระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับผู้เรียน เช่น บรรยายภาคการเรียนการสอน ระเบียบหรือ ข้อตกลงร่วมกัน การแต่งกาย การส่งงาน การเข้าชั้นเรียนหรือการเข้าร่วมกิจกรรม และมีการติดตามการปฏิบัติตามข้อตกลงดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอ

4.4 การแจ้งแนวทางการประเมินพฤติกรรมตามคุณลักษณะด้านจิตพิสัย เช่น การส่งงานตามกำหนดเวลา ความรับผิดชอบทำงานด้วยตนเองจนสำเร็จ การสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาในการทำกิจกรรม เช่น การแสดงความคิดเห็น การให้ความร่วมมือ ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง และนำข้อมูลที่บันทึกจากการสังเกตในการให้คำแนะนำผ่านการพูดคุยสนทนาเพื่อกำหนด แนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล

4.5 การให้ความสำคัญการวัดประเมินผลด้านคุณลักษณะใฝ่ดีโดยใช้กิจกรรมหรือการปฏิบัติ เช่น การสังเกตพฤติกรรมตรงต่อเวลา ความซื่อสัตย์ การทำงานเป็นกลุ่ม ความรับผิดชอบผ่านทาง การปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายหรือภาระงานที่เป็นข้อเรียกร้องของรายวิชา

4.6 ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะ “สู้งาน” นั้น ผู้สอนจะแจ้งวัตถุประสงค์ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง วิธีการเรียนรู้ การประเมินผลและเป้าหมายในการเรียนให้นักศึกษาทราบ การตกลงแนวทางและข้อกำหนดในการเรียนร่วมกัน มีกิจกรรมให้ผู้เรียนได้วางแผนให้มีการเชื่อมโยงความรู้เชิงทฤษฎีกับการฝึกปฏิบัติในรายวิชา และการทำงานในพื้นที่จริง เช่น การให้นักศึกษาปฐมวัยฝึกปฏิบัติในโรงเรียนสาธิตทานตะวัน การจัดการแสดงดนตรี การทำงาน สาธารณสุขชุมชนในพื้นที่ โดยผู้สอนควรมีการนิเทศ ติดตาม สังเกตคุณลักษณะด้านการวางแผนงาน การดำเนินการตามแผน การแก้ปัญหา และผลของการปฏิบัติงานตามความคาดหวังของกิจกรรมในรายวิชา และการออกแบบการวัดประเมินผลโดยเน้นทั้ง การพิจารณาความถูกต้องและคุณภาพของ ผลงาน และกระบวนการปฏิบัติงาน เจตคติในการทำงาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการใช้ผลการวิจัย

1. จากผลการศึกษาที่พบว่าผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นว่าบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง มีสมรรถนะที่ส่งเสริมให้สามารถทำงานได้ตามภารกิจของหน่วยงานจนบรรลุเป้าหมายได้อย่างดีนั้น มหาวิทยาลัย คณะ/วิทยาลัย ควรใช้ผลดังกล่าวเพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ปกครองหรือผู้เกี่ยวข้องในระดับนโยบายในด้านคุณภาพของการผลิตบัณฑิต

2. เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสมรรถนะในแต่ละองค์ประกอบ จะพบว่าองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าองค์ประกอบอื่นคือด้านทักษะการทำงาน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้ความรู้และคุณลักษณะในการงานเพื่อทำงานให้ประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ในส่วนนี้มหาวิทยาลัย คณะ วิทยาลัยและ

สาขาวิชา ควรให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้เชิงสมรรถนะ (Competency-based learning) ทั้งในส่วนของการออกแบบการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลเชิงสมรรถนะ โดยให้ความสำคัญกับการประเมินจากงานตามสภาพจริง (authentic task) และการประเมินเชิงรุกแนวใหม่ที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากหลายแหล่งข้อมูลและหลายวิธีการ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาด้านปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อสมรรถนะของบัณฑิต เพื่อใช้ในการวางแผนการพัฒนานักศึกษาตามสาเหตุที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิผลของการจัดการศึกษา
2. ควรศึกษาลักษณะของสมรรถนะบัณฑิตตามข้อเรียกร้องจากตลาดแรงงานในบริบทของประชาคมอาเซียนและคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อใช้เป็นข้อมูลส่วนหนึ่งสำหรับการวางแผนพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการในบริบทด้านการเมือง สังคม วัฒนธรรมและเทคโนโลยี
3. ควรศึกษาองค์ประกอบด้านสมรรถนะของบัณฑิตแยกตามศาสตร์และอาชีพที่คาดหวังตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เพื่อใช้แนวทางสำหรับการพัฒนาหลักสูตรและการปรับแนวทางการจัด กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างตรงข้อเรียกร้องด้านการปฏิบัติงานในแต่ละสาขาอาชีพ

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- กฤษดา กฤตเมธกุล. (2564). **การประเมินสมรรถนะของบัณฑิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ประจำปีการศึกษา 2562**. มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
- จิรภา คำทา. (2559). การศึกษาคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น. *Veridian E-Journal ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*. 9(2), 1962-1978.
- เจ็จันท์ จงสถิตอยู่. (2550). **รายงานการสังเคราะห์รายงานวิจัยเรื่องคุณลักษณะและ กระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของประเทศต่าง ๆ**. กรุงเทพฯ : สำนักงานบริหารและจัดการความรู้ (องค์การมหาชน).
- ฉลาดชาย รมิตานนท์. (2550). **อัตลักษณ์ วัฒนธรรมและการเปลี่ยนแปลง**. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาชนบท มูลนิธิหมู่บ้าน
- ญานี วัฒนากร. (2558). **การพัฒนาลักษณะเฉพาะของแบบวัดทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นแห่งศตวรรษที่ 21 ของนิสิตนักศึกษาปริญญาตรี. หลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต การวัดและ ประเมินผลการศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**.
- ตันติกร คุณาพรหม. (2558). **การพัฒนาตัวบ่งชี้ทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยของรัฐ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**.
- ทรงเกียรติ อิงคามระธร, สุนทรี วรรณเกษม, ลดาวัลย์ แสนสุข. (2563). **การประเมินสมรรถนะของบัณฑิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ประจำปีการศึกษา 2561**. มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
- ทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐเพื่อการปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัล**. ค้นเมื่อ พฤษภาคม 15, 2564, จาก https://www.ocsc.go.th/sites/default/files/attachment/circular/w6-2561-attachment_0.pdf
- ทักษะแห่งศตวรรษใหม่: ทักษะและความรู้ดิจิทัล**. ค้นเมื่อ พฤษภาคม 15, 2564, จาก <https://thaidigizen.com/digital-citizenship/ch2-digital-literacies/>
- ทิตนา แคมมณี, น้อมศรี เคท และ วรสุดา บุญยไวโรจน์ . (2528). **การพัฒนารูปแบบการฝึกทักษะ การทำงานกลุ่ม สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธงชัย สันติวงษ์ และ ชัยยศ สันติวงษ์. (2548). **พฤติกรรมของบุคคลในองค์กร**. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : ประชุมการช่าง.

- จันทร์ชนก นันตติกุล. (2554). **ระดับ TQF ของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน. ม.ป.ท.**
- บุษยา วงษ์ชวลิตกุล. (2558). **ความคาดหวังความสามารถหลักในการทำงานของนิสิต นักศึกษาสหกิจศึกษา ในทรศนะของผู้ประกอบการ. คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.**
- ผ่องใส ถาวรจักร. (2555). **ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตวิทยาลัยราชพฤกษ์ ปีการศึกษา 2554. มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์.**
- พรธณี ลีกิจวัฒน์. (2552). **วิธีการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม.**
- พัชษิญา ทองปลาต. (2554). **การศึกษาระดับทุนมนุษย์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิของบุคลากรในเทศบาล เมืองบางกรวย. มหาวิทยาลัยศิลปากร.**
- พิริยากร คล้ายเพชร และคณะ. (2554). **ความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ. ม.ป.ท.**
- เพลินพิศ ศิริสมบุรณ์. (2559). **คุณลักษณะบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ. วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก ประจำปีการศึกษา 2556 - 2557 (รุ่นที่ 15). Southeast Bangkok Journal. 2(2), 55-67.**
- มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. (2560). **แผนกลยุทธ์พัฒนามหาวิทยาลัย 4 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง พ.ศ. 2561-2564. ราชบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.**
- วัลลภ เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2543). **การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนิสิตนักศึกษา. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์.**
- วาริษา ประเสริฐทร และวัลลภา อาริรัตน์. (2558). **ทักษะภาวะผู้นำด้าน SOFT SKILLS ของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. Journal of Education, 33(2), 88-95.**
- ศักดิ์ชัย นิรัญทวิ. (2550). **รายงานการประเมินการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดีการพิมพ์.**
- ศิณภรณ์ หุ่นเต็ม. (2552). **พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษา ในระดับปริญญาตรี วิทยาลัยราชพฤกษ์. วิทยาลัยราชพฤกษ์.**
- สัณญา คำดี. (2558). **ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และอัตลักษณ์บัณฑิต สำหรับบัณฑิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2555 จากวิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี. วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้าจังหวัดเพชรบุรี.**
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.**
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2552). **กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.**

- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552). **กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- สิทธิชัย ดีลัน. (2559). **คุณธรรมจริยธรรมที่ส่งผลต่อสมรรถนะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์**. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ. (2547). “Competency: เครื่องมือการบริหารที่ปฏิเสธไม่ได้” *Productivity*. 9(53),44 – 48.
- สุรพงษ์ โพธิ์ขาว. (2560). **ความต้องการกิจกรรมในการพัฒนาทักษะที่เกี่ยวกับการทำงานและการใช้ชีวิต (soft skills) สำหรับนักศึกษบัณฑิตปริญญาโทภาคปกติ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์**. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล. (ม.ป.ป.). **ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (The Twenty-First Century Skills)**. ค้นเมื่อ พฤษภาคม 15, 2561, จาก <http://www.trueplookpanya.com/blog/content/66054/-teaartedu-teaart- teaarttea/>
- อภิญา เพ็ญฟูสกุล. (2546). **อัตลักษณ์ Identity**. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. ม.ป.ท. อภิญา อิงอาจ. (2554). พฤติกรรมความซื่อสัตย์สุจริตของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. *วารสารวิชาการพระจอมเกล้าพระนครเหนือ*. 21(1), 167-177.
- อมรา เล็กเรียงสินธุ์. (2542). **คุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้บริหาร**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เสมอธรรม.
- อุบลรัตน์ เฟื่องสกลิต. (2550). **การประเมินผลด้านการจัดการศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์**. มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ม.ป.ท.
- Bandura, A. (1986). **Social foundations of thought and action: A social cognitive theory**. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Campbell, S. B., Pierce, E., March, C, Ewing, L. J., & Szumowski, E. K. (1994). Hardto- manage preschool boys: Symptomatic behavior across contexts and time. *Child Development*, 65, 836-851.
- Gollwitzer, P. M. (1990). **Action phases and mind-sets**. New York: Guilford Press.
- Guilford, J.P. (1971). **The nature of human intelligence**. New York: McGraw Hill Hagger, M. S. (2010). Sleep, self-regulation, self-control, and health. *Stress and Health*, 26, 181-185.
- Harris, K. R. (1990). Developing self-regulated learners: The role of private speech and instructions. *Educational Psychology*. 25, 35-50.
- Hocevar, D. (1979). Ideational fluency as a confounding factor in the measurement of originality. *Journal of Educational Psychology*, 71(2), 191-196.
- Instructional tools designed to facilitate cognitive strategy use, metacognitive processing, and motivational beliefs. *Journal of Educational Computing Research*, 30(1-2), 139-161.
- Kauffman, D. F. (2004). Self-regulated learning in web-based environments:

- Kuhl, J. (1987). **Action control: the maintenance of motivational states**. Springer-Verlag, New York.
- Mayer, R. (1998). **Cognitive, metacognitive, and motivational aspects of problem solving**, *Instructional Science*, 26, 49-63.
- McClelland, D.C. (1973). "Testing for Competence rather than for Intelligence," *American Psychologist*, 28,1-14.
- Mumford, M.D., Mobley, M.I., Uhlman, C.E., Reiter-Palmon, R., Y Doares, L.M. (1991) Process analytic models of creative capacities. *Creativity Research Journal*, 4, 91-122.
- Pintrich, P. R., & Zusho, A. (2002). **The development of academic self-regulation: The role of cognitive and motivational factors**. San Diego, CA: Academic Press.
- Roskos-Ewoldsin, B., Black, S.R., & Accoun, S.M. (2008). Age-related Changes in Creative Thinking. *The Journal of Creative Behavior*, 42, 33-59.
- Sitzmann, T., & Ely, K. (2010). Sometimes you need a reminder: The effects of prompting self-regulation on regulatory processes, learning, and attrition. *Journal of Applied Psychology*, 95(1), 132-144.
- Thomas, B. W. (2007). **Creative cognition as a window on creativity**. *Methods* (San Diego, California), 42(1), 28-37. Doi:10.1016/j.ymeth.2006.12.002.
- Torrance, E.P. (1992). Can we teach children to think creatively? *The Journal of Creative Behavior*, 6(2), 114-143.
- Williams, F. E. (1972). **Identifying and creative potential**. Englewood Cliffs, NJ: Educational Technology Publications.
- Yamane, Taro. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis**. New York: Harper & Row Publisher, Inc.,.
- Zimmerman, B. J. (2002). Becoming a self-regulated learner: An overview. *Theory and Practice*, 41, 64-70.

ภาคผนวก
เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

**แบบสอบถามความพึงพอใจต่อสมรรถนะของบัณฑิต
ที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ปีการศึกษา 2563**

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อสมรรถนะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ปีการศึกษา 2563 ที่ทำงานในหน่วยงานของท่าน ข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้พัฒนาหลักสูตร รูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต ความคิดเห็นของท่านจะนำมาประมวลผลในภาพรวม โดยไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อท่าน หน่วยงาน และบัณฑิต
2. แบบสอบถามฉบับนี้ประกอบด้วย
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป
 - ตอนที่ 2 สมรรถนะของบัณฑิต
3. โปรดเลือกข้อมูลตามความจริงและทำเครื่องหมาย \checkmark ลงในช่องตามระดับความพึงพอใจ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. ข้อมูลบัณฑิต

ชื่อ-สกุล

[ระบุ].....

สถาบันการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

คณะที่จบการศึกษา : (ตัวเลือก)

[01] คณะครุศาสตร์

[02] คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

[03] คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

[04] คณะวิทยาการจัดการ

[05] คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

[06] วิทยาลัยมวยไทยศึกษาและการแพทย์แผนไทย

สาขาวิชาที่จบการศึกษา (ตัวเลือก)

[01] ภาษาอังกฤษ

[02] เทคโนโลยีการศึกษาและคอมพิวเตอร์การศึกษา

- [03] การศึกษาปฐมวัย
- [04] พลศึกษา
- [05] คณิตศาสตร์
- [06] คอมพิวเตอร์ศึกษา
- [07] ฟิสิกส์
- [08] วิทยาศาสตร์ทั่วไป
- [09] ชีววิทยา
- [10] วิทยาการคอมพิวเตอร์
- [11] เทคโนโลยีสารสนเทศ
- [12] สัตวศาสตร์
- [13] เทคโนโลยีการแปรรูปอาหาร
- [14] การพัฒนาชุมชน
- [15] รัฐประศาสนศาสตร์
- [16] ภาษาอังกฤษธุรกิจ
- [17] นิติศาสตร์
- [18] ภาษาไทย
- [19] ภาษาจีน
- [20] สังคมศึกษา
- [21] ศิลปศึกษา
- [22] การท่องเที่ยว
- [23] การจัดการทั่วไป
- [24] การตลาด
- [25] คอมพิวเตอร์ธุรกิจ
- [26] การท่องเที่ยวและการโรงแรม
- [27] การบัญชี
- [28] เทคโนโลยีอุตสาหกรรมการผลิต
- [29] เทคโนโลยีไฟฟ้า
- [30] เทคโนโลยีโยธา
- [31] เทคโนโลยีดิจิทัลมีเดีย
- [32] การแพทย์แผนไทย
- [33] สาธารณสุขศาสตร์
- [34] มวยไทยศึกษาและพลศึกษา

ระยะเวลาการทำงานในหน่วยงาน (ตัวเลือก)

- [01] น้อยกว่า 6 เดือน
 [02] 6 เดือน - 1 ปี
 [03] มากกว่า 1 ปี

2. ข้อมูลผู้ใช้บัณฑิต

ตำแหน่งงานของผู้ตอบแบบสอบถาม (ตัวเลือก)

- [01] ระดับปฏิบัติการ
 [02] หัวหน้างาน
 [03] ผู้บริหาร

ลักษณะของหน่วยงาน (ตัวเลือก)

- [01] หน่วยงานราชการ
 [02] หน่วยงานเอกชน
 [03] รัฐวิสาหกิจ
 [04] อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจต่อสมรรถนะของบัณฑิต

โปรดให้ความเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะบัณฑิตที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานของท่าน โดยทำเครื่องหมาย (√) ลงในช่องที่ตรงกับระดับความพึงพอใจ ดังนี้

ระดับ	5	หมายถึง	พอใจมากที่สุด
ระดับ	4	หมายถึง	พอใจมาก
ระดับ	3	หมายถึง	พอใจปานกลาง
ระดับ	2	หมายถึง	พอใจน้อย
ระดับ	1	หมายถึง	พอใจน้อยที่สุด

สมรรถนะบัณฑิต	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
1. ด้านความรู้					
1.1 มีความรู้อย่างดีในสาขาที่เรียนจบ					
1.2 มีความรู้ ความเข้าใจในงานที่ปฏิบัติและภาระหน้าที่รับผิดชอบ					
1.3 มีความรู้ที่ทันสมัยและติดตามความก้าวหน้าของความรู้ในสาขาวิชาที่เรียน					

สมรรถนะบัณฑิต	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
2. ด้านทักษะการทำงาน					
2.1 มีความสามารถในด้านการอ่าน การเขียนและการใช้ตัวเลข					
2.2 มีทักษะในการอธิบายข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน					
2.3 มีทักษะด้านเทคโนโลยีในการใช้โปรแกรมปฏิบัติงานพื้นฐานและโปรแกรมอื่น ๆ สำหรับการติดต่อสื่อสาร					
2.4 มีความสามารถในการวางแผนงาน กำหนดขั้นตอนและวิธีปฏิบัติงาน					
2.5 มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีระบบตัดสินใจโดยใช้เหตุผล					
2.6 มีความสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ตามสภาพจริงของการปฏิบัติงาน					
2.7 มีความคิดสร้างสรรค์ริเริ่มหรือปรับปรุงระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น					
2.8 มีความยืดหยุ่น รับฟังความคิดเห็นของหัวหน้างานผู้ร่วมงาน หรือผู้รับบริการ					
3. ด้านคุณลักษณะ					
3.1 มีความรับผิดชอบและตรงเวลาในการปฏิบัติงาน					
3.2 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถทำงานและร่วมมือกับหัวหน้างาน ผู้ร่วมงาน และผู้รับบริการได้อย่างดี					
3.3 ขยันหมั่นเพียรไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและทำงานจนสำเร็จ					
3.4 มีวินัย ปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อตกลงของส่วนรวม					
3.5 ประหยัด ใช้ทรัพยากรส่วนรวมอย่างคุ้มค่า					
3.6 มีน้ำใจ เสียสละ ให้ความช่วยเหลือและยินดีให้บริการ					
3.7 ซื่อสัตย์ สุจริต ประพฤติตนตามหลักศีลธรรม จริยธรรม					
3.8 การมีความรักและภาคภูมิใจในการเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร					
3.9 เรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาการทำงานอย่างต่อเนื่อง					

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง